

ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีต่อความสามารถ
ในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับเลี้ยงเด็กมาด็โฮม
เคย์แควร์ เนอสเซอริ กรุงเทพมหานคร

นางสาวสุกัญญา อินทร์นุรักษ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**The Effects of Story Telling Through Moving Activities on Fine Motor Ability of
Preschool Children in Mild Home Daycare Nursery in
Bangkok Metropolis**

Miss Sukanya Innurag

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีต่อ
ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับ
เลี้ยงเด็กมาดจ์โฮม เดย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร

ชื่อและนามสกุล นางสาวสุกัญญา อินทร์นุรักษ์

แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา มัคคสมัน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2553

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา มัคคสมัน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาพรณ เอี่ยมสุภายิต)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีต่อ
ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับ
เลี้ยงเด็กมาด็โฮม เคย์แคร์ เนอสเซอร์ กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสาวสุกัญญา อินทร์นุรักษ์ รหัสนักศึกษา 2492101163 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา มัคคสมัน
ปีการศึกษา 2553

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 2 ขวบครึ่งถึง 3 ขวบ จำนวน 17 คน ที่กำลัง
ศึกษาอยู่ระดับชั้นเตรียมอนุบาล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 สถานรับเลี้ยงเด็กมาด็โฮม เคย์
แคร์ เนอสเซอร์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
ประกอบด้วยแผน การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว และแบบวัดความสามารถ
ในด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการ
เคลื่อนไหว มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน
ประกอบการเคลื่อนไหวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การเล่านิทาน การเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อเล็ก เด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาในการแนะนำและความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา มัคคสมัน อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิด ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆและติดตามการทำการศึกษาครั้งนี้ อิศระนี้อย่างเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิจิตรา แจ่มดวง อาจารย์ชัชวัฒน์ เวียงทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์สุดา อินทะพันธุ์ ที่ได้กรุณาตรวจและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้ ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ถมยา อินทร์นุรักษ์ คุณพ่อธรรมบุญ อินทร์นุรักษ์ และขอขอบคุณ เด็กชายเพชร โชติจิรนนท์ เจ้าหน้าที่และเด็กๆทุกคนในสถานรับเลี้ยงเด็กมาดส์โฮม เดย์ แคร่ เนอสเซอร์รี่ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครที่ให้การสนับสนุนและเปรียบเสมือนแรงบันดาลใจ จนทำให้การค้นคว้าอิสระสำเร็จได้ด้วยดี รวมถึงผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งผู้วิจัยระลึกถึงเสมอ

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สุกัญญา อินทร์นุรักษ์

พฤศจิกายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก	8
ความหมายและความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	8
พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย	11
การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	16
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	22
การประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเล่นนิทาน	33
ความหมายของนิทาน	34
ประเภทของนิทาน	35
คุณค่าของนิทาน	37
ความสนใจและความสามารถในการฟังนิทานของเด็กวัยแรกเกิด- 6 ขวบ	41
หลักเกณฑ์การเลือกนิทาน เทคนิคการเล่านิทาน	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว	49
ความหมายของการเคลื่อนไหว	49
ความสำคัญและประโยชน์ของการเคลื่อนไหว	51
องค์ประกอบของการเคลื่อนไหว	53
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว	54
หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว	56
บทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการ เคลื่อนไหว เป็นรายบุคคล	73
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการ เล่านิทาน ประกอบการเคลื่อนไหว	76
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
สรุปการวิจัย	77
อภิปรายผล	79
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	81
ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	84

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	94
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	95
ข คู่มือและตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการดำเนินงานประกอบการเคลื่อนไหว	100
ค นิทาน ทำทางการเคลื่อนไหว คำคล้องจอง และ เพลง	111
ง คู่มือและแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย	116
ประวัติผู้ศึกษา	133

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ตารางเวลาการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนและหลังการทดลอง	69
ตารางที่ 3.2 ตารางการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว	70
ตารางที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการ เคลื่อนไหวเป็นรายบุคคล	74
ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการ เคลื่อนไหว	76

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการ เล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว	75

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างมากซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาช่วงอายุระหว่าง 0-6 ปี ถือเป็นโอกาสทองของการเรียนรู้ ในวัยนี้สมองมีการเติบโตและมีการพัฒนาสูงสุด ถ้าเด็กได้รับการกระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้องจะช่วยส่งเสริมให้มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริม ให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านสมวัยเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์เด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพทั้งในส่วนของการดำเนินการด้านหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อร่วมกันพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุดและเป็นต้นทุนที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับต่อไป

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการวางรากฐานทางการศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในรูปแบบบูรณาการซึ่งเพียเจท์ (Piaget 1952 อ้างถึงใน อธิภัทร สายนาคร 2543 : 21) ได้กล่าวไว้ว่าการที่เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นทำให้เด็กได้เรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ส่งเสริมจินตนาการจากการกระทำและการค้นพบด้วยตนเอง โดยทำให้เด็กได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักประดิษฐ์ค้นคว้า แสวงหาความรู้ โดยประสบการณ์ต่างๆ ดังที่ สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2540: 27) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กควรจัดให้เป็นประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ใช้ประสาทสัมผัส และสามารถใช้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆของร่างกาย โดยเฉพาะด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นทักษะการใช้มือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาควรให้ความสำคัญยิ่งซึ่งสอดคล้องกับ เกียรติวรรณ อมาตยกุล

(2539 : 9) กล่าวว่ามือของคนเราคือฐานของสมองสำหรับผู้ที่ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้ที่มือมีสมองปัญญาดี มีความคิดฉับไว และการฝึกฝนความคล่องแคล่วของการใช้กล้ามเนื้อมือมัดเล็กมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการเขียนของเด็กซึ่งสามารถฝึกฝนได้โดยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็ก

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การใส่ – ถอด กระจก รูดซิบ การแปรงฟัน การผูกเชือกรองเท้า งานศิลปะ การขีดเขียน ซึ่งกล้ามเนื้อเล็กประกอบด้วย กล้ามเนื้อนิ้วมือ มือและข้อมือ รวมถึงการใช้สายตา และมีประสานการทำงานร่วมกัน ดังที่อิฐฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล (2546:110) กล่าวว่ากล้ามเนื้อเล็กเป็นอวัยวะอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญมากในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เพราะเป็นการสร้างเสริมความสามารถในการหยิบจับ การคัดเขียน และการทำกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อ นิ้วมือ ฝ่ามือและข้อมือ การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือที่มีความสำคัญกับเด็กมากเพราะเด็กต้องใช้นิ้วมือในการทำกิจกรรมที่สำคัญได้แก่ การขีดเขียนหนังสือ การจัดกระทำหยิบจับ ปั่นแต่งสิ่งต่างๆ ซึ่งไม่เพียงแต่พัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือให้แข็งแรงเท่านั้น แต่ยังเป็นส่งเสริมความสามารถของการใช้สายตากับมือให้สัมพันธ์กันด้วย ถ้าเด็กใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว จะทำให้เด็กมีสติปัญญาดีขึ้น เพราะกล้ามเนื้อเล็กมีส่วนให้เด็กได้ใช้มือสำรวจ สังเกต สัมผัสจับต้องในทุกๆกิจกรรมเพราะทุกส่วนสัมพันธ์ต่อสติปัญญา ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 : 101) กล่าวว่าเด็กควรได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากช่วงวัยเด็กตอนต้นเป็นช่วงเวลาแห่งการพัฒนา “การทำงานประสานสัมพันธ์ของอวัยวะที่ใช้เคลื่อนไหว (Motor Coordination)” อย่างสำคัญยิ่ง จนอาจนับเป็นจุดเด่นแห่งการพัฒนาทางกายของเด็กวัยนี้ ซึ่งกล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กวัยนี้ยังไม่สามารถพัฒนาได้ดีและเต็มที่เหมือนกล้ามเนื้อใหญ่ แต่เด็กก็มีพัฒนาการด้านนี้ไปได้ไม่น้อย ดังนั้นเด็กๆ จึงเริ่มใช้นิ้วสำหรับเขียนหนังสือ วาดรูป ใช้กรรไกร ผูกเชือก เย็บ ถัก ปักร้อย เล็ก ๆ น้อย ๆ ได้มั่นคงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับคอร์มลี และบรอดซินสกี (Gormly & Brodzinsky 1989 :159 อ้างถึงในศิริเรือนแก้วกัญวาล 2549 : 201-202) ที่กล่าวว่า การใช้มือเป็นสิ่งที่ควรให้เด็กฝึกหัดให้คล่องแคล่วอย่างยิ่ง เพราะเป็นการฝึกฝนการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กต่าง ๆ ทั้งนี้ มีการศึกษา และงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงให้เห็นว่ายิ่งเด็กมีความสามารถในการใช้มือมากเพียงไรก็จะยิ่งพัฒนาสติปัญญาได้ดี และเร็วมากขึ้นเพียงนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กผู้หญิง

ปัญหาอุปสรรคสำคัญที่พบจากการรายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552 : 5) พบว่า เด็กมีปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หรือ มีต้นทุนในการเรียนรู้ที่ค่อนข้างต่ำ ทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า นำไปสู่การขาดประสิทธิภาพในการ

เรียนรู้ สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กขาดคุณภาพในการสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีและขาดประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งผลให้การสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัยปี 2550 พบว่า 1 ใน 3 ของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเพิ่มขึ้นทั้งในระดับ 1-3 ปี และ 4-5 ปี นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กมีพัฒนาการรายด้านสูงขึ้น แต่พัฒนาการรวมกลับลดลง ในด้านสติปัญญา หรือ IQ พบว่าเด็กไทยถึงร้อยละ 20 ที่มีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับที่บ่งถึงปัญญาอ่อนระดับกลาง ทั้งนี้ในเด็กอนุบาลจะมีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับที่บ่งถึงปัญญาอ่อนระดับกลางร้อยละ 6.7 และจากการประเมินผลพัฒนาการ พบว่าเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือ พร้อมทั้งจะเขียนเพียงร้อยละ 29 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กขาดโอกาสการเรียนรู้ และขาดการเลี้ยงดูอบรมที่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพวิกฤติทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงในปัจจุบัน ส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อเด็กปฐมวัยไทยทั้งนี้เพราะขาดการดูแลที่เหมาะสมจากครอบครัว ในสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจที่เรียกว่า “ ยุคข้าวยากหมากแพง ” หรือเศรษฐกิจตกต่ำเด็กบางคนอยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มีเวลาเอาใจใส่ เพราะต้องทำงานหาเงินเพื่อความอยู่รอดของครอบครัว จึงต้องให้ลูกอยู่บ้านกับพี่เลี้ยงเด็กซึ่งไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กคอยให้ความช่วยเหลือตลอดทั้งวัน เป็นสาเหตุทำให้เด็กไม่ได้ทำกิจกรรมอย่างอื่นนอกจากการดูทีวี เล่นเกมคอมพิวเตอร์ สอดคล้องกับ ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต (2549 : 78) ซึ่งกล่าวว่าจากพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อเด็กทางด้านสายตา และ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเพราะการที่เด็กนั่งดูโทรทัศน์เป็นเวลานานๆ โดยไม่มีการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย อาจส่งผลทำให้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กขาดการพัฒนา และขาดความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ได้เพราะในปัจจุบันมีปัจจัยด้านสื่อมวลชนหลายประเภทที่ส่งผลต่อการพัฒนาในด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะสื่อภาพยนตร์ VCD และ โทรทัศน์ หรือการที่พ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักพัฒนาการเด็ก จึงเลี้ยงดูบุตรหลานด้วยความรัก ความเป็นห่วง ทะนุถนอมประคบประหงมจนมากเกินไป ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่น ให้ได้ช่วยเหลือตัวเองในการหยิบจับสิ่งของ หรือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองเลย โดยเฉพาะกิจกรรมที่จะพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก อันได้แก่การฝึกประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว ของกล้ามเนื้อมือ เช่นการไม่ฝึกให้เด็กรับประทานอาหารเองเพราะกลัวว่าจะทำหกเลอะเทอะ ไม่ให้เล่นดินเล่นทรายเพราะกลัวสกปรกและได้รับเชื้อโรค ไม่เปิดโอกาสเด็กแต่งตัวด้วยตนเองเพราะเห็นว่าซักผ้าไม่ทันใจส่งผลให้เด็กไม่สามารถหยิบหรือจับสิ่งของที่มีขนาดเล็กได้ดีเท่าที่ควร

ในปัจจุบันผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อว่ายิ่งให้ลูกเริ่มเรียนหนังสือตั้งแต่อายุยังน้อย จะยิ่งทำให้เรียนเก่งยิ่งขึ้น แนวคิดดังกล่าวไม่ได้มีเฉพาะผู้ปกครองเท่านั้น ครูส่วนหนึ่งก็มี

ความคิดดังกล่าวดังที่ วรรณิ อยู่คง (2547 : 3) กล่าวว่า การที่รูดขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พัฒนาการ ด้านความสามารถของกล้ามเนื้อเล็ก ประสาทสัมผัส และ ความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงพยายามเร่งให้เด็กเขียน จึงเป็นการบังคับกล้ามเนื้อมือเกินระดับวุฒิภาวะทำให้เกิดปัญหาต่อการ พัฒนาการความสามารถของกล้ามเนื้อมือซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับอารี สันทวิ (2550 : 38) ที่ กล่าวไว้ว่า พัฒนาการของนิ้วมือของเด็ก 3-5 ปี ยังไม่แข็งแรงพอในการจับดินสอเขียน การที่ ผู้ปกครองมีค่านิยมในการเร่งเขียนหนังสือโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมของเด็กจะเป็นสาเหตุทำให้ เด็กไม่ชอบการเขียนหนังสือเพราะการบังคับบังคับเด็กให้เขียนให้ถูกต้อง เด็กจะกำมือแน่นทำให้เมื่อย เร็ว ทำให้เกิดความเหนื่อยและเบื่อหน่ายในที่สุด

การที่เด็กไม่สามารถหยิบหรือจับสิ่งของที่มีขนาดเล็กได้ดีเท่าที่ควร งุ่มง่ามและ ใช้เวลามากในการทำกิจกรรมที่ต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ที่มีขนาดเล็ก เป็นตัวบ่งบอกได้ว่าเด็ก ไม่ได้เตรียมความพร้อมด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่ง เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2535:9 อ้างถึงใน สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ 2549 : 7 - 9) ได้เสนอแนะให้สถานศึกษาปฐมวัยจัดกิจกรรมให้เด็กมีการ เคลื่อนไหวของมือและเท้าให้มาก เช่น การทำกิจกรรมประกอบการร้องเพลง เกม เต็นรำ ยิมนาสติก โยคะ ปั่นดินน้ำมัน ตัดกระดาษ เล่นไม้บล็อก เล่นกลางแจ้ง ๆ ล ๆ กิจกรรมเหล่านี้ มี ส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสมองของเด็กโดยเฉพาะฝ่ามือ ฝ่าเท้า และนิ้วมือ มีเส้นประสาท มารวมกันอยู่มาก การเคลื่อนไหวของมือ เท้า และนิ้วของเด็ก จึงเป็นเหมือนการฝึกสมองของเด็ก โดยตรง มีนักจิตวิทยาเด็กคนหนึ่งเคยกล่าวไว้ว่า “ มือและเท้าของคนเราก็คือฐานของสมอง ” ผู้ที่ ได้รับการบริหารมือ และเท้ามาตั้งแต่เด็ก (อายุ 2 – 6 ปี) จะเป็นผู้ที่มีสมองดี มีความคิดฉับไว นอกจากนี้ ชูคอมลินสกี (Zhucomlinsky แปลโดยมัทนี เกษกมล 2542 :189-190 อ้างถึงใน เบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์ 2547 : 2) ยังได้เน้นว่า จุดเริ่มต้นสำหรับการพัฒนาความสามารถและ พรสวรรค์ของเด็กคือการพัฒนานิ้วมือ ยิ่งเด็กได้มีโอกาสใช้นิ้วมือได้คล่องแคล่วเพียงไรก็ยิ่งเฉลียวฉลาดเพิ่มขึ้นเพียงนั้น การที่เด็กได้พัฒนาการเคลื่อนไหวใช้กล้ามเนื้อ การฝึกประสานสัมพันธ์ ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตา การฝึกคิดโดยมีสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เป็นตัวบุคคล และ วัตถุสิ่งของช่วย กระตุ้นให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

กิจกรรมเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญในการช่วย ส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กทั้งในด้านการใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และการ ประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมือและตา ดังที่ กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2550 : 91- 99) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเล่นนิทานจะทำให้เด็กได้มีโอกาสเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อบริเวณมือ ข้อมือและ นิ้ว ขณะเดียวกันเด็กจะได้รับความสุข ความสนุกสนาน จากการได้รับฟังนิทานอีกทั้งช่วยให้เด็กเกิด จินตนาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ และได้เรียนรู้ ภาษา ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านการพูด

ตลอดจนการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ มือ ข้อมือ และ นิ้ว อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านการเขียน

การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงได้ฝึกทักษะในการใช้มือ ข้อมือ นิ้วมือ ในการเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วไปตามเนื้อเรื่องของนิทาน การจัดกิจกรรมเล่านิทานที่เร้าความสนใจโดยส่งเสริมให้เด็กทำท่าทางที่หลากหลาย อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จะช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เกิดความคับข้องใจ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างสายตา และมือเป็นไปอย่างกลมกลื่น การจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวจึงเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อเด็กเป็นอย่างมาก อีกทั้งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

3. สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากร คือเด็กปฐมวัย อายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ ในสถานรับเลี้ยงเด็ก มายด์โฮมแคร์ แคร่ เนอสเซอร์ กรุงเทพมหานคร

4.2 กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กปฐมวัย อายุ 2 ขวบครึ่งถึง 3 ขวบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ในสถานรับเลี้ยงเด็ก ฌายด์โฮมเคย์ แคร่ เนอสเซอร์รี่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

4.3 ระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 15 นาที รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 ตัวแปรต้น กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

4.4.2 ตัวแปรตาม ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็ก ที่มีอายุ 2 ขวบครึ่ง – 3 ขวบ กำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอนุบาล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 สถานรับเลี้ยงเด็ก ฌายด์โฮม เคย์แคร์ เนอสเซอร์รี่ กรุงเทพมหานคร

5.2 ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หมายถึงการเปลี่ยนแปลงด้านความสามารถในการใช้และควบคุมกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ตั้งแต่มือ ข้อมือ นิ้วมือ ข้อมือรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการ หยิบจับ หยอดรูปทรง ตัดกระดาษ ร้อยลูกปัด ต่อจิกซอ วาดรูป ลากเส้นตามรอยประ และต่อบล็อกไม้ ได้อย่างคล่องแคล่ว มั่นคง

5.3 นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าที่แต่งขึ้นใหม่จำนวน 6 เรื่อง คือ นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ นกเอี้ยงกับหนอน มดแดง เจ้าเป็ดและนกขุนทอง ช้างหมูแสนซน และ หนอน 3 พี่น้อง โดยใช้ภาษาถ้อยคำ ความยาวของเรื่อง และเนื้อหาสาระที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับเด็ก 2 ขวบครึ่งถึง 3 ขวบ

5.4 กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว หมายถึง การจัดกิจกรรมเล่านิทานโดยให้เด็กได้เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็ก โดยกำหนดรูปแบบของการจัดกิจกรรมซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

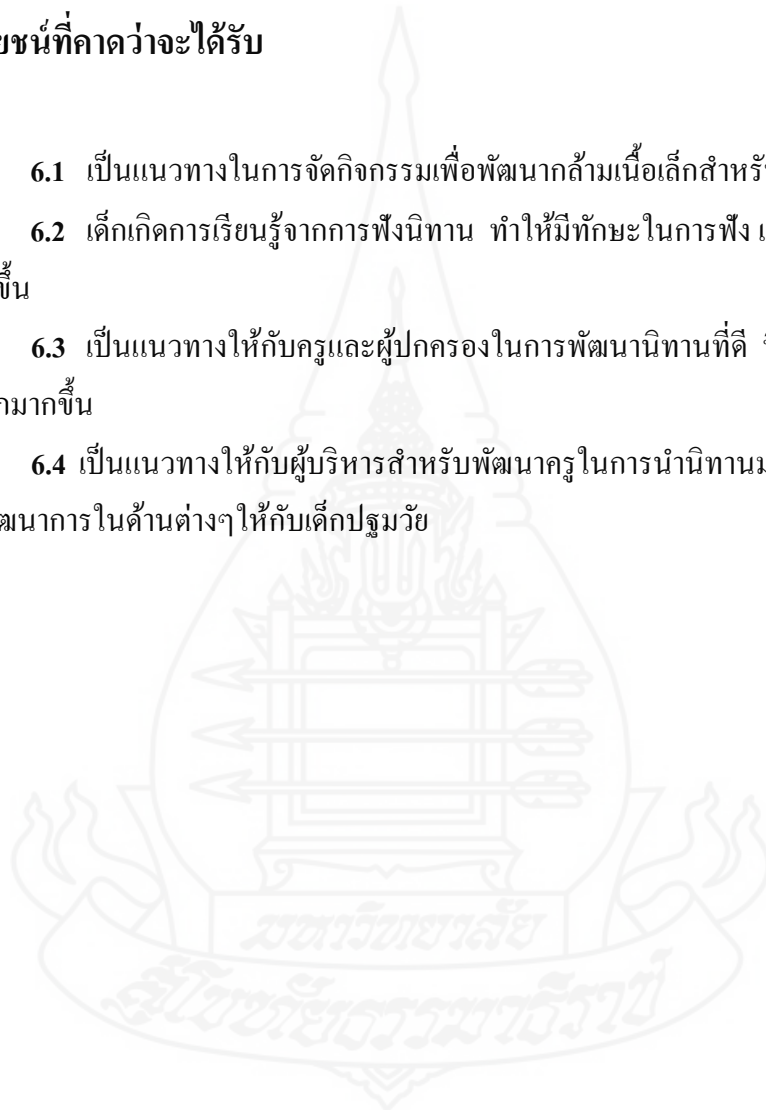
- 1) ครูเล่านิทาน พร้อมท่าทำเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ
- 2) ขณะที่เล่านิทาน ครูกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆกัน อย่างช้าๆ
- 3) ครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน และการเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ที่สื่อสัมพันธ์ถึงเนื้อหาในนิทานซึ่งแบ่งออกเป็นตอนๆ

4) ครูเล่านิทาน พร้อมทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือและข้อมือ ไปพร้อมๆกัน
กับเด็ก

5) ครูชักชวนพร้อมกระตุ้นให้เด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือ
พร้อมกันกับครูอีกครั้ง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย
- 6.2 เด็กเกิดการเรียนรู้จากการฟังนิทาน ทำให้มีทักษะในการฟัง และเข้าใจ
ภาษาได้ดีขึ้น
- 6.3 เป็นแนวทางให้กับครูและผู้ปกครองในการพัฒนานิทานที่ดี ที่เป็นประโยชน์
สำหรับเด็กมากขึ้น
- 6.4 เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสำหรับพัฒนาครูในการนำนิทานมาจัดกิจกรรมเพื่อ
ส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆให้กับเด็กปฐมวัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีต่อความสามารถด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถาบันวิจัยเด็กมยงค์โฮม เคย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
- 1.2 พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
- 1.3 การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
- 1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
- 1.5 การประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเล่นนิทาน

- 2.1 ความหมายของนิทาน
- 2.2 ประเภทของนิทาน
- 2.3 คุณค่าของนิทาน
- 2.4 ความสนใจและความสามารถในการฟังนิทานของเด็กวัยแรกเกิด – 6 ขวบ
- 2.5 หลักเกณฑ์การเลือกนิทาน และเทคนิคการเล่นนิทาน
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว

- 3.1 ความหมายของการเคลื่อนไหว
- 3.2 ความสำคัญของการเคลื่อนไหว
- 3.3 องค์ประกอบของการเคลื่อนไหว
- 3.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว
- 3.5 หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว
- 3.6 บทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว
- 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายและความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

1.1.1 ความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ให้ความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 64) กล่าวว่า ความสามารถของกล้ามเนื้อมือ หมายถึงความสามารถในการใช้มือ และ ข้อมือในการเคลื่อนไหว หยิบจับจะช่วยให้เด็กได้ใช้สายตา

กรมวิชาการ (2546 : 17) กล่าวว่า ความสามารถของกล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การใช้ตาและ มือประสานสัมพันธ์กันระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำงานจิ๋วประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การหยิบจับสิ่งของ การขีดเขียน การปั้น การประดิษฐ์

ฟอร์แมนและฟลีท (Forman and Fleet. 1980 : 3) กล่าวว่า ความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กหมายถึง ความสามารถในการบังคับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อแขน มือ และนิ้วมือ ในการทำงานกิจกรรมต่างๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้สายตา

ออเดร (Audrey . 1998 : 76) กล่าวว่า ความสามารถของกล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง ความสามารถในการ ใช้อวัยวะเพียงบางส่วนโดยเฉพาะมือ และนิ้วมือในการทำกิจกรรม เช่น การตัด การเขียน หลักการทำงานที่สำคัญคือความสามารถในการควบคุมการประสานสัมพันธ์กันในการทำงานกิจกรรมของมือ นิ้วมือ และ ตา

วสินี อิศรเสนา ณ อยุธยา (2547 : 10) กล่าวถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กว่า การที่เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งมักใช้ประสานกับตาในการทำงานกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนิ้วมือ ได้แก่ การขีดเขียน วาดภาพ ปั้น หยิบ จับ ต่อ ร้อย สิ่งของและการใช้กรรไกร

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2549 :8) กล่าวถึง ความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กว่า หมายถึงการที่เด็กใช้มือในการหยิบจับ (Manipulative Abilities) สิ่งต่างๆ เช่น การจับดินสอ การติดกระดาษ การใช้กรรไกร การร้อยลูกปัด ฯลฯ ซึ่งส่วนมากจะอยู่ในบริเวณข้อมือ มือ นิ้วมือ การทำงานของกล้ามเนื้อเล็กในส่วนต่างๆ เหล่านี้ต้องให้ประสานกัน เช่น การทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อมือ ตา ข้อมือ นิ้วมือ เป็นต้น

นภเนตร ธรรมบวร (2549 :73) กล่าวว่า ความสามารถของกล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง ความ สามารถในการบังคับกล้ามเนื้อเล็กส่วนต่างๆให้ทำงานประสานกัน เช่นตากับมือ

นิ้วมือ ได้แก่ การวาดภาพ การลากเส้น การตัดกระดาษ การร้อยลูกปัด และการลากเส้นตามรอยประ เป็นต้น

ดังนั้นจึงพอสรุปความหมายของความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กได้ว่า ความสามารถ ของกล้ามเนื้อเล็ก หมายถึงความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ให้ทำงานประสานกันความสัมพันธ์ระหว่างมือ กับ ตา การใช้อวัยวะเพียงบางส่วนโดยเฉพาะมือ และ นิ้วมือ และข้อมือในการเคลื่อนไหว หยิบจับ การวาดภาพ การลากเส้น การตัดกระดาษ การร้อยลูกปัด การพับกระดาษ การลงหมุด การหยิบจับสิ่งของ การขีดเขียน การปั้น การประดิษฐ์

1.1.2 ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ความสามารถของเด็กในการใช้มือ นิ้วมือ และแขน ซึ่งเป็นการประสานกันของกลไกทางสมองและกายภาพนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเขียน ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของกล้ามเนื้อเล็กไว้ดังนี้คือ

มอริสัน (Morrison 1990 : 290) กล่าวถึงความสำคัญของกล้ามเนื้อเล็กว่า ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมือ และ นิ้วมือซึ่งมีบทบาทมากต่อการพัฒนาและดำรงชีวิตของเด็กๆ เช่น การหยิบจับหรือถือสิ่งของ ได้แก่ ดินสอ ช้อน แก้วน้ำ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ถือเป็นการที่เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในชีวิตประจำวัน

เยาพา เดชะคุปต์ (2528: 123) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือ และสายตามีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการเขียน เด็กจะสามารถเขียนสิ่งใดได้ก็ต่อเมื่อมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือ และสายตาทำงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี

ชัยณรงค์ เจริญพาณิชย์กุล (2533: 90-92) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือ และสายตาทำงานประสานสัมพันธ์กัน ได้ดีเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะนำไปสู่การเขียนในชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้การเขียนมิได้หมายถึงการเขียนตัวอักษรตามความหมายของผู้ใหญ่เท่านั้น แต่การที่เด็กสามารถบังคับควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อและสายตาให้ขีดเขียนเส้นไปมา ในลักษณะต่างๆ ได้ถือเป็นการที่เด็กสามารถขั้นเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การเขียนที่แท้จริง

จรัล คำภารัตน์ (2541 : 14) กล่าวถึง ความสำคัญของความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กว่า ในขณะที่เด็กกำลังลากเส้นในลักษณะขีดเขียนไปมานั้นสมองของเด็กได้จินตนาการที่ไร้ขอบเขตและ ทำให้กล้ามเนื้อมือและประสาทตามีความสัมพันธ์กัน

ธรรมบุญ นวลใจ (2541 :17) กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กไว้ดังนี้คือ เด็กที่อยู่ในวัยช่วงอายุ 2 ขวบครึ่ง ชอบการขีดเขียน ระบายสี หรือวาดรูป (ซึ่งอาจจะดูไม่เป็นรูปอะไรเลย) ด้วยดินสอ เป็นการฝึกการควบคุมมือและนิ้วมือของเด็ก เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และ ความภาคภูมิใจในตนเองให้กับเด็ก

ผาณิต บุญมาก (2541 : 85) กล่าวว่า การได้ฝึกใช้นิ้วมือจะเป็นพื้นฐานในการทำงานที่ละเอียดอ่อนซึ่งต่อไปจะทำให้เขียนหนังสือได้สวย เล่นดนตรีได้ดี พิมพ์ดีดได้คล่องและเย็บปักถักร้อยได้ดี

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2544 :41) กล่าวว่า การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อเล็กโดยฝึกนิ้วมือให้แข็งแรง สามารถใช้มือได้อย่างคล่องแคล่ว และการฝึกความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือช่วยให้เด็กได้ออกกำลังกายกล้ามเนื้อเล็กและเตรียมความพร้อมที่จะใช้ในการเขียน

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2546 :12) กล่าวถึงความสำคัญของความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กว่า “มือของคนเราก็คือฐานของสมอง” ผู้ที่ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้ที่มีสมองดี มีความคิดฉับไว การฝึกฝนความคล่องแคล่วของการใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือมีความสัมพันธ์ อย่างมากกับความคิดอันฉับไวและการพูดชัดถ้อยชัดคำของเด็กและในทางตรงข้ามเด็กที่ไม่มีความสามารถเคลื่อนไหวนิ้วมือได้คล่องแคล่วมักจะคิดอะไรเข้าไปด้วย

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเด็ก กล่าวคือ ความสามารถในการใช้มือของเด็กถ้าได้รับการฝึกฝนอย่างคล่องแคล่วคล่องจะมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก เพราะ มือของคนเราก็คือฐานของสมองผู้ที่ได้รับการบริหารมือมาตั้งแต่เด็กๆ จะเป็นผู้ที่มีสมองดี มีความคิดฉับไว ซึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและสายตา มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการเขียน เด็กจะสามารถเขียนสิ่งใดได้ก็ต่อเมื่อมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือ และสายตาทำงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี ตลอดจนการหยิบจับสิ่งของ การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันของเด็กเช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหารด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการทำงานที่สำคัญคือความสามารถในการควบคุมการประสานสัมพันธ์กันของมือ นิ้วมือและตา

1.2 พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 38-40) กล่าวถึงพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็กไว้ดังนี้

การใช้มือทั้ง 2 ของทารกแรกคลอดจะเอาหัวแม่มือเข้าปากได้แต่ส่วนมากจะเข้าไปไม่ตรงปากจนกว่าจะอายุ 2-3 เดือน และเวลาเข้ามักจะเข้าไปทั้งกำปั้น ระยะเวลาเด็กมักจะกำมืออยู่เสมอ ต้องใช้เวลานานจึงจะแยกเอาหัวแม่มือออกได้ ดังนั้นจุดประสงค์ของการใช้มือของเด็กก็เพื่อนำอาหารสู่ปากด้วยสัญชาตญาณ แต่ถ้าสังเกตให้ดีก่อนใช้มือเด็กจะต้องใช้ตาจ้องดูสิ่งที่อยากได้ก่อนและทำท่าพยายามจะจับต้อง

วัย 3-6 เดือน ในวัยนี้เด็กจะหยิบของได้แต่ใช้มือทั้ง 4 นิ้วแทนที่จะใช้หัวแม่มือกับนิ้วชี้และจะใช้ปากเป็นเครื่องเรียนรู้สิ่งต่างๆ เด็กจะเริ่มจับยึดและคว่ำของต่างๆ ได้ในระยะใกล้ ถ้ายื่นของเล่นที่เขย่ามีเสียงและมีด้ามจับเด็กจะคว่ำตรงด้ามแล้วเขย่าได้ บางครั้งก็จะเอาใส่ปาก รู้จักที่จะมองหาของเล่นเมื่อทำหลุดหายไป

วัย 6-9 เดือน เด็กสามารถส่งของจากมือหนึ่งไปยังอีกมือหนึ่งได้และจับของได้ทั้ง 2 มือ สามารถหยิบจับของเล็กๆ โดยใช้หัวแม่มือกับนิ้วชี้ ชอบที่จะโยนของเล่นเมื่อผู้ส่งให้ด้วยความสนุกสนาน สามารถเล่นเกมตบแปะ

วัย 9-12 เดือน เด็กสามารถใช้มือเหนียวเกาะโต๊ะเพื่อขึ้นและเดิน เด็กจะแสดงความสนใจที่จะสำรวจโลกรอบๆ ตัวโดยการมองรอบๆ และต้องสัมผัสของรอบๆ และนำของทุกอย่างเข้าปาก

วัย 1-1 ปีครึ่ง ในระยะก่อนหน้านี้เด็กจะใช้มือได้ทั้ง 2 มือเท่าๆ กัน แต่พออายุ 1 ปี เด็กจะเริ่มแสดงว่าถนัดมือขวาหรือมือซ้าย เด็กในวัยนี้มีความสามารถที่จะเอาไม้วางซ้อนๆ กันได้ 2-3 ชั้น หยิบของใส่ภาชนะได้ เช่น หยิบกรวด หรือขนมชิ้นเล็กๆ ใส่ถ้วย

วัย 1 ปีครึ่ง-2 ปี เด็กสามารถจับไม้เรียงซ้อนกันได้ถึง 6 ชั้น ซึ่งส่วนต่างๆ ของร่างกายตามคำบอกได้ เช่น ชีตา ชี้จุก สามารถใช้มือป้อนอาหารให้ตนเองได้แต่ยังไม่ดีนัก เปิดหนังสือเป็น เปิดประตูได้ ปิดหรือหมุนปุ่มต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือของเล่น หมุนเปิด-ปิดฝาเกลียวที่มีขนาดใหญ่ 3 นิ้ว สามารถขีดเส้นจากเส้นบนกระดาษหรือบนพื้นทรายได้ตามแบบ

วัย 2-3 ปี เด็กสามารถจัดเรียงไม้ซ้อน 3 ชั้น เป็นสะพานได้ แกะห่อของขนาดเล็กที่ผูกไว้หลวมๆ ได้ หมุนลูกบิดเพื่อเปิดประตู ป้อนอาหารตัวเองได้ดีขึ้น เริ่มหัดแต่งตัวเองยังไม่ดีนัก ตัดดินน้ำมันนุ่มๆ ด้วยมีดทาเนยหรือไม้บรรทัดได้ ร้อยลูกปัดที่มีขนาดใหญ่ 1 นิ้ว ชอบฝึกกระดาษ เล่นกับนิ้วมือโดยมีเพลงประกอบ สามารถเขียนรูปร่างกลมบนกระดาษหรือเขียนรูปลงบนพื้นทรายได้ตามแบบ และสามารถจับกรรไกรได้

วัย 3-4 ปี เป็นวัยที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กในวัยนี้มีความสามารถดังนี้

- ต่อแท่งไม้ลูกบาศก์ได้ 9-10 ก้อน
- วางรูป   และ ลงในบนแผ่นไม้ตามมุมได้
- ใช้ค้อนตอกตะปูบนไม้หรือตอกหมุดไม้ลงในช่องแบบ 5-6 ตัว
- หมุนเปิด-ปิดฝาเกลียวที่มีขนาดใหญ่ 1 นิ้ว
- การวาดภาพรู้จักลงน้ำหนักเส้นที่ลากดีขึ้น เขียนรูปหัวและตัวหรืออาจจะส่วนอื่นๆ ของ ร่างกาย และเขียนรูปกางเกงตามแบบได้
- รู้จักพับกระดาษ
- ไขลานของเล่นได้

- ร้อยลูกปัดขนาดเล็ก $\frac{1}{2}$ นิ้ว ได้อย่างน้อย 5 เม็ด
 - หยิบเข็มกลัดขนาดยาว 2 เซนติเมตร ได้โดยใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้
 - คัดแยกวัตถุที่ไม่เหมือนกับของในกองออกได้
 - รู้จักแต่งตัวใส่ – ถอดเสื้อผ้าตัวเอง
 - สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นเส้นยาวๆ ได้
 - ต่อภาพตัดต่อ 4 – 5 ชิ้นเข้าด้วยกันลงในกรอบได้
 - ปั้นดินน้ำมันแล้วคลึงเป็นเส้นยาว ปั้นเป็นรูปวงกลมแล้วแผ่เป็นแผ่นกลม
 - จับดินสอได้ถูกต้อง
 - เขียนแบบเขียนเส้นต่างๆ ได้ เช่น เส้นตรง เส้นโค้ง
 - เขียนแบบเขียนรูป X และรูปพื้นปลา
 - ระบายสีได้โดยออกนอกเส้นขอบรูปไม่เกิน 1 – 2 เซนติเมตร
- วัย 4-5 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ทักษะกล้ามเนื้อเล็กดังนี้
- เลียบคลิปลงบนกระดาษ
 - จับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง
 - พับกระดาษซ้อนกัน 3 ทบได้ และใช้นิ้วรีดตามรอยพับ
 - ประกอบภาพตัดต่อ 6 – 10 ชิ้นลงในกรอบ
 - มีความคล่องในการใช้กรรไกร ตัดกระดาษเป็นรูป
 - ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปร่างหยาบๆ ที่ผู้อื่นอาจไม่เข้าใจความหมาย
 - เขียนรูปหัว มีตัว มีส่วนต่างๆ ของร่างกายที่สำคัญๆ ได้
 - เขียนรูป หรือ ตามแบบได้
 - สามารถเขียนเส้น (เส้นตามรอยประ)
 - วาดรูปแบบบ้านง่ายๆ
 - ระบายสีรูปทรงและแบบอิสระง่ายๆ ที่มีขนาดใหญ่ภายในขอบรูป
 - สามารถพับนิ้วมือของตนเอง เอาขึ้นหรือหกลงทีละนิ้ว
 - สามารถกะขนาดรูปร่างของสิ่งของรู้ว่าอะไรเล็กหรือใหญ่
- วัย 5 – 6 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ทักษะกล้ามเนื้อเล็กดังนี้
- สามารถรับลูกบอลที่โยนมาจากระยะไกล 1 เมตร
 - ใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเล่นดินน้ำมัน เช่น ขวด
 - กรอกน้ำ – ทราข ลงในภาชนะและเทออกได้
 - ไชและหมุนลูกบิดประตูด้วยกุญแจ
 - เปิดปิดเข็มกลัดที่มีขนาดใหญ่

- ร้อยด้ายขึ้นลงผ่านรูที่เจาะบนกระดาษฝีกการเย็บ
- ต่อแท่งไม้ได้เป็นรูปต่างๆ ได้
- ประกอบภาพตัดต่อจำนวนไม่เกิน 12 ชิ้นเข้าด้วยกัน (ไม่มีกรอบ)
- ประกอบภาพตัดต่อ 16 – 20 ชิ้นเข้าด้วยกันลงในกรอบ
- ใช้กรรไกรได้คล่อง ตัดกระดาษตามรอยเป็นภาพต่างๆ ได้
- ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปสิ่งของที่มีรายละเอียดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
- เขียนรูปมีหัว มีตัว มีขาแขน และมีมือได้
- เขียนรูป ตามคำสั่งโดยไม่มีแบบ
- ลอกแบบตัวพยัญชนะขนาดสูง 2 – 4 เซนติเมตร
- เขียนตัวพยัญชนะตามรอยประได้
- เขียนชื่อตัวเองได้
- ระบายสีภาพที่มีความละเอียด เล็ก โดยอยู่ในขอบเขต

กิริระภัส พลศรี (2542 : 9) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้คือ

อายุ 3 ขวบ รู้จักแต่งตัวและเลือกเสื้อผ้าได้เองถ้าช่วยก๊ัด หรือปลดกระดุมให้สามารถปลดกระดุมด้านหน้าได้เอง เขียนแบบกากบาท เขียนรูปหัวและตัวหรืออาจจะส่วนอื่นๆ ของร่างกาย สามารถทำงานง่ายๆ ได้ ช่วยจัดโต๊ะอาหารได้ ไม่ทำถ้วยชามหล่น ต่อแท่งไม้สี่เหลี่ยม 9 แท่งได้ในทางสูง สร้างสะพานโดยใช้แท่งไม้สี่เหลี่ยม 3 แท่งได้

อายุ 4-5 ขวบ เขียนรูปมีหัว มีตัว มีส่วนต่างๆ ของร่างกายที่สำคัญๆ ได้ เขียนรูปสี่เหลี่ยมหรือสามเหลี่ยมตามแบบได้ เขียนกากบาทได้เหมือนตัวอย่าง สามารถก๊ัดกระดุมเสื้อ และสามารถผูกเชือกรองเท้าเองได้

อายุ 6 ขวบ สามารถใช้มือและตาประสานกันดีขึ้น จับดินสอในการเขียนทำได้ดีขึ้น ชอบวาดภาพระบายสีแต่จะทำได้ไม่เรียบร้อย เพราะความไม่อยู่นิ่งของเด็ก สามารถจะมองเด็กอื่นเล่นโดยที่มือของตนยังทำงานต่อไปได้ สามารถใช้มือและตาพร้อมกันขณะเดินหรือนั่ง สามารถเขียนหนังสือตัวเล็กได้

นภเนตร ธรรมบวร (2544 : 87) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนของพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสาทสัมผัสไว้ดังนี้

อายุ 3 ขวบ เขียนรูปวงกลมตามแบบ เขียนรูปกากบาท ต่อก้อนไม้สูง 9 ก้อน วางก้อนไม้เป็นรูปสะพานตามแบบ วาดมุมแหลมได้ พับกระดาษได้ 2 ทบ (ตามแบบ)

อายุ 4 ขวบ หยิบลูกกวาดจากขวดได้ วาดรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตามแบบได้ ต่อก้อน

ไม้ทำเป็นขั้นบันไดได้ 2 ชั้น วาดรูปสามเหลี่ยมเหมือนแบบได้ วาดรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนตามแบบได้ เล่นต่อก้อนไม้ ทำบันได 3 ชั้น

อายุ 5 ขวบ หยิบลูกกวาดเล็กๆใส่ขวดได้ ต่อก้อนไม้ทำเป็นขั้นบันไดได้ 2 ชั้น วาดรูปสามเหลี่ยมเหมือนแบบได้ วาดรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนตามแบบได้ เล่นต่อก้อนไม้ ทำบันได 3 ชั้น

กรมอนามัย (2553 : 2-6,13-15) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้คือ

วัย 6-8 เดือน เด็กสามารถคว้าและจับของมือเดียวได้และสามารถเอื้อมหยิบของด้วยมือข้างเดียวและเปลี่ยนมือถือของ รู้จักตบมือ

วัย 9-10 เดือน เด็กสามารถส่งของจากมือหนึ่งไปยังอีกมือหนึ่งได้และจับของได้ทั้ง 2 มือ สามารถหยิบจับของเล็กๆ โดยใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้

วัย 15-18 เดือน เด็กสามารถวางของซ้อนกัน 2-3 ชั้น และเทของเล็กๆออกจากขวดได้ สามารถใช้ช้อนตักอาหารได้เองแต่ยังหกอยู่

วัย 19-30 เดือน เด็กสามารถเปิดหนังสือได้ที่ละหน้า วางของเล่น ก้อนไม้ กล้องกระดาษต่อซ้อนกันได้ 4-6 ชั้น ชีดเขียนเป็นเส้นวนๆและขีดเส้นตรงเป็นแนวตั้งได้

วัย 31-36 เดือน เด็กสามารถจับดินสอแท่งใหญ่ๆด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือได้ สามารถถอดเสื้อผ้าได้ด้วยตัวเองและเขียนวงกลมตามแบบได้

วัย 37-48 เดือน เด็กสามารถ เขียนวงกลมตามแบบได้ และสามารถแต่งตัวใส่เสื้อผ้าได้เอง

วัย 49- 72 เดือน เด็กสามารถเขียนรูปสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยมตามแบบและวาดรูปคนอย่างง่ายๆได้

จากเอกสารที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า พัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กแต่ละช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี นั้นเด็กยังไม่สามารถควบคุมกล้ามเนื้อเล็กได้ดีเท่าที่ควรแต่จะมีระยะพัฒนาการเป็นไปอย่างมีขั้นตอน เริ่มจากการบังคับกล้ามเนื้อใหญ่ได้ก่อนแล้วจึงบังคับกล้ามเนื้อเล็กได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเริ่มจากง่ายไปหายาก จากใกล้ตัวออกไปไกลตัว ในแต่ละช่วงอายุจะมีความแตกต่างกันไปตามวุฒิภาวะและการได้รับการกระตุ้นจากกิจกรรม ซึ่งผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ถึงพัฒนาการของเด็กวัยนี้ เพื่อสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ฮิลเดรท (Hildreth, 1956 : 584 อ้างถึงใน เบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์ 2547 : 21) ได้ให้ความเห็นว่าวิธีส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ทำได้โดยให้เด็กฝึกทักษะในการใช้มือวาดรูป ระบายสีน้ำด้วยนิ้วมือ ปั้น เย็บ ถัก สาน ตัดปะกระดาษและเล่นของเล่น กิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อในส่วนย่อยที่สัมพันธ์กับการเขียนแล้วยังช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ให้เป็นไปอย่างกลมกลืน ในขณะที่เดียวกันพัฒนาการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการเขียนก็จะเจริญงอกงามไปด้วย และจะส่งผลต่อความพร้อมในการเขียนได้เร็วยิ่งขึ้น

แอนเดอร์สันและแลพพ์ (Anderson and Lapp, 1979 : 102) ได้แยกวิธีการฝึกความพร้อมทางการใช้กล้ามเนื้อเป็น 3 แบบ คือ

แบบที่ 1 ฝึกกล้ามเนื้อและฝึกการบังคับเครื่องมือที่ใช้เขียน ให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อเล็กของมือด้วยการเล่นต่างๆ เช่น เล่นโทรศัพท์ จัดโต๊ะ เปลี่ยนเสื้อผ้า ตัดกระดาษด้วยกรรไกร เขียนภาพด้วยนิ้วมือ ปั้นดินเหนียว ถักสาน และฝึกการใช้ชอล์กเขียนบนกระดานดำ หรือใช้สีเขียนระบายบนกระดาษแผ่นใหญ่ๆ

แบบที่ 2 เพิ่มความสามารถของเด็กในการใช้ภาษา พวกที่ฝึกแบบนี้เชื่อว่าเป็นการหาประโยชน์ได้ให้เด็กเรียนเขียนก่อนที่จะสามารถอธิบายสิ่งที่เขาคิดได้ เด็กเริ่มเรียนจะต้องมีประสบการณ์อย่างมากเพื่อที่จะสามารถแสดงความคิดด้วยตนเองได้ เมื่อเด็กได้ฟังเรื่องราวต่างๆ เขาจะต้องได้รับการกระตุ้นให้มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์และการแสดงความคิดเห็นโดยเสรี การเขียนจึงเป็นเครื่องมืออันพิเศษสำหรับการขยายคำพูดและความเข้าใจ ตลอดจนถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้ผู้อื่นทราบ

แบบที่ 3 ให้การฝึกฝนเกี่ยวกับพื้นฐานในการเขียนโดยตรง เริ่มแรกใช้เขียนบนกระดาษดำก่อนเพื่อให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เข้าใจรูปร่างตัวอักษรที่แท้จริง และรู้จักวิธีเขียน เด็กจะได้รับการเขียนวงกลม เป็นลำดับแรกๆ โดยมีการกำหนดทิศทางที่เริ่มต้นให้เขียนรูปนาฬิกา ขนมหกมุมๆ ลูกบอลและฟองสบู่ต่อจากนั้นก็เชื่อมโยงวงกลมกับเส้นตรงโดยให้วาดภาพเกี่ยวกันมีสื่อวาดภาพไถ่วงมีขนไก่ที่หาง วาดภาพไม้ตะพดมีหัวกลม

ฟิชเชอร์ และเทอร์รี่ (Fisher and Terry, 1977 : 284) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กก่อนที่จะเรียนเขียนไว้ดังนี้

1. การวาดรูประบายสี จัดที่ให้วาดบนพื้นหรือบนกระดานที่ใช้ขี้ผึ้ง เส้นต่างๆ ที่เด็กต้องใช้ในการเขียนตัวอักษร เช่น เส้นตรง วงกลม หรือเส้นพื้นฐานต่างๆ นั้นจะพบได้จากการวาดของเด็ก

2. การออกแบบ ให้เด็กได้ออกแบบเอง เช่น ลวดลายที่ขอบรูปภาพจุลสาร ที่ห่อ

หนังสือ รูปทรงของถุงกระดาษใส่ถั่ว ความคิดในการออกแบบของเด็กจะมาจากลีลาเส้นอื่นๆ

3. ถาดทราย ทำได้ง่ายและเด็กๆ จะรู้สึกสนุกสนานมากในการใช้นิ้ววาดเส้น
4. ระบายสีด้วยนิ้วมือ

มอริสัน (Morrison 2007 : 206) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การวาดรูป ระบายสี การเล่นเกมเป่าลม การตัด การปะกระดาษ

จิตตินันท์ เฉชะคุปต์ (2537 : 41- 42) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่จะพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ว่ากิจกรรมที่จัดให้กับเด็กควรมีความหลากหลาย เริ่มจากง่ายไปหายากเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการและความสนใจของเด็ก กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การหยิบจับสิ่งของและการละเลงสี การวาดรูป ระบายสี การพับ ฉีก ตัด ปะ การปั้น การพิมพ์ภาพ การหมุนบิด การขยำ การบีบ สำหรับกิจกรรมพัฒนาการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือและตา ได้แก่ การเล่นเกมบล็อก การต่อภาพ การร้อยลูกปัด โยงจุด การเทของเหลวใส่ภาชนะ การรูดซิป การติดกระดุมและการละเล่นของไทย เช่น การเล่นเกมก๊อบ การเล่นเกมของ การเล่นเกมอิฐก้อนเป็นต้น

อรุณี ทรดาล (2535 อ้างถึงใน กิริระกัศ พลศรี 2542 : 18-21) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก และการประสานกันระหว่างมือกับตา ไว้ว่ามีความสำคัญมากที่ครูปฐมวัยไม่ควรละเลย เพราะในปัจจุบันมีครูปฐมวัยเป็นจำนวนมากที่สอนเด็กข้ามขั้นตอน เพราะขาดความรู้ ความสนใจ หรือบางคนทำตามความต้องการของผู้ปกครองด้วยการสอนเด็กให้อ่านเขียน ก่อนที่เด็กจะมีความพร้อม หรือมีความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อเล็กและการประสานกันระหว่างมือกับตา อันมีผลทำให้เด็กจับดินสอได้ไม่ถูกต้อง ใช้เวลาในการสอนอ่านและเขียนมากเกินความจำเป็น ทำให้ทั้งครูและเด็กเกิดความเบื่อหน่าย เครียด และมีทัศนคติไม่ดีต่อกัน หรือเด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน การเขียน ทำให้ไม่อยากมาโรงเรียนในที่สุด ซึ่งในการจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องใช้ กิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้ฝึกความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานกันระหว่างตากับมือ ครูปฐมวัยควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศให้ดึงดูดความสนใจของเด็ก
2. มีความกระตือรือร้น ยิ้มแย้มแจ่มใสและเต็มใจที่จะให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ
3. จัดเตรียมอุปกรณ์ให้เด็กอย่างเพียงพอกับความต้องการ และหลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านความสามารถและความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ
4. ตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องเล่นอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง เพื่อตรวจสอบสภาพการใช้งาน ถ้ามีสิ่งใดชำรุดหรือสูญหาย

5. อุปกรณ์ทุกชนิดควรถัดวางบนชั้นที่มีความสูงพอที่เด็กจะหยิบมาใช้หรือเก็บเข้าที่ได้ด้วยตนเอง

6. อธิบายสาธิต วิธีทำกิจกรรมที่เด็กยังไม่เคยทำมาก่อนจนแน่ใจว่าเด็กสามารถทำกิจกรรมนั้นๆ ได้

7. ให้ความสนใจเด็กเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือคำแนะนำ เป็นพิเศษจากเด็กคนอื่นๆ

8. ให้ความสนใจ และคำชมเชย เมื่อเด็กสามารถทำกิจกรรมได้ดี หรือพยายามทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ

อรุณี หรดาล (2538 : 87-90) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก และ การประสานกันระหว่างตากับมือของเด็กปฐมวัย ดังนี้คือ

1. การใช้มือที่ถนัด พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง หรือพี่เลี้ยงเด็กอาจช่วยให้เด็กมีทักษะในการใช้มือที่ถนัดได้ โดยการยื่นของเล่นหรืออาหารให้เด็กตรงหน้า แล้วค่อยสังเกตดูว่าเด็กใช้มือข้างใดหยิบของ ถ้าเด็กใช้มือซ้ายหยิบของ ผู้ปกครองอาจฝึกเด็กโดยไม่ยอมให้เด็กจนกว่าเด็กจะใช้มือขวาหยิบของเท่านั้น และเมื่อเด็กใช้มือขวาหยิบหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ผู้ปกครองควรให้กำลังใจ และแสดงความพอใจด้วยการยิ้ม กอดรัด หรือการให้รางวัลอื่นๆ

2. การหมุนหรือบิด ขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการรวบรวม ขวด หรือขวดโหลที่มีฝาเปิดมาไว้ในมุมของเล่น หรือมุมบ้านเพื่อให้เด็กได้ฝึกหัดเปิด ปิดขวด ขอความร่วมมือจากนักการภารโรง หรือผู้ปกครองเด็กที่เป็นช่างไม้ในการรวบรวมลูกบิดประตูที่ใช้การไม่ได้แล้วมารวบรวมไว้ในมุมของเล่น หรือมุมบ้าน เพื่อให้เด็กหัดหมุน หรือปิดเล่น รวบรวมกุญแจที่ไม่ใช้ หรือ ใช้การไม่ได้แล้วใส่กล่องไว้ให้เด็กหัดไขหรือหมุนเล่น จัดเตรียมแจ็กส้อมให้เด็กคนละครึ่งลูก ผลัดกันคั้นน้ำส้ม โดยใช้ที่คั้นมือ เตรียมน้ำส้มไว้คั้นตอนช่วงเวลาด่าง

3. การเทของเหลวใส่แก้ว จัดเตรียมแก้วน้ำพลาสติกหรือเหยือกน้ำพลาสติก ชนิดที่มีฝาปิดและไม่มีฝาปิดมาไว้ในมุมเล่นน้ำเล่นทรายให้เด็กเทน้ำทรายจากเหยือกหรือภาชนะอื่นๆ ลงในแก้ว จัดเตรียมเหยือกน้ำพลาสติกที่มีขนาดเล็กพอเหมาะกับเด็กไว้ที่โต๊ะอาหารว่าง และอาหารกลางวันให้เด็กหัดรินน้ำดื่มเอง

4. การรูดซิบและติดกระดุม ครูจัดทำแผ่นป้ายที่มีกระดุมชนิดต่างๆ และซิปให้เด็กหัดติดและถอดกระดุม รวมทั้งรูดซิป ปิด เปิด ซ้อนหรือจัดทำหนังสือ ที่มีกระดุม ซิป เชือก ให้เด็กฝึกหัดทำ ให้เด็กหัดเปลี่ยนเสื้อผ้าและแต่งตัวเอง เมื่อถึงเวลาอนพักผ่อนตอนบ่าย โดยมีครูและครูพี่เลี้ยงเด็กคอยช่วยเหลือ แนะนำเมื่อเด็กต้องการ สนทนากับผู้ปกครอง ถึงความสำคัญของการให้เด็กหัดช่วยเหลือตนเองในด้านการแต่งกาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองฝึกหัดเด็กเมื่ออยู่บ้าน

5. การเล่นเกมเล่นสัมพันธ์ ชื่อหรือนำเกมภาพตัดต่อที่มีจำนวนน้อยชิ้นไว้สำหรับเด็กที่เริ่มหัดเล่น และมีภาพตัดต่อที่มีความสลับซับซ้อนและมีจำนวนมากชิ้นไว้สำหรับเด็กเล่น ควรจัดเตรียมลูกปัดที่มีสีต่างๆ ไว้ให้เด็กหัดร้อย โดยเตรียมลูกปัดที่มีขนาดใหญ่ไว้ให้เด็กที่เพิ่งเริ่มหัดและ ลูกปัดขนาดเล็กไว้ให้เด็กที่ทักษะแล้ว ในการให้เด็กร้อยลูกปัด ควรอาจให้เด็กร้อยเองตามความสนใจ ในระยะแรกแล้วจึงร้อยตามแบบ เมื่อเด็กร้อยได้คล่องแล้ว ควรอาจให้เด็กหัดร้อยดอกไม้ชนิดต่างๆ แทนลูกปัดก็ได้ และใช้ตะปุ่นี่ไม่มีหัวตอกให้ห่างกัน 1 นิ้ว ลงบนกระดานขนาด 12 x 12 นิ้ว แล้วให้เด็กใช้เชือกหรือยางเกี่ยวกับตะปุ่นี่เป็นรูปทรงเรขาคณิตชนิดต่างๆ ตามความคิดและความสามารถของเด็กเองหรือตามแบบที่ครูกำหนดให้ ซึ่งครูควรซื้อหรือทำกระดานเจาะรู (Peg board) ให้เด็กใส่ไม้ลงไปในหลุม ที่ทำเป็นรูปทรงเรขาคณิตชนิดต่างๆ ใช้กระดาษทรายขัดเศษไม้ที่เหลือออกจากการก่อสร้าง ซึ่งมีรูปทรงและขนาดต่างๆ ให้เรียบ เพื่อป้องกันเสี้ยนตำมือเด็ก แล้วนำมารวบรวมไว้ที่มุมบล็อกรุ่นี่ให้เด็กได้หัดต่อชิ้นไม้เป็นชิ้นต่างๆ ตามต้องการ

6. การใช้อุปกรณ์การเขียนและวาดรูป จัดมุมศิลปะ โดยเตรียมอุปกรณ์ชนิดต่างๆ เช่น ดินสอ สีเทียน ปากกาปลายสักหลาด กระดาษสีชนิดต่างๆ ฯลฯ ไว้ให้เด็กได้ฝึกหัดขีดเขียนและ วาดภาพตามความต้องการ แล้วนำมาจัดนิทรรศการหรือติดภาพที่เด็กวาดไว้ในห้องเรียน เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจและมีความสนใจในการวาดภาพมากยิ่งขึ้น ควรให้โอกาสเด็กได้ขีดเขียนหรือวาดรูปตามความสนใจโดยมีครูคอยให้กำลังใจและให้คำชมเชยตามโอกาสอันสมควร

7. การใช้กรรไกร จัดเตรียมกรรไกรและกระดาษชนิดต่างๆ เช่น กระดาษพิมพ์ดีด กระดาษหนังสือพิมพ์ นิตยสาร กระดาษสี ฯลฯ ไว้ให้เด็กหัดตัด โดยให้เด็กตัดกระดาษตามความพอใจก่อน เมื่อเด็กมีความชำนาญแล้ว จึงให้เด็กตัดตามเส้นที่ครูกำหนด หรือติดรูปภาพในนิตยสาร โดยให้เด็กเลือกรูปภาพในนิตยสารที่ไม่ใช่แล้ว ตัดออกมาปะบนกระดาษที่ครูเตรียมไว้ให้เพื่อนำมาเรียงรวมกันและเย็บเล่มเป็นหนังสือตัดปะเก็บไว้ในมุมหนังสือ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 82) กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กของเด็ก คือ ทำได้โดยการฝึกฝนการทำงานโดยใช้มือนิ้วมือและการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา โดยให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายให้เด็กได้ฝึกฝนจากง่ายไปหายากตามความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การหยิบจับสิ่งของ การพับ การฉีก ตัด ปะ กระดาษ การพิมพ์ภาพ การขยำ การร้อยลูกปัด การรูตชิป การติดกระดุม เป็นต้น

พูนสุข บุญยส์สวัสดิ์ (2544 : 41- 42) กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กไว้ดังนี้

1. ให้เล่นโยน – รับลูกบอล โยน – รับห่วงยางหรือลูกช่วง
2. ให้เล่นเกมและการละเล่นที่ใช้มือนั่งเล่นอยู่กับที่ เช่น หมากเก็บ อีตัก

3. ให้อ่านไม้ขีดเขียนเล่นบนดิน ใช้นิ้วมือเขียนเล่นบนทราย และ ชุดอุโมงค์ ก่อเจดีย์ทรายใช้ชอล์กขีดเขียนเล่นบนกระดานดำ

4. ให้เล่นกับงานศิลปะ เช่น ให้อวดภาพระบายสีด้วยสีเทียนหรือสีไม้ ให้อวดภาพด้วยฟู่กันหรือแปรงทาสีอันเล็ก ๆ และใช้สีน้ำ สีฝุ่น หรือสีโปสเตอร์ ให้อวดภาพด้วยนิ้วมือด้วยแป้งผสมสีหรือโคลน ให้อวดภาพด้วยกาวน้ำโรยทรายสี หรือโรยขี้เลื่อยไม้ป่นผสมสี หรือกาวมะพร้าวป่นผสมสี ให้เขียนภาพด้วยเชือกหรือด้ายหลอด ให้พิมพ์ภาพด้วยเศษวัสดุ เช่น กระดาษขยำ ใบไม้หรือก้านกล้วย ให้เล่นสีบนกระดาษด้วยการหยดสี เทสี เป่าสี ทับสี ลูบสี ให้ทำงานกระดาษโดยให้ประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุ เล่นปั้นแป้งที่ผสมสีใส่อาหาร ดินน้ำมัน ดินเหนียว ปั้นทรายผสมน้ำ

5. ให้เล่นของเล่นที่ใช้มือ นิ้วมือ เช่น เล่นโทรศัพท์ เล่นเปลี่ยนเสื้อผ้าตุ๊กตา รูดชิป ดัดกระดุม ผูกเชือกกรองเท้า เล่นใส่ของลงในกล่องหรือในช่องที่มีรูปลักษณ์ของนั้น เช่น ใส่หมุดลงในช่องกระดานหมุด ใส่รูปทรงลงในกล่องหยอดรูปทรง สวมลูกกลมแท่งไม้ เล่นร้อยลูกบิด เล่นเย็บบนแผ่นหนังดอกร้าไก่ เล่นถักสานด้วยกระดาษเส้นหรือพลาสติกเส้น เล่นต่อไม้บล็อก ต่อเลโก้ เล่นภาพตัดต่อ เล่นกรองน้ำ เล่นก่อก่อเจดีย์ ชุดอุโมงค์ทราย

6. ให้เล่นเครื่องดนตรีสำหรับเด็ก เช่น เขย่าลูกแซค ตีกลอง ตีฉาบ ตีฉิ่ง ตีระนาด เป่าปี่ ดิดเปียน โด ดิดกิดาร์ ฯลฯ เครื่องดนตรีเหล่านี้ทำจากวัสดุเหลือใช้ก็ได้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 56-57) ได้กล่าวถึงกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อเล็กกว่า เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงแนะนำให้เด็กดังนี้

- การเล่นเกมเล่นสัมผัส เป็นการที่เด็กใช้ประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น และ กายสัมผัส เพื่อรับรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่เป็นเครื่องเล่นชนิดต่างๆ เครื่องเล่นสัมผัส คือ สิ่งที่ครูหรือผู้ดูแลเด็กจัดทำขึ้น หรือจัดหามาให้ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

- การเล่นเกมต่อภาพ เกมต่อภาพเป็นเกมเพื่อการศึกษา ลักษณะเป็นภาพบนแผ่นกระดาษแข็ง หรือไม้อัดบาง มีขนาดเหมาะแก่การหยิบจับวางเป็นภาพที่เหมาะสมแก่วัย

- การฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย คือฝึกให้เด็กรู้จักหน้าที่การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เกี่ยวกับการสวม-ถอดเสื้อ การทาแป้ง การหวีผม การถอดใส่ถุงเท้ารองเท้าด้วยตนเอง การรู้จักเลือกแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่ โอกาส และฤดูกาลโดยครูผู้ดูแลเด็กเปิดโอกาสให้เด็กเลือกเสื้อ กางเกง กระโปรง รองเท้า ถุงเท้า จากนั้นให้เด็กแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เด็กเลือก

- การหยิบจับชิ้นส่วน การจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้มีโอกาสหยิบจับชิ้นส่วน ประกอบด้วย สถานที่ บริเวณที่เด็กใช้รับประทานอาหาร ภาชนะ โต๊ะสำหรับเด็กนั่งรับประทานอาหาร ถาดอาหารหรือจานชาม จัดซ้อนไว้ด้านขวามือเด็ก มีที่วางในการวางแก้วน้ำ ด้านซ้ายเป็น

ที่วางส้อม ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กต้องฝึกให้เด็กนั่งรับประทานอาหารอย่างถูกวิธี ฝึกวิธีการตักอาหาร และเมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วมีการรวบซ้อนส้อม และมีการเก็บวางภาชนะให้เป็นระเบียบ

- การใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ คือการที่ครูผู้ดูแลเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้มีโอกาสใช้ของร่วมกัน มีความอิสระตามความสนใจ ตามความพร้อมของแต่ละคน ให้อิสระ และเข้าใจธรรมชาติของเด็ก การให้เวลาว่างอย่างเต็มที่ ครูผู้ดูแลเด็กควรเตรียมขนาดของอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับขนาดของมือเด็ก

พรณี รัตนธรรม (2548 : 185) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูควรส่งเสริมการเล่น ประเภทที่ต้องใช้กล้ามเนื้อเล็กของร่างกายคือ การเดินเล่น ปลายเท้า การเล่นน้ำ การเล่นทราย การตบบล็อก การวาดภาพ การระบายสี นึก ตัด ปะ หรือการร้อยลูกปัดแข่งกัน ตักน้ำใส่ขวด ล้วนเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็ก และส่งเสริมการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อเล็กกับสายตาอีกด้วย

อรรถนิ สุวรรณपाल (2549 : 38-40) ได้กล่าวว่าในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกล้ามเนื้อเล็กมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมือตาและเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของร่างกายได้อย่างประสานสัมพันธ์เพื่อวางพื้นฐานในการใช้มือที่ถนัดและเตรียมความพร้อมที่จะเขียนและอ่าน ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น การปั้น คลึง ดินหรือแป้งปั้นหรือดินน้ำมัน ตัดก้อนดินด้วยมีดพลาสติก นึกกระดาษแล้วขยำเป็นรูปบอล ใช้เข็มหนีบของ ร้อยหรือเย็บด้วยเชือกฟาง ใช้ที่หยอดตา เล่นหยดสีเป็นภาพ เล่นหุ่นนิ้วมือ หุ่นมือ ตัดกระดาษที่ไม่ใช้แล้ว ม้วนกระดาษเป็นรูปต่างๆ ตัดดินด้วยกรรไกร เดินแบบปูด้วยนิ้วมือ เล่นเกมตบมือ วาดภาพระบายสี จากจุดหนึ่งทแยงไปอีกจุดหนึ่ง หรือ ลากเส้นทแยงซ้าย ลากเส้นทแยงขวา ลากเส้นตามรอยจากซ้ายไปขวา บนลงล่าง เล่นต่อจุดต่างๆ จากซ้ายไปขวา บนลงล่าง ต่อภาพบนแผ่นป้ายสำลี เขียนกระดาษด้วยชอล์ก ระบายสีบนขาตั้ง เล่นเกมหารูปภาพที่ซ่อนอยู่ในรูปใหญ่

กรมอนามัย (2553 : 2-6) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กควรมีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านกล้ามเนื้อเล็กโดยการส่งเสริมให้เด็กหยิบของออกจากกล่องหรือถ้วย หัดให้ถือถ้วยน้ำและจับช้อนกินข้าว ฝึกให้อาบน้ำ แต่งตัวใส่เสื้อผ้า ตัดกระดาษ รูดซิบบเอง จัดหาของเล่น เช่นกล่องที่ซ่อนกันไว้ และมีรูปทรงต่าง เป็นรูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ไม่ให้เด็กเล่น ให้โอกาสเด็กได้ขีดเขียนบนกระดาษหรือพื้นทราย วาดรูปทรงต่างๆ ระบายสี เล่นน้ำ เล่นทราย ปั้นดินเหนียว ฝึกหัดจัดของเป็นหมวดหมู่ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกกล้ามเนื้อ

จากข้อความที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กนั้นทำได้โดยให้เด็กฝึกทักษะในการใช้มือหยิบจับสัมผัสกับวัตถุและทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กได้เล่นอย่างสม่ำเสมอ การจัดกิจกรรมที่เร้าความสนใจจะช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

และไม่เกิดความคับข้องใจ ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้การประสานงานระหว่างสายตาและมือเป็นไปอย่างกลมกลืนเช่น การระบายสี การวาดภาพ การฉีก ตัดปะกระดาษ การโยงเส้น การปั้น เช็บ ถักสาน การร้อยลูกปัด การร้อยดอกไม้ การเล่นเกม การต่อบล็อก การรับกรโยนลูกบอล การเล่นเกมก๊อปปี้ หมากเก็บ หมากขุม การตอกหมุด การเล่นเกมโยนน้ำใส่ขวด และแม่แต่กิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การแต่งตัว รูดซิป ตีคกระดุม ผูกเชือกกรองเท้า ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กให้สามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว และมั่นใจมากขึ้น ในการที่เด็กได้ทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองให้ดีที่สุด ซึ่งเป็นการส่งเสริมและเตรียมพร้อมที่จะเรียน เขียน อ่านต่อไปในอนาคตได้เป็นอย่างดี

1.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

กิเซล (Gesell . 1940 :17) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาพัฒนาการได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กสามารถแบ่งออกเป็นระยะและมีขั้นตอน พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กนั้นมีความสำคัญแก่ชีวิตเพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่ง ก่อนที่คนจะทำอะไรต่างๆเช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้น มีการเรียนรู้หลายขั้น ขั้นแรกทารกใช้มือตะปบ ขั้นต่อมาจับของด้วยมือ 4 นิ้วติดกันบนฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตรงใกล้ๆสันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือแล้วใช้หัวแม่มือค่อยๆเลื่อนมาจับ ขั้นสุดท้ายคือการหยิบของด้วยนิ้วหัวแม่มือกับปลายนิ้ว นอกจากนั้น กิเซล ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การควบคุมปฏิบัติการแห่งกล้ามเนื้อของคนเรามีพัฒนาการเริ่มจากศีรษะจรดเท้า เรียกว่า Cephalic-Caudal Sequence คือ หันศีรษะได้ก่อนชันคอ แล้วจึงคว้า คืบ นั่ง คลาน ยืน เดิน และวิ่งตามลำดับ ส่วนพัฒนาการการควบคุมปฏิบัติการกล้ามเนื้อเริ่มจากใกล้ลำตัวก่อน เรียกว่า Proximodistal Sequence เช่นที่แขนขาทารกบังคับการเคลื่อนไหวแกว่งแขนขาได้ก่อนมือและเท้า เด็กใช้แขนคล้องก่อนมือ และใช้มือคล้องก่อนนิ้ว ดังนั้น เด็กเล็กๆเมื่อต้องการจับอะไรก็คว้าไปทั้งตัว ต่อมาจะยึดออกไปเฉพาะแขน แล้วจึงใช้มือและนิ้วดังกล่าวถ้าจะให้เด็กเล็กๆเขียนหนังสือมักจะได้นิ้วโต เพราะกล้ามเนื้อมือยังใช้ไม่คล่องได้แต่วาดแขนไปกว้างๆต่อมาเมื่อการบังคับกล้ามเนื้อบรรลภาวะแล้วจึงสามารถเขียนตัวเล็กๆได้เพราะสามารถบังคับกล้ามเนื้อมือ และนิ้วได้

นอกจากนั้นกิเซลได้กล่าวไว้ในทฤษฎีพัฒนาการว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อ ต่อมกระดูก และประสาทต่างๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง โดยที่ กิเซล ได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับวัดพฤติกรรมของเด็กในแต่ละระดับความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้วิธีสังเกตพฤติกรรม ซึ่งเขาได้แบ่งพัฒนาการของเด็กที่ต้องการวัดและประเมินออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมอวัยวะต่างๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางการเคลื่อนไหวทั้งหมด

2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive Behavior) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก (Motor sensory coordination) เช่น การประสานงานระหว่างตากับมือ (Eye – Hand coordination) ซึ่งคู่ได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั่นกระดิ่ง การแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้นพฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว

3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language behavior) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทางหน้าตา ท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียงและภาษาพูด การเข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น

4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal – Social behavior) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคล และบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นจริง นับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยความเจริญของสมองและระบบการเคลื่อนไหวประกอบ

จิตตินันท์ เศษะคุปต์ (2537 : 35-37) ได้สรุปถึงพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัยตามลักษณะพฤติกรรมทางการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกิเซล (Gesell, 1940) และ คอรับิน (Corbin, 1976) ไว้ดังนี้

เด็กอายุ 3-4 ปีสามารถต่อแท่งบล็อกได้ 9-10 อัน

ต่อแท่งบล็อกไม่เป็นรูปสะพานตามแบบได้

หยิบลูกกวาดใส่ขวด 10 เม็ด ได้ในเวลา 30 วินาที

ต่อภาพตัดต่อ 3-5 ชิ้นได้

ตัดกระดาษเป็นชิ้นส่วน

เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้

พับกระดาษแล้วรีดสันกระดาษสองทบตามแบบได้

วาดภาพคนมีศีรษะ ตา ขา ปาก

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่าทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กนั้นแสดงให้เห็นว่า เด็กจะมีพัฒนาการของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเริ่มมาจากการเคลื่อนไหวอวัยวะในส่วนต่างๆ ที่เรียกว่ากล้ามเนื้อใหญ่ก่อนแล้วจึงค่อยๆ พัฒนามาเป็นการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการ วุฒิภาวะ และการเรียนรู้ของเด็ก

1.5 การประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2535 : 8 – 11) ได้ทำสมุดบันทึกพัฒนาการการประเมินทักษะเพื่อพัฒนาการของเด็กสำหรับแรกเกิดถึง 7 ปี และได้ระบุถึง ทักษะกลไกกล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กวัย 2 – 3 ปี ดังนี้

1. การใช้สายตาและมือทั่วไป

1.1 หมุนเปิดและปิดฝาขวดเกลียวที่มีขนาด 2 – 3 นิ้ว

1.2 หมุนลูกบิดเพื่อเปิดประตู

1.3 เคลื่อนข้อมือในท่าหมุนหรือกวาดไปมา

1.4 ร้อยลูกบิดที่มีขนาดใหญ่ 1 นิ้ว

2. การต่อก้อนไม้

2.1 ต่อก้อนไม้เป็นตึกสูง 3-7 ชั้น

3. การจัดภาพตัดต่อ

3.1 จัดภาพตัดต่อรูปร่างกลมและสามเหลี่ยมลงในกรอบ

3.2 ประกอบภาพตัดต่อ 3 ชิ้น เข้าด้วยกันลงในกรอบ

4. การปั้นดินน้ำมัน

4.1 ดึงดินน้ำมันออกจากกันเป็นก้อนๆ

4.2 ตัดดินน้ำมันนุ่มๆ ด้วยมีดหรือไม้บรรทัด

5. การตัดด้วยกรรไกร

5.1 หยิบกรรไกรสอดใต้นิ้วมือและถือในท่าที่ถูกต้อง

5.2 ขยับขากรรไกรเปิดและปิดได้

5.3 ตัดขอบกระดาษขาดจากกันเล็กน้อยโดยเปิดและปิดกรรไกร 1 ครั้ง

5.4 ถือกรรไกรข้างหนึ่งและถือกระดาษด้วยมืออีกข้างหนึ่ง

6. การขีดเขียน

6.1 ขีดเขียนโดยออกนอกขอบกระดาษเล็กน้อย

7. การวาดภาพและระบายสี

7.1 ระบายสีโดยใช้ข้อมือช่วยคล้ายทำขจัดดูพื้น

7.2 พยายามเขียนรูปที่ประกอบไปด้วยเส้นแนวตั้ง เส้นแนวนอน จุด

และเส้นโค้ง ซึ่งยังไม่สื่อความหมาย

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 7-8) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยดังนี้

1. การร้อย ลูกบิด

2. การตัดกระดาษ

3. การวาดภาพอย่างอิสระ

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2542 : 192 – 205) ได้กล่าวถึงแบบบันทึกพัฒนาการเด็ก 3 – 6 ปี และระบุถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายกล้ามเนื้อมัดเล็กประกอบไปด้วย

1. การทำงานประสานกันระหว่างตากับมือ

1.1 ใช้หมุดลงในกระดานหมุด

1.2 ร้อยลูกปัด

2. ทำงานด้วยกล้ามเนื้อมัดเล็ก

2.1 หั่นกล้วยด้วยมีดพลาสติก

2.2 วางบล็อกแต่ละชิ้นได้ในตำแหน่งที่ต้องการได้

3. การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กช่วยเหลือตนเอง

3.1 สามารถใช้อุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร

3.2 เทของเหลวโดยไม่หก

3.3 ตัดกระดาษและรูฉีกได้

4. การใช้อุปกรณ์ในการเขียน การวาดภาพและการระบายสี

4.1 จัดเขียนเส้นและรูปทรงที่หลากหลายในการวาดภาพ

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543 : 24) ได้กล่าวถึงการทดสอบและฝึกทักษะเด็ก อายุ 2-3 ปีที่ระบุถึง ทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา โดยแบ่งเป็นหมวดๆดังนี้

1. หมวด การแก้ปัญหา และ ต่อภาพปริศนา

1.1 ใส่รูปทรงวัตถุลงในช่องกระดานรูปแบบ (ไม่มีตัวเลือก)

1.2 ใส่รูปทรงวัตถุลงในช่องกระดานรูปแบบ (6 ตัวเลือก)

1.3 ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ตัดออกเป็น ส่วน ๆ 3 ชิ้น

1.4 เลียนแบบการสร้างรถไฟ

1.5 ค้นหากลไกของเล่นง่ายๆ ได้

2. หมวด การจับคู่และแยกประเภทของวัตถุและรูปภาพ

2.1 จับคู่วัตถุกับรูปภาพ (2 ตัวเลือก)

2.2 จับคู่วัตถุกับรูปภาพ (4 ตัวเลือก)

3. หมวด การคัดเลือกวัตถุและรูปภาพ (เตรียมความพร้อมด้านวิชาการ)

3.1 ยื่นวัตถุให้ 1 ชิ้น (ตามคำสั่ง)

3.2 จับคู่รูปทรงเรขาคณิต (ตัวเลือก 3 แบบ)

3.3 จับคู่สีได้ 2 สี

4. หมวด การวาดภาพ

- 4.1 เขียนแบบการเขียนเป็นวง ๆ
- 4.2 เขียนแบบการลากเส้นในแนวนอน
- 4.3 ใช้นิ้วมือจับสีเขียน
- 4.4 ลากเส้นได้อย่างน้อย 3 รูปแบบบนกระดาษ
- 4.5 เขียนแบบวาดรูปวงกลม
- 4.6 ลอกรูปวงกลม

5. หมวด ทักษะการใช้มือ

- 5.1 ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้ 4 เม็ด
- 5.2 ร้อยลูกปัดขนาดกลางได้ 4 เม็ด
- 5.3 ตัดหรือเล็มด้วยกรรไกร
- 5.4 หมุนเกลียวถอดของเล่น
- 5.5 สร้างหอสูงโดยกดแท่งสี่เหลี่ยมพลาสติกให้ติดกันได้ 6 แท่ง

6. หมวด การวางหรือใส่สิ่งของลงในภาชนะ

- 6.1 ต่อก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์เป็นหอสูงได้ 8 ก้อน
- 6.2 วางแท่งหมุดขนาดเล็กลงในกระดาษหมุดได้ 6 อัน

7. หมวด ทักษะการใช้หนังสือ

- 7.1 ชี้ที่รายละเอียดของภาพในหนังสือ
- 7.2 ดูหนังสือได้ด้วยตนเอง

แมคคาฟี และ ลีอง (Mcafee and Leong 1994 :240 อ้างถึงใน นภเนตร ชรรณบวร 2549 : 83 – 84) กล่าวว่าในการประเมินผลพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ครูควรสังเกตสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้

1. ความคล่องแคล่ว (Dexterity) โดยดูที่ระดับความชำนาญในการใช้มือและนิ้ว เด็กควรจะสามารถใช้นิ้วได้อย่างคล่องแคล่ว มือข้างใดข้างหนึ่งหรือนิ้วใดนิ้วหนึ่งอาจมีความคล่องแคล่วมากกว่ามืออีกข้างหนึ่งหรือนิ้วอื่น ๆ

2. ความอ่อนตัว (Flexibility) หมายถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวนิ้วและมือได้เต็มขีดจำกัดของการเคลื่อนไหวนั้น ๆ นิ้วและ มือควรจะเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่วไม่ควรที่จะแข็งทื่อ

3. ความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม (Precision and Control) เด็กควรจะสามารถควบคุมการใช้กล้ามเนื้อนิ้วและมือได้ ทั้งนี้โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ เช่น การระบายสี ในภาพใหญ่และการระบายสีในภาพเล็ก เป็นต้น

4. การประสานกัน (Coordination) การใช้กล้ามเนื้อนิ้วและ มือทั้งสองข้างควรมีการประสานสัมพันธ์กัน เช่น ในการตัดกระดาษ มือข้างที่ถือกระดาษและมือข้างที่ถือกรรไกรควรทำงานประสานกัน เป็นต้น

5. การรวมกันของการรับรู้ด้านประสาทสัมผัส (Sensory perceptual integration) หมายถึง การประสานกันระหว่างการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสและการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น การตัดรูปภาพ การวาดรูปตามแบบหรือการวาดรูปตามรอยประ เป็นต้น

ในการประเมินพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ขนาดของอุปกรณ์ที่เด็กใช้มีผลต่อระดับความยาก ความง่ายในการประสานกันของกล้ามเนื้อเล็ก เช่น การร้อยลูกปัดที่มีขนาดเล็ก การตัดตามแนวเส้นที่กำหนด การลากเส้นโดยเสรี เป็นต้น

นภเนตร ธรรมบวร (2549 : 84 – 85) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต โดยสังเกตทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กในขณะเด็กทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การวาดภาพ การปั้น การตัดกระดาษ การร้อยลูกปัด การต่อไม้บล็อก การต่อภาพตัดต่อ การเทพรายใส่ขวด เป็นต้น

2. การใช้แฟ้มผลงานเด็ก โดยประเมินจากผลงานของเด็ก เช่น การวาดรูประบายสี การวาดภาพตามแบบ การติดกระดาษ การรูดชิป การผูกเชือกกรองเท้า การร้อยลูกปัด การใช้กรรไกรตัดตามแนวเส้นที่กำหนด เป็นต้น

3. การสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับความสามารถในการช่วยเหลือตนเองของเด็กที่บ้าน เช่นการแต่งตัว การติดกระดาษ การใส่และถอดรองเท้า การใช้ช้อนส้อมในการรับประทานอาหาร

4. การใช้แบบทดสอบชนิดต่างๆทั้งแบบทดสอบมาตรฐานและสร้างขึ้นเองเป็นแบบทดสอบที่ให้เด็กลากเส้นชนิดต่าง ๆ หรือวาดรูปตามแบบ

อารมณี สุวรรณपाल (2549 : 47-52) กล่าวว่าพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กครูจึงมีหน้าที่ในการประเมินความก้าวหน้าของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กแต่ละคนซึ่งการประเมินพัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสามารถใช้วิธีการดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสังเกตและบันทึกข้อมูล การสังเกตและบันทึกสามารถทำได้ขณะเด็กใช้กล้ามเนื้อในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในกิจกรรมประจำวัน โดยเฉพาะขณะที่เด็กได้ทำกิจกรรมอิสระ ศิลปะ และเล่นบล็อก

2. แบบทดสอบ แบบทดสอบเพื่อประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยสามารถใช้แบบทดสอบที่ให้เด็กลากเส้น หรือวาดรูปตามแบบ

3. การตรวจผลงานเด็ก ผลงานเด็กเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อ ถ้าเด็กสามารถควบคุมกล้ามเนื้อตาและมือให้ประสานสัมพันธ์กันได้ดี ผลงานของเด็กจากการวาดภาพตามรอย การระบายสีภาพ การร้อยลูกปัด การปะกระดาษ หรือแม้แต่การต่อภาพ

4. การสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับการแต่งตัวของเด็ก การติดริ้งค์มูเสื่อผ้า การสวมรองเท้าผูกเชือกรองเท้าด้วยตนเอง การหยิบจับช้อนในการรับประทานอาหาร

การประเมินพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย เป็นการประเมินที่ครอบคลุมทั้งพัฒนาการด้านความสามารถในการใช้มือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน และการใช้แบบทดสอบ ซึ่งในการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยควรใช้วิธีการประเมินที่ดำเนินควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรม เป็นการประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าแท้จริงของเด็ก เพื่อนำผลไปเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กต่อไป

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยอย่างมากดังนั้นจึงได้รับความสนใจและมีผู้ทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างกว้างขวางซึ่งมีงานวิจัยต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศดังนี้

1.6.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ควินทานิลลา (Quintanilla 1993 :134 อ้างถึงใน เบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์ 2547 : 24) ได้ศึกษาผลของคำตอบของครูที่มีต่อความสามารถในการเขียนของเด็กอนุบาล การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนอนุบาลเชื้อสายสเปน อเมริกัน แอฟริกัน และอังกฤษ จำนวน 104 คน ที่ลงทะเบียน

เข้าร่วมกิจกรรมการเขียนที่ครูสอนสัปดาห์ละ 3 ครั้ง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยครูตอบเด็กเป็นรายบุคคลทุกครั้งที่เด็กอ่านสิ่งที่เด็กเขียนให้ครูฟังและวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวอย่างที่เด็กเขียน จากผลการศึกษาพบว่า การเขียนของเด็กอนุบาลที่ได้รับคำตอบของครูแบบเจาะจงเนื้อหา มีความสามารถในการเขียนดีขึ้นโดยเฉพาะเด็กชนกลุ่มน้อยที่รายได้ต่ำ และอายุน้อยได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมการเขียนและจากการได้รับคำตอบเจาะจงเนื้อหาที่ตอบตัวอย่างการเขียนของตนเอง เมื่อเด็กเล็กยังเขียนไม่ดีพอ ครูควรส่งเสริมและสนับสนุนความพยายามในด้านอื่นๆ และควรอธิบายแบบเจาะจงเนื้อหา การเขียนเป็นการสร้างความหมาย และเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ครูในฐานะผู้ฟังต้องตอบสนอง และส่งเสริมให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนของตน

เชลเด้น (Shelden, 1998 : 308 อ้างถึงใน สมศรี เมฆไพบูลย์วัฒนา 2551 :37-38) ได้ศึกษาถึงความแม่นยำในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและการสังเกตพฤติกรรมการทำงานระหว่างกล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนที่เป็นอัมพาตไม่สามารถเดินได้กับเด็กปกติโดยที่เด็กที่เป็นอัมพาตไม่สามารถเดินได้ต้องประสบกับความยากลำบากมากกว่านักเรียนที่มีร่างกายและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาปกติ เช่นมีข้อจำกัดในด้านการเขียน การทำกิจกรรมในห้องเรียน ทั้งนี้ได้มีมาตรฐานในการทดสอบทักษะต่างๆด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กเพื่อหาระดับมาตรฐานของสติปัญญาที่เด็กต้องเกิดทักษะในการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับเด็ก การวิเคราะห์ผลด้านการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยทำการวัดซ้ำๆหลายๆ ครั้ง ผลปรากฏว่าการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็กและพฤติกรรมและพฤติกรรมในการทำงานทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เพนนิ่งตัน (Pennington, 2002 : 31) ได้ศึกษาความแตกต่างของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ของเด็กปฐมวัยที่มีเพศต่างกันในเวอร์จิเนียตะวันตก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เด็กชาย 21 คน เด็กหญิง 16 คน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ของเด็กชายและเด็กหญิงในวัยอนุบาลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลงานการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ของเด็กชายและเด็กหญิงในวัยอนุบาลไม่มีความแตกต่างกัน เด็กที่มีอายุมากกว่ามีวุฒิภาวะมากกว่าจะเขียนรูปได้เร็วและง่ายกว่าเด็กที่มีอายุน้อย การเขียนของเด็กอนุบาลที่ได้รับคำตอบของครูแบบเจาะจงเนื้อหา มีความสามารถในการเขียนดีขึ้น และเด็กในขวบปีแรกจะมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีการสอน การฝึกหรือ การเขียนแบบจนกว่าจะถึง 2 ขวบ การตอบสนองต่างๆของเด็กจะขึ้นอยู่กับการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางสังคม ดังนั้นในการจัดกิจกรรม

เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กไม่ควรคำนึงถึงเพศของเด็กแต่ควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.6.2 งานวิจัยในประเทศ

เบญจมาศ วิไล (2544 : 64 – 65) ได้ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริงในแต่ละสัปดาห์ มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่า คะแนนพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 6 สัปดาห์

กรุณา ญาณวินิจนัย (2545 : 46 – 47) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นปฐมวัยที่ฝึกโดยการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า

1. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นปฐมวัยที่ฝึกโดยการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์อยู่ในระดับพอใช้

2. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นปฐมวัยที่ฝึกโดยการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545 :80-82) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพิ่มเติมจากการเล่นตามมุมปกติที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 40 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนอนุบาล จังหวัดลำพูน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการทดลองเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่เล่นชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติเพิ่มเติมจากการเล่นตามมุมปกติมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เดือนใจ ทวีเมือง (2547:41) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการปั้นเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลมิตรเด็ก เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่มีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 14 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มๆละ 7 คน กลุ่ม

ที่ 1 ได้รับการใช้กิจกรรมการปั้น กลุ่มที่ 2 ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมการปั้น ดำเนินการทดลองเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมการปั้น มีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กเพิ่มขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมการปั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์ (2547 : 41) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่น นิ้วมือ กลุ่มตัวอย่างคือเด็กเด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-6 ปี ที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง จังหวัดนนทบุรี ระยะเวลาทำการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 15 นาที ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบ การเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณิ อยู่คง (2547 : 55) ได้ศึกษาความสามารถของกล้ามเนื้อมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมการปั้น กลุ่มตัวอย่างคือเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ระยะเวลาทำการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถของกล้ามเนื้อมือของเด็กปฐมวัยก่อนทำกิจกรรมการปั้นอยู่ในระดับต่ำและหลังการทดลองเปลี่ยนเป็นระดับสูง
2. ความสามารถของกล้ามเนื้อมือของเด็กปฐมวัยหลังทำกิจกรรมการปั้นสูงขึ้นกว่าก่อนทำกิจกรรมการปั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตรีดาว รองสวัสดิ์ (2549 : 54-55) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการปั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นปฐมวัยอายุระหว่าง 5-10 ปี ระดับสติปัญญา 50-70 ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนบ้านนาพญา สำนักเขตพื้นที่การศึกษาสตูล จำนวน 6 คน ระยะเวลาทำการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ชั้นปฐมวัย ก่อนได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการปั้นมีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับปรับปรุงและหลังการทดลองทำกิจกรรมการปั้นมีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับดี
2. ทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นปฐมวัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นปฐมวัย มีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมัด

เล็กสูงกว่าก่อนการทดลอง

คำวัง สมสุวรรณ (2551 : 72-74) ได้ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมการปั้นดิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือเด็กเด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปีที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนคริสตธรรมวิทยา เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ระยะเวลาทำการทดลอง 8 สัปดาห์ จำนวน 40 ครั้ง วันละ 30 นาที ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการปั้นดิน เด็กปฐมวัยมีระดับคะแนนพัฒนาการทางกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและพัฒนาการรายด้านคือ ด้านความแคล่วคล่อง ด้านความยืดหยุ่น ด้านความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม ด้านการประสานกันและด้านการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส

สมกมล บุญมี (2551 : 50) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์ประกอบอาหารที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษพบว่าเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ประกอบอาหารมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ประกอบอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมศรี เมฆไพบุลย์วัฒนา (2551: 56-59) ได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้ และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปีที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดราชบูรณะ เขตพระนคร สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 18 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 21 คนทำการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ญาณิสรา บุญพิมพ์ (2552 : 68-69) ได้ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทยเพื่อศึกษาความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยรวมและแยกรายด้านก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปีที่กำลังศึกษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ภาคเรียนปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนทับทอง แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 15 คน ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์

จำนวน 24 ครั้ง วันละ 50 นาที ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทยส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กให้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนซึ่งพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยสัปดาห์ก่อนการทดลองและตลอดช่วงการทดลองสัปดาห์ที่ 1-8 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกช่วงสัปดาห์ ส่วนพัฒนาการรายด้านคือด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความถูกต้อง ความสามารถในการควบคุม การประสานกัน และด้านการรับรู้โดยใช้การสัมผัส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กสรุปได้ว่า ความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กด้านการใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือและตา อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านการเขียนนั้น สามารถทำได้หลากหลายวิธีได้แก่ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การจัดการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองใช้กิจกรรมในชีวิตประจำวันกับเด็กปฐมวัย การใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ การใช้กิจกรรมการปั้น การจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบ การเล่นนิ้วมือ การจัดประสบการณ์ประกอบอาหาร และ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้ ซึ่งวิธีการในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยดังกล่าวทำให้เด็กมีพัฒนาการของกล้ามเนื้อเล็กที่ดีขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเล่านิทาน

นิทานเป็นเรื่องที่มีการเล่าสืบทอดต่อกันมา ในครั้งสมัยโบราณถือเป็นประเพณีโดยมีผู้เล่าที่มีความสามารถและเป็นบุคคลที่น่านับถือ นิทานมีการเล่ากันทุกชาติ ทุกภาษา เนื้อหาของนิทานที่เล่าเป็นเรื่องราวที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความดีความงามและเรื่องของการยกย่องเชิดชูปลูกจิตสำนึกของคนให้ประพฤติอยู่ในความดีและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคมต่อมามีการให้ความสำคัญแก่นิทาน โดยนำเอานิทานเข้ามาเล่าและจัดกิจกรรมในห้องสมุด (เกริก ยूनพันธ์ 2543 :16) นอกจากนั้นแล้วนิทานเป็นศิลปะของการเล่าเรื่องและแต่งเรื่องที่เก่าแก่ที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมีการสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต แต่เดิมเป็นการเล่าสู่กันฟัง การแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง มีการใช้ประสบการณ์และจินตนาการเสริมเพิ่มเข้าไปในเรื่องเล่าทำให้เรื่องราวผิดเพี้ยนพิสดารห่างไกลจากเรื่องจริงและกลายเป็นนิทานในที่สุด นิทานและการเล่าเรื่องยังเป็นสิ่งที่เด็กทุกวัยชอบฟัง โดยเฉพาะเด็กในระดับปฐมวัย เนื่องจากการฟังนิทานสำหรับเด็กเป็นช่วงเวลา que เด็กได้รับความสุข สนุกสนานเพลิดเพลิน มีจิตใจที่เบิกบาน ผ่อนคลายอารมณ์เครียด และเสริมสร้างอารมณ์ขันตลอดจนความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก นอกจากนั้นเด็กยังได้รับความอบอุ่นอยู่ใกล้ชิดกับผู้เล่านิทาน เช่น พ่อแม่ คุณครูอีกด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้

ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นตามลำดับดังนี้

2.1 ความหมายของนิทาน

นิทานมีความหมายที่หลากหลาย สามารถอธิบายได้หลายประการซึ่งคำว่า “นิทาน” นี้มีผู้ได้ให้ความหมายไว้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ดังนี้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541: 2-10) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานคือ สื่อที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ไม่มีเด็กคนใดไม่ชอบฟังนิทาน นิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจและการรับรู้ให้กับเด็ก

วันเนาว์ ยูเต็น (2542:3) กล่าวว่านิทาน คือ ชีวิต เรื่องราวในนิทานที่แท้จริงเป็นเรื่องราวของชีวิต นิทานไม่ใช่เรื่องสำหรับเพียงเพื่อ ฟัง อ่าน เพื่อสนุก หรือรับคำสอนที่แทรกอยู่เท่านั้น

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542 : 2) นิทานในแง่คติชนวิทยา หมายถึงเรื่องเล่าสืบทอดกันมาจนถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งนิทานเหล่านี้เรียกว่า นิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นเมือง หรือนิทานชาวบ้าน

สัณหพัฒน์ อรุณธรี (2542 : 2) ให้ความหมายว่า นิทานคือเรื่องที่มีผู้แต่งขึ้นใหม่โดยยึดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการผูกเรื่องให้เข้ากับสถานการณ์ในเวลานั้นๆ ซึ่งสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คติสอนใจที่ฟังประสงค้ำให้ผู้ฟังนำไปใช้ในชีวิตจากเนื้อหาของนิทาน เพื่อใช้เป็นสื่อในการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็ก

เกริก ยุ้นพันธ์ (2543 : 8) อธิบายคำว่านิทานว่า “นิทาน” ในภาษาบาลี แปลว่า เรื่องเดิม เรื่องที่ผูกขึ้นและเรื่องที่อ้างอิง นิทานหมายถึง เรื่องที่เล่ากันมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นเรื่องนิทานกถา นิทานเป็นการผูกเรื่องขึ้นเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสุขและสนุกสนาน แฝงคำสอนจรยาในการใช้ชีวิต การเล่านิทานเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่อเนื่องของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง นิทานมีอยู่กับตัวของผู้ใหญ่ทุกคน ดังนั้นเด็กๆ จะได้ฟังนิทานตั้งแต่อยู่กับครอบครัว เรื่องเล่าเป็นการถ่ายทอดความคิดประสบการณ์ แทรกเรื่องจริยธรรม และการปฏิบัติเพื่อให้ผู้ฟังได้รับแต่เรื่องที่ดีงามความประทับใจ

น้ำฝน ปิยะ (2543 : 9) กล่าวว่านิทานยังหมายถึงเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมาเป็นทอดๆ จนกระทั่งถึงปัจจุบันนิทานเหล่านี้อาจเป็นเรื่องที่อิงความจริงหรือมีการเล่าเสริมต่อให้สนุกสนาน ตื่นเต้น แนวทาง ปฏิบัติที่ถูกที่ควรในการดำรงชีวิตด้วย

ณัฐฉิณี ชนะโชติ (2548 : 8) นิทาน หมายถึงเรื่องเล่าต่อๆ กันมาหรือเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ เพื่อจุดประสงค์เบื้องต้นคือ ให้ความสนุกสนาน ให้คติสอนใจ ส่งเสริมคตินิยม เพื่อประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคและรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพในการใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การเล่านิทานที่ไม่จบเรื่องแล้วให้เด็กแต่งต่อให้จบเรื่องเพื่อส่งเสริมการคิดแบบอนกนัย

วิลโลว์ มาสจรัส (2551 : 13) นิทานในแง่จิตวิทยาหมายถึงเรื่องเล่าที่เล่าสู่กันฟังจนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวหรือเรื่องเล่าที่มีการเล่าสืบทอดกันมา จากจินตนาการของผู้เขียน หรือ ผู้เล่าเรื่อง ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน เพื่อเล่าให้ลูกหลานฟังในรูปแบบสอนใจ หรือแนวปฏิบัติที่ถูกต้องในการดำรงชีวิต นิทานเป็นเรื่องที่เล่าสืบสานต่อ ๆ กันมา ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในหลายอย่างของมนุษย์ เป็นสิ่งที่มีความหมาย มีคุณค่า ซึ่งนิทานจะมีทั้งนิทานที่เล่าปากเปล่าและนิทานที่มีการเขียนการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรนิทาน หมายถึงเรื่องเล่าหรือเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ โดยใช้วิธีการเล่าเรื่อง หรือใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบในการเล่านิทาน เพื่อความสนุกสนาน ให้คิดสอนใจ และ ง่ายต่อความเข้าใจในเนื้อหาของนิทานที่ต้องการสื่อออกมา ทั้งนี้ในการเล่าเรื่อง การเลือกนิทานหรือการใช้ภาษาควรคำนึงถึงวัยของผู้ฟัง

2.2 ประเภทของนิทาน

กรีก ยูนิพันธ์ (2543 :20-22) กล่าวว่านอกจากการแบ่งนิทานตามรูปแบบและแบ่งตามยุคสมัยแล้ว นิทานยังสามารถจำแนกและแบ่งได้ตามเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องราวของนิทานได้ดังนี้

1. เทพนิทานหรือเทพนิยาย หรือเรื่องราวปรัมปรา เป็นนิทานหรือนิยายที่เกินเลยความเป็นจริงของมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอภินิหาร ตัวเอกหรือตัวละครเด่น ๆ จะมีอภินิหารหรือเวทย์มนต์ ฤทธิ์เดช ฉากหรือสถานที่ในเรื่องมักเป็นสถานที่พิเศษ เช่น สรวงสวรรค์หรือเมืองบาดาล มีเจ้าชาย เจ้าหญิง นางฟ้า เทวดา และ ยักษ์ เป็นต้น

2. นิทานประจำถิ่นหรือนิทานพื้นบ้าน มักเป็นนิทานที่ถูกเล่าขานตกทอดต่อเนื่องกันมา เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำเรื่องราวของโบราณวัตถุที่มีเหตุแห่งที่มาของการสร้าง การเกิด ฯลฯ เป็นต้น

3. นิทานคติสอนใจ เป็นนิทานที่เลียบเคียงเชิงเปรียบเทียบกับชีวิตและความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ ให้บังเกิดผลในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ให้พึงพิถีพิถันละเอียดรอบคอบและไม่ประมาท ช่วยเหลือและเมตตาต่อผู้อื่น และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจ กล้าหาญ นิทานวีรบุรุษมักเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดเรื่องจริงของบุคคลที่สำคัญๆ ไว้ แต่มักสร้างฉากหรือสถานการณ์น่าตื่นเต้นหรือเกินความเป็นจริง เพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน และ ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่าบุคคลผู้เป็นวีรบุรุษนั้นมีความสามารถและน่าสนใจจริง ๆ

5. นิทานอธิบายเหตุ เป็นนิทานที่เป็นเรื่องราวของเหตุที่มาของสิ่งหนึ่งสิ่งใดและอธิบายพร้อมตอบคำถามเรื่องราวต่างๆด้วย เช่นเรื่องกระต่ายในดวงจันทร์ ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม นกยูงกับนกกา ฯลฯ เป็นต้น

6. เทพปกรณัม เป็นนิทานเกี่ยวข้องกับความเชื่อโดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือความเป็นจริงลึกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ ฯลฯ เป็นต้น

7. นิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก และเปรียบเทียบเรื่องราวกับชีวิตมนุษย์ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันในสังคม สอนจริยธรรมแฝงแง่คิดและแนวทางแก้ไขเป็นบางครั้ง หรือบางครั้งสอนแบบทางอ้อมผู้อ่านหรือผู้ฟังจะต้องพิจารณาเอง มักเป็นเรื่องราวบันเทิงคดีที่สนุกสนาน

8. นิทานตลกขบขัน เป็นนิทานที่มีเรื่องราวเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่แต่มีมุมที่ตลกขบขันสนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสุข เนื้อเรื่องจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับไหวพริบ เรื่องราวที่แปลกๆ เรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินเลยความเป็นจริง ฯลฯ เป็นต้น

วิไล มาศจรัส (2551 : 13-14) ได้นิทานแบ่งออกเป็นหลายประเภทโดยแบ่งจากเกณฑ์ต่างๆ เช่น อาศัยรูปแบบเป็นเกณฑ์ หรืออาศัยแบบเรื่อง และแบ่งตามเกณฑ์พื้นฐานของสังคมไทย เป็น 8 ประเภท คือ เทพนิยาย นิทานชีวิต นิทานวีระบุรุษ นิทานประจำถิ่น นิทานอธิบายสาเหตุ ตำนาน และ เทวปกรณัม เรื่องสัตว์ มุขตลก

จิระประภา บุญนิศย์ (2551 : 16-21) กล่าวว่า เราอาจแบ่งนิทานออกตามยุคสมัย ซึ่งแบ่งออกได้เป็นสองยุค คือ นิทานสมัยเก่าหรือที่เรียกว่า นิทานชาวบ้าน และ นิทานสมัยใหม่ ลักษณะที่แตกต่างกันระหว่างนิทานสมัยเก่า (นิทานชาวบ้าน) และนิทานชาวบ้าน ดังนี้คือ

1. นิทานสมัยเก่าหรือที่เรียกว่า นิทานชาวบ้านเป็นเรื่องที่เล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นร้อยแก้วไม่ใช้ร้อยกรอง ส่วนนิทานสมัยใหม่นั้นมีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

2. นิทานชาวบ้านใช้วิธีเล่าด้วยปากสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านานต่อมาเมื่อการเขียนเจริญขึ้น ก็อาจเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปาก แต่นิทานสมัยใหม่นั้นอยู่ในยุคที่การเขียนเจริญแล้ว จึงได้มีการเขียนนิทานสำหรับเด็กโดยเฉพาะขึ้น และมีการจัดพิมพ์จำหน่าย

3. นิทานชาวบ้านไม่ปรากฏผู้เล่าดั้งเดิมว่าเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่า ฟังมาจากบุคคลสำคัญยิ่งในอดีต ซึ่งผิดกับนิทานสมัยใหม่ที่ทราบชื่อผู้แต่ง

การแบ่งประเภทของนิทาน นิทานอาจแบ่งอย่างกว้างๆออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้คือ

1. นิทานปรัมปรา (Fairy Tale) นิทานประเภทนี้มีลักษณะที่เห็นได้ชัดคือ เป็นเรื่องค่อนข้างยาว เป็นเรื่องสมมุติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง แต่สถานที่ที่เลือนลอยไม่กำหนดชัดเจนว่า

ที่ไหน เช่นเรื่องที่ยืนยันว่า “ ในกาลครั้งหนึ่ง ” (ไม่ทราบว่ามีเมื่อใด) เนื้อเรื่องจะประกอบด้วย อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ตลอดจนอำนาจต่างๆ อันพันวิสัยมนุษย์ นิทานแบบนี้มีอยู่ทั่วไปในโลกทั้งทาง ภาคตะวันออกและตะวันตก

2. นิทานท้องถิ่น (Legend) นิทานชนิดนี้มีขนาดสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็น เรื่องเหตุการณ์เดียวและเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี โขลกกลาง หรือคตินิยม อันเป็น ของพื้นบ้านเมืองนั้น เช่น นิทานประเภทอธิบาย นิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ นิทานที่เกี่ยวกับ สมบัติที่ฝังเอาไว้ นิทานวีรบุรุษ นิทานคติสอนใจ นิทานเกี่ยวกับนักบวช

3. นิทานเทพนิยาย (Myth) นิทานประเภทนี้หมายถึงนิทานที่มี เทวดา นางฟ้า เป็นตัวบุคคลในเรื่องเช่นเรื่องเมฆลารามสูตร ท้าวมหาสงครามต์

4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale) นิทานประเภทเรื่องสัตว์เป็นที่นิยมแพร่หลาย ทั่วไป ตัวเอกของนิทานประเภทนี้จะเป็สัตว์เสมอ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ นิทานเรื่อง สัตว์ประเภทสอนคติธรรม (Fable) เช่น นิทานอีสป ชาติคต่างๆ ที่พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็น สัตว์ นิทานเรื่องสัตว์ประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ (Cumulative Tale) เช่นเรื่อง ยายกะตา

5. นิทานตลกขบขัน (Jest) นิทานประเภทนี้มักเป็นเรื่องสั้นๆ จุดสำคัญของเรื่อง อยู่ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ต่างๆ อาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความโง่ กลโกง การแก้แค้นแก้ล่า การพนันขัน ต่อ การแสดงปฏิภาณไหวพริบ ตลอดจนการเดินทาง และการผจญภัยที่ก่อเรื่องคิดปรกติในแง่ ขบขันต่าง ๆ เช่น เรื่อง ลีสหยา ศรีธรรณชัย ฯลฯ

สรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญแต่ละแขนงมีการจัดแบ่งประเภทของนิทานที่แตกต่างกันด้วย เป็นเพราะการศึกษาและสำรวจนิทานด้วยจุดมุ่งหมายและเกณฑ์ที่ต่างกัน อย่างไรก็ตาม การศึกษาและการสำรวจนิทานนี้ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับนิทานมากมาย และการจัดแบ่งประเภท ของนิทานก็ทำให้ผู้เล่าหรือนักเล่านิทาน ได้รับความสะดวกในการเลือกนิทานมาใช้ และสามารถ ดัดแปลง แต่งเติมนิทานที่เล่าให้สมบูรณ์และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการนำเสนอแก่ผู้ฟัง ได้ อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 คุณค่าของนิทาน

กิจกรรมการเล่านิทาน การอ่านหนังสือให้เด็กปฐมวัยฟังไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความ สุขความสนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้นแต่ทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านภาษา การพูด ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนาการด้านบุคลิกภาพ พัฒนาการด้านสังคม การมีจิตใจละเอียดอ่อน มีคุณธรรม จริยธรรมทั้งต่อตัวเองและต่อผู้อื่น โดยยึดหลักพัฒนาการดังต่อไปนี้

2.3.1 เสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกาย

อุดม เพชรสังหาร (2550 : 32-33) กล่าวว่าสิ่งที่เด็กได้ฟังนิทาน และแปลเนื้อหาของเรื่องที่ได้ยินออกมาเป็นการเคลื่อนไหวร่างกาย และต้องการแสดงออกตามบทบาทต่าง ๆ ของตัวละครในเรื่อง ซึ่งเป็นเสมือนการกระตุ้นให้เด็กมีโอกาส ในการฝึกฝนและมีพัฒนาการด้านร่างกาย ในบางครั้งนิทานที่มีภาพงดงามยังเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กหิบบินสอด สีเทียน มาระบายสี จิตเขียนรูปภาพ หรือ การสร้างสรรค์งานศิลปะซึ่งเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ของประสาทตาและกล้ามเนื้อสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542 : 13) ที่กล่าวว่า การที่เด็กได้ฟังนิทานเด็กจะเลียนแบบการปฏิบัติตัวตามตัวละครเอก หรือ สาระที่ได้จากนิทานซึ่งเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาทางด้านร่างกายของเด็กเป็นอย่างยิ่งและดังที่ วิล มาจรัส (2539 : 125) ได้กล่าวไว้ว่าการเล่านิทานยังทำให้เด็กได้สังเกตลักษณะและอารมณ์ของตัวละครในนิทานแล้วนำมาวาดเป็นการ์ตูนอย่างง่ายๆ ด้วยเส้นไม่กี่เส้น จากนั้นให้ฝึกระบายสีอย่างอิสระเป็นการพัฒนาทางด้านประสาทตาและกล้ามเนื้อ

ดังนั้นสรุปได้ว่านิทานมีคุณค่าต่อการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกายเพราะการที่เด็กได้ฟังนิทานเหมือนกับเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสในการฝึกฝน มีการเคลื่อนไหว หิบบินสอด ระบายสี จิตเขียน เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะซึ่งเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ของประสาทตาและกล้ามเนื้อ ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาทางด้านร่างกายของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กปฐมวัย

2.3.2 เสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

เด็กทุกคนต้องการความรักความเอาใจใส่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การที่เด็กได้ฟัง นิทานอยู่ภายใต้อ้อมกอดของพ่อแม่ ย่อมทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจดังที่ อุดม เพชรสังหาร (2550 : 28 - 31) กล่าวว่าความอบอุ่นนี้จะทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและมีความไว้วางใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ไว้วางใจพ่อแม่ ไว้วางใจคนรอบข้าง เพราะความงดงาม ความมีสุนทรียภาพของนิทาน ทำให้เด็กมีความอึดเอิบและเป็นสุข และความรู้สึกเช่นนี้จะเป็พื้นฐานอันสำคัญสำหรับพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็กซึ่ง สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542 :13) กล่าวว่าในขณะที่ฟังนิทานเด็กจะเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน มีอารมณ์สงบเยือกเย็น ช่วงความสนใจยาวนานขึ้น มีสมาธิจดจ่อต่อเนื้อหาในนิทานและก่อให้เกิดจินตนาการ ซึ่งเป็นผลทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง เกิดความมั่นใจ จึงทำให้เกิดผลดีต่ออารมณ์สอดคล้องกับคำกล่าวของ ญัฐิณี ชนะโชติ (2548 :12) ที่ว่านิทานช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กเพราะนิทานทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ขบขัน ร่าเริง แจ่มใสมีความสุข ผ่อนคลายอารมณ์และสร้างความละเอียดอ่อนให้เกิดขึ้นกับจิตใจเด็กนอกจากนั้น มิทสึเอะ อิชิทาเกะ(Mitsue I shitake 2541 : 22-24

แปลโดยพรอนงค์ นิยมค้า) กล่าวว่าการเล่นนิทานให้เด็กฟังแตกต่างจากการเล่าเรื่องให้ผู้ใหญ่ฟัง เพราะต้องคำนึงถึงอายุ สภาพแวดล้อม และระดับความเข้าใจของเด็กแต่ละคนด้วย หากนิทานเรื่องนั้นเหมาะกับเด็กผู้ฟัง เด็กทุกคนจะรู้สึกสนใจและดึงดูเข้าไปสู่โลกของนิทาน และเด็กๆเรียกเรื่องต้องการอย่างยิ่ง หากพ่อแม่หรือครูเป็นนักเล่านิทานจากใจ เด็กๆจะตั้งใจฟังและเติบโตเป็นคนที่มีศักยภาพ มีความสมบูรณ์มั่นคงและเป็นคนที่สามารถพึ่งตนเองได้

ดังนั้นสรุปได้ว่านิทานมีคุณค่าช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจเพราะการฟังหรือการอ่านนิทานช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก ความมีสุนทรียภาพของนิทาน ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข มีความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างความรู้สึกอันละเอียดอ่อนในจิตใจ เด็กจะมีอารมณ์สงบเยือกเย็น มีสมาธิและช่วงความสนใจยาวนานขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดจินตนาการ นิทานที่มีเนื้อหาที่ดีสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีปลูกฝังความดีให้แก่จิตใจของเด็กซึ่งเป็นผลทำให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง เกิดความมั่นใจจึงทำให้เกิดผลดีต่ออารมณ์ และเป็นพื้นฐานอันสำคัญสำหรับพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็กให้เติบโตเป็นคนที่มีศักยภาพ มีความสมบูรณ์มั่นคงและเป็นคนที่สามารถพึ่งตนเองได้

2.3.3 เสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคม

การเล่นนิทาน โดยเฉพาะในช่วงขวบปีแรกๆ ของชีวิตจะส่งผลทำให้เด็กเติบโตเป็นคนมองโลกในแง่ดี สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ ดังที่ อุดม เพชรสังหาร (2550 : 29 - 30) กล่าวว่า สำหรับเด็กๆมีนิทานหลายเรื่องที่กำลังกลายเป็นแบบอย่างหรือต้นแบบในการดำรงชีวิต การแก้ปัญหาในชีวิต เป็นประสบการณ์ทางอ้อมที่เด็กจะจดจำ และเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ สำหรับการปฏิบัติในชีวิต และนิทานหลายเรื่องกลายเป็นคุณธรรมที่เด็กอาจนำไปใช้ในชีวิตของตนเองเมื่อเติบโตขึ้นสอดคล้องกับ พรทิพย์ วิน โภมิพันธ์ (2542 : 8) ที่กล่าวว่าการเล่นนิทานจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็ก และช่วยเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก เช่น บางคนที่มีจิตใจคับแคบเห็นแก่ตัวอาจจะกลับเป็นคนที่มึนน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เมตตา กรุณา มีน้ำใจต่อผู้อื่นมากขึ้นซึ่ง สิริมา ภิญ โยธอนันตพงษ์ (2550 : 34) กล่าวว่าเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และ อุปนิสัยที่ดี นิทานเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กได้ การจัดกิจกรรมเล่นนิทานเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ จากบุคคลและตัวแบบซึ่งอาจเป็นตัวละครจากนิทาน ซึ่งเด็กอาจแสดงบทบาทสมมุติ มีการเล่นเป็นกลุ่ม และการทำงานกลุ่มเมื่อเด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น ทำให้เด็กได้ปรับตัวแสดงพฤติกรรมในสังคมได้เหมาะสม สอดคล้องกับ ลัดดา เหมทานนท์ (2543 : 98-99) ได้กล่าวว่าการเล่นนิทาน เป็นประสบการณ์ ทางการศึกษาหลายรูปแบบโดยมีความสุข สนุกสนานเป็นองค์ประกอบสำคัญประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับจากการฟังนิทาน เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและ

พฤติกรรมต่างๆของคนในสังคม แม้แต่บรรยากาศขณะรายการดำเนินไป เด็กก็จะมิปฏิเสธสัมพันธ์กันกับผู้เล่าด้วย ทำให้เรียนรู้ถึงการปฏิบัติตนในสังคม เข้าใจบทบาทของตน และมีความพร้อมในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น

สรุปได้ว่า นิทานมีคุณค่าในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านสังคมเนื่องจาก นิทานเป็นสื่อที่สำคัญในการช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ให้เด็กได้เรียนรู้ถึงการเป็นผู้ให้และการเป็นผู้รับการมีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักรักมีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่นและสัตว์ นอกจากนี้ นิทานช่วยกล่อมเกล่าให้เป็นเด็กน่ารัก อ่อนโยน รู้จักปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบ และกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

2.3.4 เสริมสร้างพัฒนาการด้านสติปัญญา

เกริก ยूनพันธ์ (2543 : 56) กล่าวว่า การที่เด็กได้ฟังจะสามารถนิทานช่วยให้เด็กๆ ใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหา เปลี่ยนแปลงเจตคติหรือความเชื่อผิดๆ บางประการ รวมทั้งช่วยฝึกทักษะทางภาษา เช่น การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ เด็กที่ผ่านกิจกรรมการเล่านิทานจะมีพัฒนาการในเรื่องการเรียนรู้ที่ดีมากขึ้น สอดคล้องกับ อุดม เพชรสังหาร (2550 : 7-33) ที่กล่าวว่า ธรรมชาติของสมองมนุษย์โดยเฉพาะในช่วงวัยเด็กเล็กๆ ถ้าได้รับการกระตุ้นจากธรรมชาติรอบตัวเด็กไม่ว่าจะเป็นเสียงพูด รูปภาพ หรือการสัมผัส เซลสมองของเด็กงอกงามและแตกกิ่งก้านสาขา การที่เด็กถูกกอดรัดและสัมผัสโดยพ่อแม่หรือคนที่เด็กผูกพันในระหว่างเล่านิทาน จะกระตุ้นให้สารกระตุ้นการเจริญเติบโตของระบบประสาท (Nerve Growth Factor) สารชนิดนี้ มีผลต่อการเจริญเติบโตของสมอง ซึ่งนิทานนอกจากจะให้ความสุข ความสนุกสนาน ความอบอุ่นประทับใจแล้วยังเป็นจุด เริ่มต้นของการเรียนรู้และการพัฒนาในด้านภาษา ทั้งภาษาอ่านและภาษาพูด การฟัง การเขียน การคิด จินตนาการ การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์นอกจากนั้นนิทานเป็นสื่อที่ทำให้เด็กเกิดพัฒนาการทางภาษา เด็กสามารถพูดจาสื่อสารรวมทั้งเขียนเพื่อการสื่อสารได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถแยกแยะสิ่งต่างๆ ได้ดี ดังที่ระพีพรรณ พัฒนาเวช (2550 : 35-47) ได้กล่าวไว้ว่า นิทานช่วยให้เด็ก ๆ ใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหา เปลี่ยนแปลงเจตคติหรือความเชื่อผิดๆ บางประการ รวมทั้งช่วยฝึกทักษะทางภาษา เช่น การพูด การฟัง การอ่าน การเขียน ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติซึ่งธรรมชาติของสมองมนุษย์โดยเฉพาะในช่วงวัยเด็กเล็กๆ ถ้าเด็กถูกกอดรัดและสัมผัสโดยพ่อแม่หรือคนที่เด็กผูกพันในระหว่างเล่านิทาน จะกระตุ้นให้สารกระตุ้นการเจริญเติบโตของระบบประสาทเซลล์สมองของเด็กงอกงามและแตกกิ่งก้านสาขา นิทานมีคุณค่าต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาทั้งในด้านพัฒนาการทางภาษา กระบวนการคิด การจินตนาการและการคิดแก้ปัญหา

โดยสรุป นิทานมีคุณค่าต่อเด็กปฐมวัยในด้านร่างกายทั้งการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ พัฒนาการด้านจิตใจและอารมณ์ซึ่งช่วยเสริมสร้างอารมณ์และจิตใจให้เกิดความอบอุ่น อ่อนโยน ความสงบและความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน พัฒนาการด้านสังคม นิทานช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ถึงการให้และการรับ เอื้อเพื่อพ่อแม่ โอบอ้อมอารี การมีคุณธรรมจริยธรรม การรู้จักและยอมรับในกฎเกณฑ์ของสังคม คดีเตือนใจและยังให้แนวทางการในการปรับพฤติกรรม อันไม่พึงประสงค์ของเด็ก รวมทั้งพัฒนาการในด้านสติปัญญา ซึ่งช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาด้านภาษา ด้านการกระบวนกรคิด การใช้จินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา

2.4 ความสนใจและความสามารถในการฟังนิทานของเด็กวัยแรกเกิด – 6 ขวบ

นิทานหรือเรื่องราวที่เล่าให้เด็กฟังผู้เล่าจะต้องเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมในเนื้อหา การนำเสนอเพื่อเด็ก ผู้เล่านิทานจึงจำเป็นจะต้องมี ความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์และความสามารถที่จะแยกแยะเลือกสรรนิทานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของเด็ก ซึ่งความต้องการของเด็กนั้นมีมากมาย ได้แก่ เด็กต้องการความรักและความอบอุ่น เด็กต้องการให้ผู้อื่นยอมรับและเด็กก็ยอมรับผู้อื่นด้วย เด็กต้องการความสมหวังความสำเร็จ เด็กมีความอยากรู้อยากเห็นเพื่อเรียนรู้และเป็นประสบการณ์ เด็กมีความรักในสิ่งที่ดีและสวยสดงดงาม เด็กอยากสัมผัสสิ่งมหัศจรรย์และเรื่องลึกลับ ซึ่ง เกริก ชู้นพันธ์ (2543 : 57-59) ได้แบ่งนิทานที่เด็กสนใจ ตามความต้องการ และการพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ ได้ดังนี้

2.4.1 เด็กวัยแรกเกิดถึง 2 ขวบ เด็กวัยนี้สนใจนิทานที่มีเรื่องสั้นๆ หรือนิทานที่กล่าวถึงถ้อยคำเป็นคำๆ พร้อมภาพประกอบที่มีสีสัน เด็กวัยนี้มีพัฒนาการสามารถใช้มือคว้าจับสิ่งของได้เป็นเบื้องต้น ดังนั้น เริ่มแรกจึงควรมีของเล่นที่ทำจากผ้า หรือพลาสติกที่ปราศจากสารพิษให้เขาจับเล่น นอกจากนิทานที่มีคำพูดเป็นคำๆ แล้ว ภาพที่มีสีสันสดใส ควรนำมาให้เด็กดูเป็นครั้งคราว

2.4.2 เด็กวัยระหว่าง 3 ถึง 4 ปี เด็กจะมีความสนใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต เด็กจะอยากรู่ว่าคนหรือสัตว์ จะปฏิบัติตัวอย่างไรในสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ ตัวละครในนิทานสำหรับเด็กจึงจำเป็นต้องแสดงให้เห็นโดยชัดเจนว่าเป็นบุคคลชนิดใด เรื่องราวของนิทานก็ต้องอยู่ในขอบเขตที่เด็กจะสามารถเข้าใจได้ เด็ก ๆ ต้องการรู้เรื่องราวเกี่ยวกับคนธรรมดาและเรื่องของตัวเอง เรื่องสำหรับเด็กเล็กควรจะสั้น เป็นเรื่องของความดี ความชั่วธรรมดาสามัญ และเรื่องที่เด็กฟังแล้วสบายใจ สำหรับการลงโทษในนิทานต้องไม่รุนแรงมาก ควรเป็นการลงโทษที่เหมาะสมกับความผิดและความรู้สึกที่ผู้ทำผิดต้องได้รับการลงโทษ ทำให้เด็กมองเห็นความยุติธรรม นิทานบางเรื่องอาจมีสิ่งมหัศจรรย์ เหลือเชื่อ แต่เด็กกลับถือเป็นเรื่องธรรมดา ทั้งนี้เพราะ

เด็กคิดว่า สิ่งต่าง ๆ นั้นก็มีชีวิตตามแบบเดียวกับชีวิตของตน เด็กจึงไม่แปลกใจที่ตุ๊กตาหรือสัตว์พูดได้ มีความประพฤติเหมือนคน และเป็นสิ่งที่เด็กได้พบเห็นอยู่ทุกวัน

2.4.3 เด็กวัยระหว่าง 5 ถึง 6 ปี เป็นวัยอยู่ในระยะคิดค้น แยกแยะว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด นิทานสำหรับเด็กวัยนี้ต้องแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ความดีย่อมชนะความชั่ว การกระทำความดีย่อมจะมีผลตอบแทน เด็กหลายคนในวัยนี้จะเริ่มเข้าใจปัญหาต่างๆ เขาจะเพลิดเพลินในการฟังนิทานที่มีเนื้อเรื่องตื่นเต้น หวาดเสียว เส้าโศกได้ดียิ่งขึ้น โดยไม่เอาความรู้สึกส่วนตัวไปผูกพันลึกซึ้ง เด็กจะมีความสุขในการฟังนิทาน ได้ดูหนังสือภาพ อยากได้ยินเรื่องแปลกๆ ใหม่ ๆ ชอบนิทานเรื่องยาวและลึกลับซับซ้อนขึ้น โดยสามารถจะเข้าใจได้ เด็กวัยนี้สามารถฟังนิทานปรัมปราและเทพนิยาย เพราะเด็กแน่ใจและมั่นใจในความจริง ในชีวิตจริงเขาพร้อมที่จะฟังเรื่องราวที่พิสดารประหลาด มหัศจรรย์เกี่ยวกับเวทมนต์คาถาของวิเศษ อำนาจวิเศษ เด็กวัยนี้มีความซุกซนมาก ไม่ต้องการให้ความผิดของเขาถูกจับได้และมักคิดว่าตัวเองไม่ผิดแต่เมื่อถูกจับได้ก็ยินดีรับโทษ ดังนั้นถ้าผู้ร้ายในนิทานถูกจับได้ เด็ก ๆ จะพากันดีใจที่ผู้ร้ายถูกลงโทษสาสมกับกลอุบายและเล่ห์เหลี่ยม

สรุปได้ว่า ความสนใจและความสามารถในการฟังนิทานของเด็กในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน ดังนั้นนิทานหรือเรื่องราวที่เล่าให้เด็กฟังผู้เล่าจะต้องพิจารณาความเหมาะสมในเนื้อหา ผู้เล่านิทานจึงจำเป็นต้องมี ความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์และความสามารถที่จะแยกแยะเลือกสรรนิทานให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

2.5 หลักเกณฑ์การเลือกนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย

2.5.1 หลักเกณฑ์การเลือกนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัย จำเป็นต้องเข้าใจการจัดหา และเลือกสื่อเพื่อเล่าเรื่อง และนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีหลักเกณฑ์ที่ควรยึดถือในการเลือกนิทานสำหรับเด็กดังนี้ ละออ ชูติกร (2551 : 59 - 60) กล่าวว่าควรเป็นเรื่องง่าย ๆ มีโครงเรื่องและการดำเนินเรื่องดี เด็กสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ พอสมควร ทำให้เกิดความประหลาดใจเพื่อเด็กจะได้อยากรู้อะไรจะเกิดขึ้นต่อไปควรมีบทสนทนา มาก ๆ มีการใช้คำซ้ำ ๆ คำคล้องจอง คำที่น่าสนใจที่เด็กจำได้ง่ายและรวดเร็ว มีการกลั่นกรองภาษาที่ใช้เป็นอย่างดี และมีชีวิตชีวา เหตุการณ์ในเรื่องต้องเป็นเหตุการณ์ที่เด็กคุ้นเคย เหตุการณ์ใหม่ ๆ ก็อาจนำมาเข้ามาได้ แต่ต้องมีเหตุการณ์ที่เด็กคุ้นเคยมากพอที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุการณ์ใหม่ ๆ นั้นได้ (เด็กที่ไม่ค่อยจะได้รับความสนใจจากที่บ้าน มักจะมีประสบการณ์น้อยหรือแตกต่างไปจากคนอื่น ดังนั้นการเลือกนิทานการเลือกนิทานสำหรับเด็กต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของเด็กด้วย) เนื้อเรื่องเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย และจบลงอย่างน่าพอใจ ไม่ควรมีตัวละครสำคัญมาก เพราะจะทำให้เด็กสับสนได้ ความยาว

ของเนื้อเรื่องต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก เด็กในระดับอนุบาลปีที่หนึ่งควรใช้เวลาประมาณ 7 - 10 นาที เด็กระดับอนุบาลปีที่สองควรใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที

กรมอนามัย (2553:30) ได้กล่าวถึงช่วงความสนใจในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัย ว่าเด็กแต่ละช่วงวัยมีระยะเวลาความสนใจต่างกันดังนั้นเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อการฟังนิทานในครั้งต่อไปและเพื่อการเกิดประโยชน์ต่อเด็กอย่างแท้จริงจึงได้มีการศึกษาและแบ่งช่วงความสนใจในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัยว่าเด็กแต่ละช่วงวัยได้ดังนี้

- เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 0 - 1 ปี มีช่วงเวลาคความสนใจในการฟังนิทาน 3 นาที
- เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 1 - 2 ปี มีช่วงเวลาคความสนใจในการฟังนิทาน 5 นาที
- เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 2 - 3 ปี มีช่วงเวลาคความสนใจในการฟังนิทาน 7 นาที
- เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 3 - 4 ปี มีช่วงเวลาคความสนใจในการฟังนิทาน 9 นาที
- เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 4 - 5 ปี มีช่วงเวลาคความสนใจในการฟังนิทาน 12 นาที
- เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 5 - 6 ปี มีช่วงเวลาคความสนใจในการฟังนิทาน 15 นาที

2.5.2 เทคนิคการเล่านิทาน นิทานเป็นสื่อที่สำคัญสำหรับการศึกษาปฐมวัย

เพราะการเล่านิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่เด็กให้ความสนใจ อยากรู้ อยากทำตาม และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรมที่ฟังปรารถนา นิทานสามารถทำให้เด็กคล้อยตามเนื้อหานิทานที่ครูเล่า การได้มีปฏิสัมพันธ์ทางภาษาจากการได้ฟัง ได้ตอบโต้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ช่วยให้เด็กพัฒนาภาษาได้เป็นอย่างดีนอกจากอายุและเพศแล้วโอกาสและสิ่งแวดล้อมยังเป็นส่วนร่วมด้วย ดังที่ ริชและไลเบิร์ต (Rich and Liebert, 1991 : 298 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ 2551 : 219 - 221) กล่าวว่าเด็กชอบฟังนิทานมากเพราะไม่เพียงแต่จะได้ฟังเรื่องราวสร้างจินตนาการด้วยความสุข สนุกตื่นเต้นแล้วยังได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้ใหญ่ที่เล่านิทานด้วย ในการเล่านิทานอยู่ที่ผู้เล่าต้องกำหนดจุดประสงค์ของการเล่าให้ชัดเจนว่าต้องการให้เด็กเรียนรู้เรื่องใด จากนั้นจึงเลือกนิทานเล่า ซึ่งวิธีการและเทคนิคเล่านิทานมีหลายวิธีดังต่อไปนี้

1). การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่านิทาน ที่อาศัยเพียงคำพูด และน้ำเสียงของผู้เล่า ไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า นอกจากน้ำเสียงและจังหวะที่สูงต่ำเร้าใจผู้ฟังตามเนื้อเรื่องที่น่าเสนอการเล่านิทานวิธีนี้ต้องใช้ศิลปะการพูดและการเล่าที่จูงใจมาก ส่วนใหญ่มักใช้เป็นการเล่านิทานก่อนนอน เด็กจะฟังแต่น้ำเสียงและเรื่องราวซึ่งเป็นลักษณะของการฟังแบบรับที่จูงใจให้หลับเป็นหลัก การเล่าตามรูปแบบนี้อาจใช้กับการเล่าที่ต้องการจูงใจให้เด็กทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีสมาธิก็ได้เช่นการเล่านิทานขณะที่ให้เด็กฝึกคิดเลข หรือทำสิ่งของเด็กเบื่อหน่ายเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินเล่นไป ทำไป เป็นต้น การเล่านิทานปากเปล่าอาจให้เด็กเล่าเอง

ผู้ใหญ่เล่าบ้าง หรือช่วยกันเล่า การเล่านิทานปากเปล่าไม่ควรเล่าเกิน 15 นาที เด็กจะไม่สนุกนักถ้าต้องนั่งฟังนาน ๆ นอนฟังจะดีกว่า เพราะถ้าเบื่อสามารถหลับได้เลย

2). *การเล่านิทานประกอบท่าทาง* การเล่านิทาน แบบนี้เป็นการเล่าที่มีชีวิตชีวา มากกว่าการเล่าปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้นตามท่าทางของผู้เล่าและสนุกมากขึ้นเพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่เล่า ท่าทางที่ใช้ประกอบการเล่านิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่าหรือท่าทางแสดงร่วมของเด็ก ได้แก่ การทำหน้าตา การแสดงท่าทางกายหรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า ดังที่ กุลลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2550 : 91-92) ได้กล่าวถึงการเล่านิทานด้วยมือว่า การเล่านิทานด้วยมือเป็นวิธีการเล่านิทานแบบหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก ๆ เพราะเด็ก ๆ จะได้รับทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ข้อคิด มีจริยธรรมคุณธรรม ได้พัฒนากล้ามเนื้อมือ ประสาทตาและมือสัมพันธ์กัน ทำให้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือและแขนแข็งแรง

3). *การเล่านิทานประกอบภาพ* ภาพที่ใช้ประกอบการเล่านิทานมีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพฉาย การมีภาพสวย ๆ มาประกอบการเล่านิทานจะดึงดูดใจเด็กและสร้างสรรค์จินตนาการอันบรรเจิดให้กับเด็กมาก โดยเฉพาะภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวไปแต่ละลำดับภาพจะดึงดูดใจ ทำให้เด็กติดตามเรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกมากขึ้นถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพนั้นผู้เล่ากระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นและร่วมสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า

4). *การเล่านิทานประกอบเสียง* ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แถบ บันทึกเสียงต่างๆสามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นเร้าให้เกิดความตื่นเต้น อยากรู้อยากติดตาม การนำเสียงมาประกอบการเล่านิทานจะมีลักษณะเช่นเดียวกับละครวิทยุที่ใช้เสียงประกอบเพื่อให้เกิดการฟังที่มีจินตนาการและอารมณ์รส นอกจากเสียงเพลง เสียงดนตรีในการเล่านิทาน เราอาจใช้เสียงเด็กมาประกอบการเล่าได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่ง ผู้เล่าอาจชักชวนให้เด็กที่ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่ง ฉีกฉีก ปู๊น ๆ ประกอบการเล่า ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศการฟังนิทานสนุกไปด้วยอีกแบบหนึ่ง

5). *การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์* หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่ หรือผู้เล่าจัดทำขึ้น เช่น หน้ากาก ตัวแสดงในนิทาน หุ่นมือ หุ่นชัก หุ่นเชิด ตุ๊กตา เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งประกอบการเล่านิทานที่สำคัญ อุปกรณ์สามารถทำให้เด็กสนุกและตื่นเต้นไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดี สร้างความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

6). *การเล่านิทานประกอบการวาดภาพ* บางครั้งนิทานไม่จำเป็นต้องอาศัยภาพหนึ่ง การสร้างบรรยากาศที่หน้าสนใจให้กับเด็กเพื่อให้เด็กติดตามและคิด คือการเล่านิทานประกอบการวาดภาพผู้เล่าต้องสามารถวาดภาพได้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องสวย แต่ต้องสื่อได้เข้าใจ

มีจินตนาการ เป็นการเล่าไปวาดไป สนทนาไป เด็กจะสนุกมาก และจินตนาการตามมือของผู้เล่า เช่น นกตัวหนึ่งผู้เล่าวาดภาพนกเกาะอยู่บนต้นไม้ ผู้เล่าวาดภาพต้นไม้ ขณะวาดก็สนทนากับเด็กว่าจะวาดต้นไม้ทำอะไร ทำไมต้องวาดต้นไม้ นั่น เพราะอะไร ข้อมูลสนทนาที่ให้นี้คือองค์ความรู้ที่เด็กจะได้รับไปพร้อมกันด้วย

7). *การเล่านิทานไม่จบเรื่อง* เป็นการเล่าที่เจตนาให้เด็กคิดแล้วผู้เรื่องต่อ โยงมาเล่าต่อจากครู ซึ่งนอกจากจะพัฒนาภาษา ยังพัฒนาความคิดให้กับเด็กเช่นกันกับการเล่าเรื่องราว อาจเล่าต่อจากครู ครูเล่าต่อจากเด็กหรือเพื่อนๆ เล่าต่อ

นอกเหนือจากการใช้เทคนิคการเล่านิทานที่กล่าวไปแล้ว เกริก ยूनพันธ์ (2543 : 97 – 111) ยังมีเทคนิค และวิธีการเล่านิทานที่น่าสนใจดังนี้

- 1). *เล่าประกอบเชือก* เป็นการเล่าที่ผู้เล่าต้องสร้างสรรค์เชือกให้ความสัมพันธ์กับการเล่าอย่างต่อเนื่อง
- 2). *เล่าประกอบการฉีกกระดาษ* เป็นการเล่าเรื่องประกอบการฉีกกระดาษให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ควรจะมีการฝึกซ้อมการเล่า และใช้ไหวพริบในการเล่าให้เหตุการณ์

ต่อเนื่องขณะที่ฉีกกระดาษหรือสร้างสรรค์สื่อ

- 3). *เล่าประกอบการพับผ้าเช็ดหน้า* ใช้เทคนิคการเล่าคล้ายกับการพับกระดาษซึ่งผู้ทำการเล่านิทาน ควรศึกษาวิธีการพับผ้าเช็ดหน้าให้ชำนาญก่อนการเล่า กรมอนามัย (2553 : 31-32) ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีการเล่านิทานหรือเรื่องราวเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจติดตามฟังเนื้อเรื่องจนจบ จำเป็นต้องทำให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะเล่าด้วยในการเล่าเรื่องนิทานที่นิยมใช้มี 2 วิธีดังนี้

- 1) *การเล่าเรื่องโดยไม่มีอุปกรณ์* เป็นการเล่านิทานด้วยการบอกเล่าด้วยน้ำเสียง และลีลาของผู้เล่า มีรายละเอียดดังนี้
 - การขึ้นต้นเรื่องที่จะเล่า ควรดึงดูดความสนใจเด็ก โดยค่อยๆ เริ่มเล่าด้วยเสียงชัดเจนลีลาการเล่าช้าๆ และเริ่มเร็วขึ้นจนเป็นการเล่าด้วยจังหวะปกติ
 - เสียงที่ใช้ควรดัง และประโยคที่เล่าควรแบ่งเป็นประโยคสั้นๆ ได้ใจความ การเล่าดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่ควรเว้นจังหวะการเล่าให้นาน จะทำให้เด็กเบื่อ อีกทั้งไม่ควรมีคำถามหรือคำพูดอื่นๆ ที่เป็นการขัดจังหวะทำให้เด็กหมดสนุก
 - การใช้น้ำเสียง สีหน้า ท่าทางควรแสดงให้สอดคล้องกับลักษณะของตัวละคร ไม่ควรพูดน้อยๆ เรื่อยๆ เพราะทำให้ขาดความตื่นเต้น
 - นั่งเก้าอี้ให้เหมาะกับสายตาเด็ก
 - ใช้เวลาในการเล่าไม่ควรเกิน 15 นาที

- ให้โอกาสเด็กได้คิดและวิจารณ์เรื่องที่เล่า

2) การเล่าเรื่อง โดยมีอุปกรณ์ช่วย อุปกรณ์ที่ใช้ช่วยในการเล่าเรื่องมีหลายประเภท ได้แก่

- สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ซึ่งสามารถนำมาเล่าเรื่องราวประสบการณ์ให้แก่เด็ก อุปกรณ์ที่เป็นสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัตว์ พืช บุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ ข้าวและเหตุการณ์ตลอดจนสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

- วัสดุเหลือใช้เช่น ภาพจากหนังสือนิตยสาร กิ่งไม้ ใบไม้

- ภาพ เช่น ภาพแผ่นเดียวหรือทำเป็นแผ่นภาพพลิกหลายๆแผ่น ขนาดใหญ่พอสมควรและมีเนื้อเรื่องเขียนไว้ด้านหลัง

- หุ่นจำลอง ทำเป็นละครหุ่นมือ หุ่นเชิด หุ่นชัก

- สไลด์ประกอบการเล่าเรื่อง

- หน้ากากทำเป็นรูปตัวละคร

- เทปนิทานหรือเรื่องราว

- นิ้วมือประกอบการเล่าเรื่อง

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่าวิธีการและเทคนิคการเล่านิทานที่ดี มีความหลากหลายทำให้การเล่านิทานดูน่าสนใจ มีชีวิตชีวามากขึ้น ซึ่งการที่ผู้เล่าจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการเล่านิทานได้นั้นต้องมีการเตรียมตัวที่ดีนั้น ผู้เล่านิทานต้องพัฒนาตนเองทั้งทางด้านบุคลิกภาพ ความสามารถ ความชำนาญในการจัดการ และความชำนาญพิเศษอื่นๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา การคิด การปฏิบัติ ตลอดจนฝึกฝนศิลปะและทักษะให้กลมกลืนกันไป ตลอดจนผู้เล่าต้องเป็นตัวแบบอย่างที่เหมาะสมให้กับผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังใช้เป็นตัวอย่างในการประพฤติปฏิบัติได้อีกด้วย นอกจากนี้ การเลือกนิทานสำหรับเด็กต้องคำนึงถึงประสบการณ์และวัยของเด็กด้วย เนื้อเรื่องที่ผู้เล่าควรเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ไม่ควรมีตัวละครสำคัญมาก และนิทานควรจบลงอย่างมีความสุข

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศพบว่าได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเล่านิทาน ดังนี้

2.6.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ดิกสัน จอห์นสัน และ ซอลท์ (Dixson, Johnson: and Salt. 1977:367-379) ได้ศึกษาเด็ก 4 กลุ่มในจำนวน 3 กลุ่มที่ได้รับการเล่านิทานให้ฟัง โดยแต่ละกลุ่มหลังจากได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนา หรือพาไปศึกษานอกสถานที่หรือแสดงเลียนแบบตัวอักษร

และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุมผลการทดลองพบว่า ในการฟังนิทานนั้นถ้าเด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่างๆ ได้ดีที่สุดในที่สุด แสดงว่า เมื่อเด็กได้ฟังนิทานพบว่าเนื้อเรื่องในนิทานถ้าเป็นเรื่องใกล้ความจริงจะได้ผลดีต่อความคิดของเด็ก ได้ดีกว่านิทานที่มีเนื้อเรื่องไกลชีวิตจริงของเด็ก

2.6.2 งานวิจัยในประเทศ

ไพรัตน์ อยู่สุขสมบูรณ์ (2539 : 81-86) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และนิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัย โดยการเล่านิทานไม่จบเรื่องก่อนนอนเป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความเมตตาคุณธรรมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฟังนิทานก่อนนอนด้วยวิธีเล่า 3 แบบ และลักษณะผู้เล่า 3 แบบ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสังเกตนิสัยรักการอ่าน แบบทดสอบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตาคุณธรรม แผนการสอนการเล่านิทานแบบจบเรื่อง และแผนการสอนการเล่านิทานก่อนนอนแบบไม่จบเรื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานก่อนนอน โดยวิธีเล่าจบเรื่องและเล่าไม่จบเรื่องมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตาคุณธรรมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้ฟังนิทานก่อนนอน เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานก่อนนอน โดยวิธีเล่าไม่จบเรื่องและที่ได้ฟังนิทานก่อนนอนโดยวิธีเล่าจบเรื่อง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตาคุณธรรมไม่แตกต่างกัน

รัฐจวน ประโมจันย์ (2544 : 65) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์เด็กปฐมวัยมีความสามารถในด้านการเขียนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมตลอด 8 สัปดาห์ และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่าความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วง 8 สัปดาห์ ยกเว้นในช่วงสัปดาห์ที่ 1 เท่านั้นที่มีคะแนนความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ขวัญนุช บุญอยู่สง (2546 : 52) ได้ศึกษาการส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการเล่า นิทานคณิต ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคณิต มีทักษะพื้นฐานในทุกทักษะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการนับ การรู้ค่าตัวเลข การจับคู่ การเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการจัดประเภท สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศศิพันธ์ นิลจันทร์ (2547 : 56) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมเล่านิทานที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานในแต่ละช่วงสัปดาห์มีระดับคะแนนและ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเองในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อตรง การตรงต่อเวลา และการควบคุมตัวเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ณัฐฉิณี ชนะโชติ (2548 : 58) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้นิทานที่ครูแต่งเอง โดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านพัฒนาพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้าน แผนการจัดกิจกรรมเล่านิทาน แบบทดสอบพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่น และแบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การใช้นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านมีผลให้พฤติกรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัยพัฒนาขึ้นและพฤติกรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านหลังการทดลองมีสูงกว่าก่อนได้รับการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุษณีย์ สมญาประเสริฐ (2551: 83-87) ได้ทำการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์นี้มีการพัฒนานิสัยรักการอ่าน โดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่าคะแนนนิสัยรักการอ่าน โดยเฉลี่ยมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วง 8 สัปดาห์และเมื่อวิเคราะห์คะแนนนิสัยรักการอ่านของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจ ด้านเจตคติ ด้านการดูแลเก็บรักษาหนังสือพบว่า คะแนนนิสัยรักการอ่านทั้ง 3 ด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับผลวิเคราะห์คะแนนรวม ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการนำเอานิทานมาใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่มีผลต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมเล่านิทานที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมเล่านิทานจนกับความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และนิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัย โดยการเล่านิทานไม่จบเรื่องก่อนนอน และการใช้นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านพัฒนาพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัย การให้เด็กได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะ

พัฒนาความคิด ซึ่งครูสามารถนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่างๆดีขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว

3.1 ความหมายของการเคลื่อนไหว

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 3) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวพื้นฐานหมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายที่ต้องการจะเปลี่ยนสถานที่จากที่หนึ่ง ซึ่งเป็นอิริยาบถปกติที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนสิ้นอายุขัย ในเด็กแรกเกิด การเคลื่อนไหวเป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องได้รับการฝึกหัด เช่น การเดิน ไหว้คว่ำ ครั้นเมื่อเด็กโตขึ้น ระดับการเคลื่อนไหวก็จะเพิ่มขึ้นจากการเดินคลาน ยืน วิ่ง เติบโต กระโดดและเคลื่อนไหวที่สลับซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้การเคลื่อนไหวพื้นฐานถูกต้อง เหมาะสมกับวัย ปลอดภัย เกิดกำลัง ไม่เกิดอันตรายต่ออวัยวะ เช่น กล้ามเนื้อ ข้อต่อ ดังนั้น การเคลื่อนไหวบางอย่างจึงต้องได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้เขาสามารถพัฒนาทักษะ การเคลื่อนไหว ที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน ดังนั้น การเคลื่อนไหวพื้นฐาน เช่น เดิน วิ่ง กระโดดเท้าคู่ กระโดดเท้าเดียว การลื่นไหล การวิ่งสลับเท้า การก้ม การเหยียด การขว้าง จึงจำเป็นต้องวางพื้นฐานที่ถูกต้องให้กับเด็กปฐมวัย

เยาเวพา เดชคุปต์ (2542 : 35) ได้ให้ความหมายของการเคลื่อนไหวว่า คือการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ ทั้งการเคลื่อนไหวคนเดียวและเป็นกลุ่ม โดยเริ่มจากการเคลื่อนไหวพื้นฐานอันประกอบด้วยความรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย พื้นที่ จังหวะ ทิศทางและระดับ การสำรวจร่างกายเพื่อให้สัมพันธ์กับพื้นที่และบุคคลที่อยู่รอบตัว เป็นการค้นพบว่าร่างกายทำอะไรบ้าง และยอมรับร่างกายของตนและผู้อื่น รวมทั้งใช้อุปกรณ์ต่างๆประกอบการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวจะนำไปสู่การสำรวจ คิดค้นและการแก้ปัญหา การเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กรู้จักตนเองจากการเคลื่อนไหวร่างกาย วิธีการเคลื่อนไหวหลายๆวิธี ช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการใช้ร่างกายทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อ การหยิบจับ และการแก้ปัญหา เพิ่มความรู้และเจตคติ

อริภัทร สายนาค (2543: 11) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะหมายถึง กิจกรรมที่ร่างกายและจิตใจมีปฏิริยาตอบสนองต่อจังหวะ เสียงดนตรีและเสียงเพลง โดยการแสดงท่าทางหรือการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายได้อย่างอิสระ แสดงออกท่าทาง อารมณ์ และความคิดสร้างสรรค์

ศิริรัตน์ ชูชีพ (2544:12) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากอารมณ์และความรู้สึกหรือเกิดจากจินตนาการเมื่อมีสิ่งเร้า เช่น เสียงดนตรีชนิดต่างๆที่มีความไพเราะหรือเร้าใจก็จะเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายให้เข้ากับเสียงดนตรี เสียงเพลงและจังหวะอื่นๆ โดยการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระ

พิชิต ภูมิจันทร์ (2546 : 31) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวร่างกายหมายถึงการที่ร่างกายและจิตใจมีปฏิริยาตอบสนองต่อดนตรีและจังหวะ ซึ่งจังหวะนั้นหมายถึงอัตราซ้ำ- เร็ว ของการเคลื่อนไหวซึ่งอาจเกิดจากการตบมือ เคาะไม้ เคาะเหล็ก ตีกลอง ฉิ่ง ฉาบ โดยการแสดงท่าทางหรือเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่างๆของร่างกายให้เข้ากับจังหวะได้อย่างอิสระเสรีและผสมกลมกลืนเกิดอารมณ์และจิตใจคล้อยตามไปกับ เสียงดนตรี

ปทุมทิพย์ ไพศาล (2547:17) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากอารมณ์และความรู้สึกหรือเกิดจากจินตนาการเมื่อมีสิ่งเร้า เช่น เสียงดนตรีชนิดต่างๆ ที่มีความไพเราะ หรือเร้าใจก็จะเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายให้เข้ากับเสียงดนตรี เสียงเพลง และจังหวะอื่นๆ โดยการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระ

ชนาภรณ์ ธนิตยธีรพันธ์ (2547: 21) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวและจังหวะหมายถึง กิจกรรมที่ร่างกายได้เคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกายให้สัมพันธ์กับจังหวะและเสียงเพลงอย่างอิสระ โดยใช้ร่างกายเป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์ทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในช่วงที่มีการเคลื่อนที่

เกศรินทร์ ศรีชนะ (2551: 31) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวหมายถึงการแสดงท่าทางหรือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายได้อย่างอิสระ แสดงออกทางอารมณ์ และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้การเคลื่อนไหวร่างกายเกิดขึ้นพร้อมๆกับที่มนุษย์ได้ก่อกำเนิดขึ้นในโลกเพราะมนุษย์เรานั้นมีความเกี่ยวพันกับการเคลื่อนไหวตลอดเวลา อาจเป็นจังหวะตามธรรมชาติหรือจังหวะการประกอบกิจวัตรประจำวันของมนุษย์ โดยที่เคลื่อนไหวร่างกายเองโดยไม่มีเสียงดนตรีหรือเพลงประกอบ และสามารถเคลื่อนไหวได้ทั้งที่มีเสียงดนตรีและเสียงเพลงประกอบ

สรุปได้ว่าการเคลื่อนไหวร่างกายหมายถึงเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระการเคลื่อนไหวร่างกายที่ต้องการจะเปลี่ยนสถานที่จากที่หนึ่ง ซึ่งเป็นอิริยาบถปกติที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุขัย ทั้งการเคลื่อนไหวสามารถคนเดียวและเป็นกลุ่ม โดยเริ่มจากการเคลื่อนไหวพื้นฐานอันประกอบด้วยรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย พื้นที่ จังหวะ ทิศทางและระดับ การสำรวจร่างกายเพื่อให้สัมพันธ์กับพื้นที่ และบุคคลที่อยู่รอบตัว เป็นการค้นพบว่าร่างกายทำอะไรบ้างและยอมรับความแตกต่างระหว่างร่างกายของตนและผู้อื่น การเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กรู้จักตนเองจากการเคลื่อนไหวร่างกาย และเป็นหมายถึง กิจกรรมที่ร่างกายได้เคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกายมีหมายถึง การแสดงออกที่

เกิดจากอารมณ์และความรู้สึกหรือเกิดจากจินตนาการเมื่อมีสิ่งเร้า เช่น เสียงดนตรีชนิดต่างๆที่มีความไพเราะหรือเร้าใจก็จะเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายให้เข้ากับเสียงดนตรี เสียงเพลงและจังหวะอื่นๆ โดยการเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างอิสระ

3.2 ความสำคัญของการเคลื่อนไหว

การเคลื่อนไหวมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์โดยเฉพาะในสภาพการเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยการต่อสู้ดิ้นรนควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สมัยใหม่ เพราะจะช่วยให้นักคนได้ระบายออกทางความรู้สึก ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจได้ดี สามารถพัฒนาปรับตัวด้านสังคมดีขึ้นและพร้อมที่จะประกอบกิจวัตรในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีชีวิตอย่างสุขสมบูรณ์ในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่ง วรศักดิ์ เพียรชอบ (อ้างถึงใน ศิริรัตน์ ชูชีพ 2544 : 13) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเคลื่อนไหว พอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วย让孩子เรียนรู้เทคนิคและวิธีการคิดค้นและแก้ปัญหาการเคลื่อนไหว หรือปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการจัดกิจกรรมที่จัดให้เด็กมีประสบการณ์ด้วยการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหวของด้านต่างๆของร่างกายโดยวิธีการต่างๆ ฉะนั้นจึงเป็นโอกาสที่ดีที่เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการและเทคนิคในการคิดค้นเหล่านี้ได้ดีด้วย
2. ช่วย让孩子ได้เรียนรู้การเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆของร่างกายและสามารถพัฒนาความสามารถในการเคลื่อนไหวเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจนสามารถที่จะมีทักษะในการเคลื่อนไหวในแต่ละอย่างได้เป็นอย่างดีต่อไป
3. ช่วย让孩子มีความรู้และเข้าใจ ในขีดจำกัดของความสามารถการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆของร่างกายตนเองนั้น ส่วนใดมีความสามารถและมีความจำกัดในการเคลื่อนไหวอย่างไร และในขณะเดียวกันก็จะได้รับความสามารถและความจำกัดเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์เหมาะสมต่อไป
4. ช่วย让孩子มีการพัฒนาในทางสร้างสรรค์และรักษาไว้ในทางสร้างสรรค์นั้นๆ ทั้งนี้เพราะว่าการเรียนแบบวิธีคิดค้นการเคลื่อนไหวนั้นเป็นกิจกรรมได้แก้ปัญหาการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้มีการพัฒนาในการสร้างสรรค์และรักษาไว้ซึ่งความสามารถเหล่านั้นในตัวเด็กได้เป็นอย่างดี
5. ช่วย让孩子เข้าใจประโยชน์ของการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ของร่างกายได้เป็นอย่างดีทำให้สามารถนำประโยชน์ในการเคลื่อนไหวเหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองต่อไป เช่น สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางนันทนาการในเวลาว่าง เป็นต้น

6. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และมีความรู้สึกชอบการเคลื่อนไหว หรือออกกำลังกาย ส่วนต่างๆของร่างกายซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญมากในชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมในเมื่อปัจจุบันที่เต็มไปด้วยเครื่องผ่อนแรง ดังที่เป็นอยู่คือการที่จะช่วยให้เด็กมีความรักในการเคลื่อนไหว หรือออกกำลังกาย ส่วนต่างๆของร่างกาย นับว่ามีส่วนสำคัญที่สุดทำให้เด็กได้เรียนและเข้าใจลักษณะและความหมายของการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายได้เป็นอย่างดีสามารถเรียกชื่อลักษณะการเคลื่อนไหวเหล่านี้ได้ถูกต้องต่อไป

คริสทีน วอร์ด (Christine ward 2548 : 50-56) ได้กล่าวถึงการทำงานของสมอง สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของร่างกาย เด็กที่มีปัญหาความบกพร่องในการเรียนรู้มักมีปัญหาเรื่องการทำงานประสานกันของร่างกายด้วย ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวช่วยในการสร้างความสมดุลของร่างกายและสมอง ซึ่งประโยชน์ของการเคลื่อนไหวมีดังนี้คือ

1. การเคลื่อนไหวทำให้หายใจเข้าได้ลึกขึ้น ออกซิเจนในสมองก็จะเพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยให้การส่งผ่านพลังงานดีขึ้นและสารความเครียดลดลง
2. การเคลื่อนไหวกระตุ้นเส้นทางเดินกระแสไฟฟ้าในสมอง ทำให้ข้อมูลเคลื่อนที่ได้โดยอิสระ การเคลื่อนไหวสลับข้าง (เคลื่อนไหวข้ามเส้นกึ่งกลางลำตัว) ช่วยให้การเชื่อมโยงระหว่างร่างกายและสมองทั้งสองซีกดีขึ้น นอกจากนี้ การเคลื่อนไหวแขนขา และดวงตาสลับข้าง ยังจำเป็นต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพของสมองโดยรวม
3. การเคลื่อนไหวช่วยกระตุ้นกระบวนการคิดของเด็กบางคนได้ โดยเฉพาะเด็กที่ชอบการเคลื่อนไหวและการสัมผัส ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะรับข้อมูลใหม่และเรียนรู้ได้ดีขึ้นถ้าได้เคลื่อนไหวและสัมผัสขณะเรียนรู้
4. การเคลื่อนไหวช่วยก่อให้เกิดความหลากหลาย ก่อให้เกิดแรงกระตุ้น แรงจูงใจ และเกิดสมาธิในการเรียนรู้
5. การเคลื่อนไหวช่วยในการเตรียมความพร้อมให้ร่างกายและสมองของเด็ก สำหรับการทำกิจกรรมที่วางแผนไว้

เยาวนา คลแม้น (2535:22 อ้างถึงใน เกศรินทร์ ศรีชนะ 2551:31) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเคลื่อนไหวร่างกายว่าการเคลื่อนไหวและจังหวะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์โดยเฉพาะในสภาพของการเป็นอยู่ในสังคมปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยการดิ้นรนต่อสู้ ควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะช่วยให้บุคคลได้ระบายออกทางความรู้สึก ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจได้ดี สามารถปรับตัวด้านสังคมดีขึ้น และพร้อมที่จะประกอบกิจในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีชีวิตในสังคมได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่าการเคลื่อนไหวมีส่วนสำคัญและมีประโยชน์ต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกายและสมอง ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการ ทำให้เด็กเกิดกระบวนการความคิด เกิดสมาธิ ในการเรียนรู้ การแสดงออกทางร่างกายและอารมณ์ จากตัวของเด็กเองได้อย่างอิสระเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตัวทางสังคมและประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเคลื่อนไหวบางอย่างจึงต้องได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้เขาสามารถพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวที่นำไปสู่การเคลื่อนไหวที่ยากและซับซ้อนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นจะต้องวางพื้นฐานการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องให้กับเด็กปฐมวัย

3.3 องค์ประกอบของกิจกรรมการเคลื่อนไหว

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 :113) กล่าวว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวที่มีประสิทธิภาพ เด็กต้องทราบว่าร่างกายของเราสามารถทำอะไรได้มีทิศทางอย่างไร เกี่ยวข้องกับคนอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างไร องค์ประกอบที่สำคัญของกิจกรรมการเคลื่อนไหว จึงประกอบด้วย

1. บริเวณพื้นที่ หมายถึงบริเวณที่เด็กเคลื่อนไหวซึ่งจะเกี่ยวข้องกับร่างกายเด็ก บุคคลรอบตัวเด็ก อุปกรณ์หรือวัตถุอื่นๆ ที่ช่วยให้เด็กเคลื่อนไหวได้รอบๆ อย่างปลอดภัย ในที่นี้หมายรวมถึงทิศทางการเคลื่อนไหวระดับสูงต่ำของการเคลื่อนไหว และขนาดบริเวณพื้นที่ด้วย พื้นที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้บริเวณรอบตัว การใช้ประโยชน์และเข้าใจความหมายของพื้นที่รอบตัว
2. เวลาที่ใช้ในการเคลื่อนที่ ซึ่งหมายถึงความเร็วช้าของการเคลื่อนที่
3. ระดับของการเคลื่อนไหว เป็นปริมาณและจำนวนของความแข็งแรงในการเคลื่อนไหว เดินเบา หนัก อ่อนตัว หรือดิ่งตัว ในการเคลื่อนไหวและจังหวะระดับของการเคลื่อนไหวจะทำให้เด็กได้เรียนรู้และสุนทรีย์กับท่าทางและจังหวะ อีกทั้งลดความจำเจในท่าทาง
4. ท่าทางของการเคลื่อนไหว หมายถึงลำดับขั้นและทิศทางการเคลื่อนไหวที่ต้องเปลี่ยนจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง หรือจากสภาพการณ์หนึ่งไปสู่อีกสภาพการณ์หนึ่งนั่นคือการเปลี่ยนจังหวะ การใช้เสียงและการใช้อุปกรณ์เพื่อประสานการเคลื่อนไหวของร่างกายและจังหวะ
5. บรรยากาศในการเคลื่อนไหว สิ่งแวดล้อม อากาศ เป็นบรรยากาศที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึก และความต้องการการเคลื่อนไหวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งระยะหลังจะมีการนำดนตรีหรือเพลงมาประกอบกิจกรรมการเคลื่อนไหว

พวงทอง ไสยวรรณ (2530 : 145-150) กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว สำหรับเด็กปฐมวัยประสบผลสำเร็จ มีคุณค่าและเด็กได้รับความสนุกสนานมาก ถ้าครูมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ดี ขึ้นตอนในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวแต่ละครั้งควรมีดังนี้

ขั้นที่ 1 ขึ้นบอกร่างกาย (วอร์ม) อาจทำได้โดยครูให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น

เอียงคอ โยกหน้า โยกหลัง หมุนหัวไหล่ ให้เข้ากับจังหวะเพลง ในขั้นตอนนี้ครูอาจให้เด็กยืนอย่างอิสระไม่ต้องอยู่ในแถวหรืออาจให้เด็กเคลื่อนไหวไปไหนมาไหนได้ให้เข้าจังหวะเพลง

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง ขั้นนี้เป็นการสอนตามที่ครูตั้งจุดหมายไว้ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการฟังสัญญาณ การใช้จินตนาการ การเรียนรู้จังหวะ การทรงตัว การบริหารร่างกาย ฯลฯ ขั้นนี้ครูจะเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการที่จะพูด หรือหาวิธีที่让孩子ได้เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อต่างๆของเด็ก ขั้นการสอนนี้อาจจะใช้สื่อต่างๆมาเป็นเครื่องเร้าที่จะให้เด็กเคลื่อนไหวได้ เช่นอาจใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ ห่วง ไม้ไผ่ แท่งไม้ เชือก หรืออาจจะไม่ใช่สื่อประกอบการเคลื่อนไหวเลยก็ได้

ขั้นที่ 3 เกมการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวทุกครั้งควรจบลงด้วยกิจกรรมที่สนุกสนาน ประทับใจเด็ก กิจกรรมนั้นอาจมีการแข่งขันกันบ้าง กิจกรรมที่เหมาะสมควรเป็นเกมหรือการเล่นสั้นๆ ที่มีเกณฑ์หรือกติกาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

จากข้อความที่กล่าวมาองค์ประกอบของการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับครูหรือผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กในการใช้สำหรับการวางแผน จัดเตรียมสถานที่ ออกแบบท่าทาง จัดเตรียมอุปกรณ์ และสร้างบรรยากาศเตรียมความพร้อมให้กับเด็กในการทำกิจกรรม ด้วยความผ่อนคลาย สนุกสนาน และปลอดภัย

3.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวที่ใช้เป็นแนวคิดในการศึกษาคั้งนี้ คือ

1. **ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์** ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ หรือทฤษฎี S-R หรือทฤษฎีการเชื่อมโยง (Connectionism Theory) ซึ่งทฤษฎีที่สร้างขึ้น โดยเอ็ดเวิร์ด แอล ธอร์นไดค์ (Edward L. Thorndike) นักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกัน ธอร์นไดค์เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือพันธะ (Band หรือ Connection) ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยอาศัยการลองถูกลองผิด (Trial and Error) จนกว่าจะพบรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด จากทฤษฎีการเรียนรู้จากการฝึกของธอร์นไดค์ (Edward L. Thorndike. 1875 – 1949 อ้างถึงใน ประมพร ดอนไพโรธรรม 2550: 17-18) ประกอบด้วย

1) กฎแห่งความพร้อม (Law Readiness) หมายถึงสภาพความพร้อมหรือความมีวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย อวัยวะต่างๆ ในการเรียนรู้และจิตใจ รวมทั้งพื้นฐานประสบการณ์เดิม สภาพความพร้อมของหู ตา ประสาท สมอง กล้ามเนื้อ ประสบการณ์เดิมจะกับเชื่อมโยงกับความรู้หรือสิ่งใหม่ ๆ ตลอดจนความสนใจ ความเข้าใจต่อสิ่งที่เรียน ถ้าผู้เรียนมีความเข้าใจตามองค์ประกอบต่างๆดังกล่าวก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) หมายถึงการฝึกฝน การตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ ย่อมทำให้เกิดพันธะที่แน่นแฟ้นระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งเมื่อได้เรียนรู้สิ่งใดแล้ว ได้นำไปใช้บ่อยเป็นประจำ ก็จะทำให้ความรู้ยังคงทนถาวรและไม่ลืม

(1) กฎแห่งการใช้ (Law of Use) หมายถึง การฝึกฝน การตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ ย่อมทำให้เกิดพันธะที่แน่นแฟ้นระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งเมื่อได้เรียนรู้สิ่งใดแล้ว ได้นำไปใช้บ่อยเป็นประจำ ก็จะทำให้ความรู้ยังคงทนถาวรและไม่ลืม

(2) กฎแห่งการไม่ใช้ (Law of Disuse) หมายถึง การไม่ได้ฝึกฝนหรือไม่ได้ใช้ ไม่ได้ทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้ความมั่นคงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองอ่อนกำลังลงหรือความเข้มข้นลง เมื่อบุคคลได้เกิดการเรียนรู้แล้ว ไม่นำไปใช้หรือไม่เคยใช้ อาจทำให้ลืมหรือทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร

3) กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) กฎนี้เป็นผลทำให้เกิดความพอใจ กล่าวคือ เมื่อได้รับความพอใจจากผลของการกระทำก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ ทำให้อยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และในทางตรงกันข้าม ถ้าได้รับผลที่ไม่น่าพอใจก็จะทำให้ไม่อยากเรียนรู้หรือเบื่อหน่ายและเป็นผลเสียต่อการเรียนรู้ (อารี พันธุ์มณี. ม.ป.ป :123 – 124 อ้างถึงใน สุวคนธ์ เกิดผล 2546 : 49 – 51)

จากทฤษฎีที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การเคลื่อนไหวของร่างกายนั้นเริ่มมาจากการพัฒนาการของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่จากการเคลื่อนไหวในส่วนต่าง ๆ ที่เรียกว่ากล้ามเนื้อมัดใหญ่ก่อนแล้วจึงค่อยๆ พัฒนามาเป็นการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กซึ่งจะเป็นไปตามวุฒิภาวะ และการเรียนรู้ของเด็ก

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของพ็อดเจทท์ (Piaget's Cognitive Development Theory) พ็อดเจทท์ ถือว่าการให้เด็กได้สัมผัสวัตถุต่างๆ จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะในเด็กก่อนประถมศึกษา ซึ่งอาศัยการรับรู้เป็นสื่อในการกระตุ้นทางความคิดของเด็ก จำเป็นต้องให้เด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวและสัมผัสสิ่งต่างๆ ทฤษฎีนี้เป็นประโยชน์ในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมทางการเคลื่อนไหว โดยให้เด็กได้สัมผัสกับวัตถุต่างๆที่อยู่รอบตัวเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ (Piaget 1952 อ้างถึงใน อธิภัทร สายนาคน 2543 : 21)

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเชื่อว่าการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากกระบวนการทำงานภายในอินทรีย์ (Organism) บรูเนอร์เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมซึ่งมีผลต่อความงอกงามทางสติปัญญาของเด็ก (เยาพา เดชะคุปต์. 2542 : 60 – 69) ซึ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิด

การค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) เน้นความพร้อม (Readiness) และเน้นเกี่ยวกับการจูงใจหรือความต้องการที่จะเรียนรู้ของผู้เรียนรวมถึงการที่สอนจะเร้าให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ

3.5 หลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว

กิจกรรมการเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมเสริมสมรรถนะทางกายและการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พัฒนาสืบเนื่องตลอดชีวิต สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของกิจกรรมที่เด็กได้รับกระบวนการเรียนที่เหมาะสมสามารถทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ดังที่ โคเปค (COPEC, 2000 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ 2551 : 114-115) กล่าวถึงหลักของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรมีลักษณะดังนี้

1. กิจกรรมที่ครูให้เด็กกระทำต้องมีลักษณะสร้างสรรค์มากที่สุดแม้แต่จะเป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เช่นครูต้องการให้เด็กทำสะพานโค้งและยื่นตรง ครูจะไม่เป็นผู้สาธิตหรือบอกให้เด็กทำตามวิธีการ แต่ให้ครูกระตุ้นเด็กใช้ประสบการณ์นำสู่แนวคิดและการปฏิบัติของเด็กโดยครูเป็นคนเล่าเรื่อง เช่น “เช้าวันหนึ่งเราไปพบต้นไม้เอนโค้งไปกับพื้น เมื่อแสงแดดส่องต้นไม้ต้น ต้นไม้ก็เริ่มเป็นอย่างไร ” ให้เด็กคิดภาพแล้วคิดต่อที่จะทำตนเป็นต้นไม้ของเด็ก ไม่ใช่เป็นต้นไม้อย่างที่ครูบอก
2. กิจกรรมควรเริ่มต้นจากการเคลื่อนไหวร่างกายโดยส่วนรวมก่อน แล้วจึงไปส่วนแขนขา ในขณะที่เดียวกันครูต้องสังเกตและสร้างความเชื่อมั่นให้กับเด็กเรียนรู้ร่างกายและการเคลื่อนไหวของตนด้วย
3. ท่าทางของการเคลื่อนไหวต้องไม่สร้างความยุ่งยากให้กับเด็กเพื่อนำไปสู่การสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก แต่ต้องมีความหมายสำหรับเด็กในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการพัฒนาการรับรู้และการสร้างสรรค์ เช่น พัฒนาการรับรู้และอารมณ์ ครูจัดกิจกรรมให้มีการเดินตามเส้น เหยิงบ้าง เดินตามเส้นซิกแซกบ้าง เป็นต้น นอกจากนั้นควรจัดกิจกรรมหลายๆอย่างรวมกัน เช่น การเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ประกอบอุปกรณ์ ครูต้องให้โอกาสและส่งเสริมเด็กได้คิดและเคลื่อนไหวอย่างอิสระ
4. มีบริเวณและพื้นที่สำหรับเด็ก เพื่อให้มีความคล่องตัวในการเคลื่อนไหวที่ร่างกายทั้งอยู่กับที่ และเคลื่อนที่ เพื่อที่เด็กจะได้เรียนรู้พื้นที่รอบๆตัว รู้จักบริเวณรอบตัวเองและบริเวณรอบข้างการเคลื่อนไหวสอนให้เด็กเรียนรู้เรื่องพื้นที่ (Space) สิ่งที่ครูสอนไม่ใช่การสั่งให้เด็กยืน ณ ตำแหน่งที่ครูกำหนด แต่การเรียนรู้พื้นที่คือสิ่งที่ครูบอกเด็กว่า “ให้หาพื้นที่ที่ เด็กๆ กางแขน กว้าง แล้วไม่ชนเพื่อน ” การบอกเด็กเช่นนี้เป็นการสร้างให้เด็กเรียนรู้ “ตน” กับ “พื้นที่” ที่

สัมพันธ์กับเพื่อนคือรู้จักคำว่า พื้นที่ (Space)

5. ให้อิสระเด็กในการเคลื่อนไหวตามลักษณะของกิจกรรมการเคลื่อนไหว ซึ่งอิสระนี้หมายถึงการให้เด็กทำตามเสียงดนตรีมากกว่าการทำตามเนื้อเพลงหรือทำตามคำสั่ง แต่ให้เด็กรู้จักการสังเกตว่าเมื่อไรควรเคลื่อนไหว และ เมื่อไรควรหยุดด้วยตนเองของเด็ก

พวงทอง ไสยวรรณ (2530 : 65) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวไว้ดังนี้

1. ควรเริ่มการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระไม่ควรมีระเบียบและวิธีการที่ยู่ยากนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้อง และการเคลื่อนไหวเป็นธรรมชาติของเด็ก
2. ใช้สิ่งของที่อยู่กับใกล้ตัวเด็ก เศษวัสดุต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก ท่อนไม้ เมล็ดพืช มาเป็นอุปกรณ์ในการเคลื่อนไหว
3. หลังจากทำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายแล้วสิ่งสำคัญที่เด็กได้เรียนรู้คือ อย่างหนึ่งคือ การพักผ่อนหลังจากการออกกำลังกายให้เด็กนอนเล่นภายในห้องโดยไม่ต้องเคลื่อนไหวชั่วคราว หรือให้เด็กเล่นสมมติเป็นตุ๊กตาด้วยจังหวะช้าๆ ที่สร้างความรู้สึกให้เด็กอยากพักผ่อน

วรงค์ดี เพียรชอบ (2527: 146-147) กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้นช่วยให้เด็กได้มีโอกาสมีพัฒนาการในด้านความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกตระหนักในความสามารถของด้านต่างๆ ของร่างกายของตัวเอง ตลอดจนจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในทักษะการเคลื่อนไหว ผู้สอนควรที่จะได้พิจารณาหลักที่สำคัญต่อไปนี้เป็นแนวทางประกอบคือ

1. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย ควรจะเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่เป็นไปตามธรรมชาติของเด็กวัยนี้ เช่น การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ที่มีการก้ม การเงยและการบิดลำตัว

2. เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ต้องการเคลื่อนไหวและอยากรู้อยากลองความสามารถในการเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ของร่างกายของตนเองตลอดเวลา ฉะนั้นครูควรจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้นเพื่อสนองความต้องการของเด็กวัยนี้ให้เพียงพอ

3. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวให้เด็กในวัยนี้ ควรจัดให้เด็กมีประสบการณ์ในการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ในการเคลื่อนไหวในกิจกรรมต่างๆ อย่างกว้างขวางและให้เป็นไปตามลักษณะและธรรมชาติของการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างแท้จริง

4. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว ควรให้เป็นไปในลักษณะของการสร้างสรรค์ให้มากที่สุด โดยครูควรจะต้องตั้งปัญหาให้เด็กคิดเองและลองทำเอง มากกว่าที่ครูจะเป็นผู้

สาธิตหรือบอกให้ทำตาม

5. กิจกรรมการเคลื่อนไหว ควรจัดเป็นกิจกรรมแบบที่มีความหมายต่อเด็ก ให้เด็กมีความเข้าใจและเห็นความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันด้วย โดยครูจะได้เน้นในแง่ของปริมาณ และคุณภาพของการเคลื่อนไหวเหล่านี้ด้วยควบคู่กันไป

6. การจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ต้องใช้กล้ามเนื้อของร่างกายโดยรวมเป็นสำคัญก่อน เช่น ใช้กล้ามเนื้อลำตัว กล้ามเนื้อแขนและขา

7. ควรส่งเสริมให้เด็กได้ตระหนักในความสามารถในการเคลื่อนไหว ด้านต่างๆของร่างกายที่ตนเองสามารถที่ทำได้เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้เด็กได้มีความมั่นใจในตนเองได้มากที่สุดควบคู่กับการเคลื่อนไหว

8. ควรให้เด็กมีความเข้าใจตระหนักในความแตกต่างระหว่างความสามารถของแต่ละคน เด็กแต่ละคนจะมีอัตราการเรียนรู้หรือพัฒนาการทางด้านความสามารถในการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายเหล่านี้แตกต่างกัน ฉะนั้น การเรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆของร่างกายเหล่านี้ แต่ละคนเป็นไปตามอัตราการเรียนของตนเอง

9. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวของเด็ก ควรจะเป็นไปในบรรยากาศที่มีความสนุกสนานและทำทหายตลอดเวลาดำเนินกิจกรรม

10. การกิจกรรมการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ควรจะเป็นไปตามความสามารถของเด็กเองไม่ควรจะเป็นไปในลักษณะการบังคับเด็ก

11. เด็กควรจะได้รู้จักชื่อการเคลื่อนไหวเบื้องต้นต่างๆ เหล่านี้ด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป

ปทุมทิพย์ ไพบูล (2547 : 21) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวนั้น จะต้องคำนึงถึงตัวเด็กและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเอง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนจะช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน และ สนุกสนาน

สรุปได้ว่าหลักการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำในลักษณะสร้างสรรค์ ควรจะเป็นไปตามความสามารถของเด็กเองไม่ควรจะเป็นไปในลักษณะการบังคับเด็ก โดยกิจกรรมการเคลื่อนไหวควรเริ่มต้นจากการเคลื่อนไหวร่างกายโดยส่วนรวมก่อน แล้วจึงไปส่วนแขนขา ทำทางการเคลื่อนไหวต้องเรียบง่าย แต่ต้องมีความหมาย ต้องคำนึงถึงตัวเด็กให้อิสระเด็กในการเคลื่อนไหว จัดให้มีบริเวณ และ พื้นที่เพียงพอสำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กมีความคล่องตัวในการเคลื่อนไหวร่างกายทั้งอยู่กับที่ และการเคลื่อนไหวร่างกายแบบเคลื่อนที่ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงตัวเด็กและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเอง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ดีจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน และ สนุกสนานตลอดระยะเวลาในการทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว

3.6 บทบาทครูในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

พวงทอง ไสยวรรณ (2530 : 65) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวดังนี้

1. ครูควรให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ และเป็นไปด้วยความนึกคิดของเด็กเอง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ครูควรสร้างบรรยากาศอย่างอิสระในห้องที่จัดกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่น เพื่อดึงดูดใจ
3. ครูควรกำหนดจังหวะสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่างๆหรือเมื่อเปลี่ยนท่า หรือหยุดให้เด็กได้ทราบ เมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง
4. ครูไม่ควรบังคับเด็กในการเข้าร่วมกิจกรรม เด็กที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะค่อยๆ เข้ามาร่วมกิจกรรมเอง
5. ครูต้องจัดเตรียมบทเรียนทุกครั้งให้เป็นที่น่าสนใจ เกิดความสนุกสนาน และ ทำกิจกรรมนี้ทุกวัน วันละประมาณ 15-20 นาที

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2541 : 20 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ 2551: 120) ได้กล่าวว่าเด็กอายุ 3-6 ขวบ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กับเด็กประถมศึกษา ทั้งด้านพุทธิพิสัย เจตคติพิสัย และทักษะพิสัย เนื่องจากการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการพัฒนาเด็กที่เกิดขึ้นในอนาคตฉะนั้นการให้การ ศึกษาแก่เด็กต้องเป็นการให้แบบองค์รวมเป็นความรับผิดชอบของครูที่จะจัดให้แก่เด็กเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ทุกด้าน โดยเน้นการเคลื่อนไหว ในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อการเรียนรู้ ครูจึงมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

1. ผู้ออกแบบและจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ การจัดโปรแกรมเพื่อสอดคล้องกับพัฒนาการนั้นสิ่งสำคัญการจัดกลยุทธ์การเรียนการสอนที่เน้น โอกาสการเรียนรู้สูงสุดดังที่ แพทรีโอเรคและมอนโร (Paciorek and Munro 1999: 160 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ 2551: 120) กล่าวว่าเด็กทุกคนประสบความสำเร็จโดยครูเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะใช้วิธีการใด โดยใช้ความเหมาะสมของกิจกรรมตามความแตกต่างของเด็กรายบุคคลและรายกลุ่มอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. ผู้อำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวมีหลายประเภท เมื่อครูเลือกใช้ประเภทใดต้องจัดหาสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมให้พร้อม
3. ผู้สร้างบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กมั่นใจในการแสดงออกและสนุกสนานครูต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กพร้อมเป็นผู้นำและผู้ประเมินสภาพเด็กเพื่อการสะท้อนผลให้กำลังใจสร้างความมั่นใจและความสบายใจกับเด็ก

4. ผู้สนับสนุนให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ครูต้องไม่ชี้แนะ ไม่สั่ง เว้นแต่จะบอกจุดประสงค์ ข้อตกลงและวิธีการทำกิจกรรมร่วมกัน

5. ผู้พัฒนาเด็กด้วยการสังเกต แก้ไขปรับปรุง ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมครูต้องสังเกตและศึกษาพฤติกรรมของเด็กทุกคนเพื่อประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของเด็กในการแก้ปัญหา เช่นเด็กไม่กล้าแสดงออก ครูจะได้จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก

6. ผู้สร้างเสริมการเรียนรู้ ในการทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวมิใช่เฉพาะให้เด็กได้มีกิจกรรมทางกายเท่านั้น ครูต้องทำกิจกรรมนั้นเป็นการเรียนรู้แบบซึมซับ การปฏิบัติของครูในการสร้างเสริมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติตนในฐานะครูดังนี้

1) การจูงใจเด็ก นั่นคือการสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมและการสนทนากับเด็กอย่างเป็นมิตร ระยะเวลาของกิจกรรม ลักษณะของกิจกรรมต้องจูงใจ น่าเล่น และให้ความเพลิดเพลินกับเด็ก

2) การถาม ครูต้องมีคำถามที่สัมพันธ์กับกิจกรรมที่เด็กกระทำอยู่โดยเป็นคำถามให้เด็กค้นคิด ไม่ใช่ถามใช่หรือไม่ใช่ แต่คำถามนั้นต้องกระตุ้นให้เกิดการสังเกตและการคิด ดังนี้

- กระตุ้นให้สังเกต เช่น การกระดิกนิ้วมือ ใครกระดิกนิ้วเร็วกว่ากัน

- กระตุ้นให้คิด เช่น ให้เด็กคิดว่าถ้าเราจะเอาตัวแต่ละกัน จะเอาศีรษะแต่ละกันหรือเอาแขนแต่ละกันเพราะอะไร เป็นต้น

- คำถามเกี่ยวกับข้อความรู้ เช่น ทำกิจกรรมวันนี้รู้อะไรบ้าง หรือเพลงที่ฟังมีเสียงดนตรีอะไรบ้าง เด็กตอบได้ 1 สิ่ง ถือว่าเก่งแล้ว ครูต้องไม่คาดหวังสูงเกินความสามารถของเด็ก

3) การให้กำลังใจ กิจกรรมการเคลื่อนไหวเป็นการแสดงออกของท่าทางความคิด ที่เด็กต้องการกำลังใจ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีของครูจะช่วยให้ได้มาก ครูต้องพูด ต้องแสดงท่าทีที่เด็กมั่นใจ เป็นมิตร และพอใจ เราไม่ได้ต้องการเด็กดีเด่นจากการเคลื่อนไหว แต่เราต้องการให้เด็กพัฒนา สุขภาพ ปัญญาและเจตคติที่ดีจากการเคลื่อนไหว

4) การสรุปความรู้ให้ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ท่าทาง จังหวะข้อดี ข้อที่จะทำให้เด็กดีขึ้น ประโยชน์ที่ได้จากการเคลื่อนไหว ด้านสุขภาพ ความคิด ความรู้ และเจตคติ

จากเอกสารที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าครูมีบทบาทในการจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหว ในการวางแผนออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความสามารถของเด็ก สร้างบรรยากาศ แรงจูงใจ ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือในการจัดกิจกรรมและให้เด็กเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองโดยที่ครูคอยสังเกตและอำนวยความสะดวก ใช้คำถาม

กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ให้เวลาเพียงพอ และ สม่่าเสมอในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวให้กับเด็กเพื่อให้เด็กได้มีการพัฒนา สุขภาพ ปัญญา และเจตคติที่ดีจากการเคลื่อนไหว

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยพบว่า ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวอย่างกว้างขวางทั้งงานวิจัยต่างประเทศและในประเทศดังนี้

3.7.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โคแกน (Kogan 1982:116) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวกับการส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนทางด้านพลศึกษาจะมีประโยชน์แก่เด็กประถมซึ่งถ้าเริ่มต้นได้เร็วเท่าใดเด็กก็จะได้รับผลดีมากเท่านั้น แต่ไม่มีการยืนยันว่าการเคลื่อนไหวจะส่งผลต่อสมองส่วนกลางหรือไม่ ดังนั้นผลการจัดกิจกรรมดังกล่าวยังอยู่บนพื้นฐานที่ไม่มั่นคงพอจะอธิบายได้ว่า การเคลื่อนไหวสามารถใช้ในการบำบัดความไม่ปกติทางสติปัญญาได้ ซึ่งอาจสรุปเกี่ยวกับโปรแกรมได้ว่าการเคลื่อนไหวควรจะให้สัมพันธ์กับทักษะทางกลไกและเนื้อหาสาระ รวมทั้งทักษะทางสังคม ซึ่งหากเด็กได้รับการส่งเสริม ด้านการเคลื่อนไหวอย่างเต็มที่ก็จะสามารถช่วยเด็กได้เป็นอย่างดี

กาลิช (Calitz 1986: 17) ได้ศึกษาถึงการสื่อความหมายระหว่างครูกับเด็ก ในขณะที่จัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวทั้งนี้เพื่อพยายามให้มีประสิทธิภาพ ด้วยศักยภาพและปัญหาของการใช้ภาษาของเด็กระหว่าง การเตรียมกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการสำรวจบริเวณการเคลื่อนไหว ในขณะที่เด็กสำรวจและเคลื่อนไหวไปในบริเวณต่างๆและค้นหาลี้ภัยแวดล้อมซึ่งประโยชน์ของการที่เด็กได้เคลื่อนไหวนั้นส่งผลต่อการพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก ในขณะที่จัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสามารถที่จะให้เด็กมีส่วนร่วม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม การศึกษาดังกล่าวใช้วิธีการสร้างรูปแบบการสอน รูปแบบนี้เป็นลักษณะของการสอนแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเน้นการสำรวจและค้นพบตามแนวของการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยบทบาทของครูเป็นสำคัญและให้การเสนอแนะปัญหาและข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้นในสถานการณ์ทดลองจัดที่โรงเรียนอนุบาลเป็นสำคัญ

วิลสัน (Wilson 1985:1556-A) ได้ศึกษาศักยภาพของการเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์และการเดินระบำ การศึกษาครั้งนี้เกี่ยวข้องกับลักษณะการเคลื่อนไหว การสื่อความรู้สึกของอารมณ์ด้วยท่าทางของนิสิตสาขาประถมศึกษาและพลศึกษา ซึ่งเรียนวิชาเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ปีที่ 4 จำนวน 50 คนและนิสิตซึ่งเรียนทางการเต้นประกอบเพลง จำนวน 38 คน นิสิตทั้งสองกลุ่มได้รับแบบสำรวจแบบบันทึกการเรียนรู้เป็นระยะๆ โดยบันทึกว่าการได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง

เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวหรือเต้นประกอบเพลง หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยจำแนกชนิดและความถี่ของการกระทำ ตอบสนองต่อสิ่งที่กำหนดให้และข้อสรุปของแต่ละคนผลปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความตระหนักในด้านอารมณ์เป็นอันดับแรก และรองลงมาคือด้านร่างกายไม่แตกต่างกัน

หวาง (Hwang 1987:190) ได้ศึกษาเพื่อทำการสำรวจสอบประสิทธิภาพของการเคลื่อนไหวและการกระตุ้นทางดนตรีที่ใช้ในโปรแกรมศิลป์ ในด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์ทางศิลปะของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการออกแบบโดยผ่านการเคลื่อนไหวหรือละครเชิงสร้างสรรค์มากระตุ้นความคิดของเด็ก เปรียบเทียบกับการกระตุ้นทางศิลปะด้วยการสอนแบบเดิม โดยใช้การตั้งคำถามทางภาษา ผลจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การกระตุ้นด้วยการเคลื่อนไหวในบทเรียนศิลปะมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการตั้งคำถามทางภาษา

จากผลงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว สามารถใช้ในการบำบัดความไม่ปกติทางสติปัญญาได้ส่งผลต่อการพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก เด็กมีความตระหนักในด้านอารมณ์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา ตลอดจนเด็กสามารถที่จะเรียนรู้ในบทเรียนศิลปะอย่างมีประสิทธิภาพ

3.7.2 งานวิจัยในประเทศ

ชูปทอง ศรีทองท่วม (2538 : 75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ

ขวัญแก้ว ดำรงค์ศิริ (2539 : 80) ได้ศึกษาผลของการจัดใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยเน้นจุดประสงค์ที่มีต่อความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยเน้นจุดประสงค์ที่มีความพร้อมทางร่างกายมากกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

พิมพ์ิกา คงรุ่งเรือง (2542 : 69) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป ของนักเรียนชั้นอนุบาล2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองตามระยะเวลา โดยในระยะที่1 เด็กไม่กล้าคิดทำทาง

ด้วยตนเองและแสดงออกด้วยท่าทางมากกว่าวาจา ระยะที่ 2 เด็กเริ่มคิดทำทางด้วยตนเอง สนทนาด้วยข้อความที่ยาวขึ้น ระยะที่ 3 เด็กแสดงออกด้วยท่าทางที่หลากหลายสนทนาด้วยข้อความที่ยาวกล้าที่จะอาสาสมัครเป็นผู้นำทำกิจกรรมเป็นคู่และกลุ่ม ได้อย่างมั่นใจ

อริภัทร สายนาค (2543 :55-56) ได้ศึกษาเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะของครูที่ใช้คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ครูชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูที่วางแผนการสอนร่วมกับเพื่อน และของครูที่วางแผนการสอนด้วยตนเอง โดยการให้คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอนแตกต่างกัน โดยหลังการทดลองครูมีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. เจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูที่วางแผนการสอนร่วมกับเพื่อน และของครูที่วางแผนการสอนด้วยตนเอง ที่ให้คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอนหลังการทดลอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูที่วางแผนการสอนร่วมกับเพื่อน และของครูที่วางแผนการสอนด้วยตนเอง ที่ให้คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอนแบบปกติหลังการทดลอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

กุลยา ตันติผลชีวะ (2546:24-32) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูโรงเรียนอนุบาลของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า วิธีการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะของครู เน้นอยู่ที่การให้เด็กแสดงท่าทางตามเนื้อเพลง ครูเป็นผู้นำท่าทางหรือบอกให้เด็กทำท่าทาง โดยการให้การเคาะจังหวะเป็นคำสั่งหลัก ด้วยเหตุผลว่าต้องการฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม หัดฟังคำสั่ง จินตนาการตามเนื้อเพลง และได้เล่นกับเพื่อน

ปทุมทิพย์ ไพศาล (2547: 43-46) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดหลักสี่ ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2. นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีการพัฒนาความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อุไรวรรณ โชติชูขณะ (2547:69-72) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบการเล่าเรื่องที่มีต่อพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กวัยเตาะแตะ ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กวัยเตาะแตะที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบการเล่าเรื่อง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองและแตกต่างจากกลุ่มเด็กวัยเตาะแตะที่ไม่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ละไม สีหาอาจ (2551: 62-64) ได้ศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เด็กนักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 3-4 ปีกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนคริสต์ธรรมวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เด็กปฐมวัยมีระดับคะแนนพัฒนาการด้านร่างกายแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกายโดยรวมร้อยละ 99.2 และส่งผลต่อพัฒนาการรายด้าน ทักษะการยืนร้อยละ 96.8 ทักษะการเดินร้อยละ 97.8 ทักษะการวิ่งร้อยละ 97.8 และทักษะการกระโดดร้อยละ 97.5 ตามลำดับ แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยให้เพิ่มขึ้นได้อย่างชัดเจน

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวสามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆได้ เช่น ด้านร่างกาย พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่และพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก การพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม หัดฟังคำสั่ง จินตนาการ พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระซึ่งเหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับเลี้ยงเด็กมาดโฮม เดย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest - Posttest Design) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือเด็กปฐมวัยอายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ ในสถานรับเลี้ยงเด็กมาดโฮม เดย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กปฐมวัยอายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ ในสถานรับเลี้ยงเด็กมาดโฮม เดย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว
2. แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก (อายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ)

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว

การสร้างคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ การเลือกนิทาน ลักษณะนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย เทคนิคการเล่านิทาน ความสนใจ ความสามารถในการฟังนิทานและประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยแต่ละช่วงวัย ทฤษฎีและหลักการการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว องค์ประกอบการเคลื่อนไหว และการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

1.2 ดำเนินการสร้างนิทานใหม่ 6 เรื่อง โดยแตงนิทานเป็นคำกลอนและคำคล้องจองทั้งหมดและมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กปฐมวัยคือ นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ นกเอี้ยงกับหนอน มดแดง เจ้าเป็ดและนกขุนทอง ช้างหมูแสนชน และ หนอน 3 พี่น้อง

1.3 นำนิทานมากำหนด และออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวโดยจัดทำเป็น VCD เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาก่อนนำไปใช้จัดกิจกรรมกับเด็ก

1.4 สร้างคู่มือในการดำเนินการจัดกิจกรรมและการใช้แผนจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งองค์ประกอบของคู่มือการใช้แผนกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวดังในภาคผนวก ข

1.5 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก จำนวน 40 แผน ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์
- 2) วิธีดำเนินกิจกรรม
- 3) สื่อ
- 4) การวัดผลประเมินผล

โดยกำหนดรูปแบบของกิจกรรมซึ่งประกอบไปด้วย ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ครูเล่านิทาน พร้อมทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ
- 2) ขณะที่เล่านิทาน ครูกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆกัน อย่างช้าๆ
- 3) ครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน และการเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ที่สื่อสัมพันธ์ถึงเนื้อหาในนิทานซึ่งแบ่งออกเป็นตอนๆ
- 4) ครูเล่านิทาน ทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆกันกับเด็ก
- 5) ครูชักชวนพร้อมกระตุ้นเด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือ พร้อมกันกับครูอีกครั้ง

1.6 นำคู่มือการจัดกิจกรรมและการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวให้อาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอผู้เชี่ยวชาญพบว่าคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวมีคุณภาพโดยรวมในระดับดีโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.1

1.7 ปรับปรุงแก้ไขคู่มือและแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญที่ตรงกัน 2 ใน 3 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้มีการแก้ไขดังนี้

1. ควรมีภาพสัตว์ที่เป็นตัวละครในนิทานให้เด็กดูประกอบ
2. ควรประดิษฐ์รูปศีรษะสัตว์ตามตัวละครเพื่อกระตุ้นความคิด

สร้างสรรค์

1.8 นำคู่มือการจัดกิจกรรมและแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องพร้อมทั้งปรับปรุงครั้งสุดท้ายตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.9 นำคู่มือการจัดกิจกรรมและแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวไปจัดทำแบบสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. การสร้างแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัย อายุ 2 ขวบ ครึ่ง ถึง 3 ขวบ

ผู้วิจัยได้มีลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กล้ามเนื้อเล็กและความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

2.2 เลือกรายการแบบวัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการ และให้ครอบคลุมกับพัฒนาการทางร่างกายด้านกล้ามเนื้อเล็กได้แก่เอกสารดังต่อไปนี้

- 2.2.1 คู่มือพัฒนาการเด็กของแปลนพับลิชชิง
- 2.2.2 แบบสังเกตพัฒนาการเด็กวัยแรกเกิด – 6 ปี
- 2.2.3 คู่มือทดสอบพัฒนาการเด็กของเคนเวอร์
- 2.2.4 คู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็ก วัย 2-3 ปี
- 2.2.5 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 1-11

2.3 สร้างแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ชุด ซึ่งมีข้อทดสอบทั้งหมด 10 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน 3 เมื่อเด็กทำได้อย่างคล่องแคล่วตามเกณฑ์และทันเวลาที่กำหนดให้บันทึกคะแนนที่ตรงกับความสามารถของเด็ก

ให้คะแนน 2 เมื่อเด็กทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดแต่ไม่ครบตามจำนวนและไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้บันทึกคะแนนที่ตรงกับความสามารถของเด็ก

ให้คะแนน 1 เมื่อเด็กทำได้ไม่ถึงครึ่งของเกณฑ์และเสร็จไม่ทันในเวลาที่กำหนดให้บันทึกคะแนนที่ตรงกับความสามารถของเด็ก

ให้คะแนน 0 เมื่อเด็กทำไม่ได้หรือไม่ทำ โดยบันทึกคะแนนที่ตรงกับความสามารถของเด็ก

2.4 สร้างคู่มือในการดำเนินสำหรับการใช้แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยอายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ

2.5 นำแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอผู้เชี่ยวชาญพบว่าแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยมีคุณภาพโดยรวมในระดับดีโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.6

2.6 ปรับปรุงแก้ไขแบบวัด ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงภาพให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ดังนี้คือ

1) ปรับเปลี่ยนกิจกรรมจาก การวาดรูปตามแบบ การตัดกระดาษ การพับกระดาษ เป็นการหยอดรูปทรงวัตถุลงในช่องกล่องไม้รูปแบบ ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ตัดออกเป็นส่วนๆ 3 ชิ้น สร้างหอสถูงโดยกดแท่งสีเหลี่ยมพลาสติกให้ติดกันได้ 6 อัน ลากเส้นแนวตั้ง โดยไม่ออกนอกกรอบ ลากเส้นแนวนอนโดยไม่ออกนอกกรอบ

2) กำหนดเวลาไว้ในทุกกิจกรรมของแบบวัดการปฏิบัติ

2.7 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมและปรับปรุงก่อนนำไปใช้

3. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (One – Group Pretest – Posttest Design) ปรีชา เนาว่าเย็นผล (2545 : 155) โดยมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

รูปแบบการวิจัย

O₁ X O₂

O₁ หมายถึงการวัดก่อนการทดลอง

X หมายถึงการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบการ
เคลื่อนไหว

O₂ หมายถึงการวัดหลังการทดลอง

วิธีดำเนินการ

1. วัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนการทดลอง โดยใช้แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ทำการวัดก่อนจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหวกับเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล คนละประมาณ 15 นาที รวมระยะเวลาที่ใช้ในการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทั้งสิ้น ประมาณ 5 วัน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตาราง ที่ 3.1 เวลาการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนและหลังการทดลอง

วัน	จำนวนคน	เวลา
จันทร์	4	09.00 น. – 10.00 น.
อังคาร	4	09.00 น. – 10.00 น.
พุธ	3	09.00 น. – 09.45 น.
พฤหัสบดี	3	09.00 น. – 09.45 น.
ศุกร์	3	09.00 น. – 09.45 น.

2. การเก็บข้อมูลความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กจากแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก (อายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ) โดยให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กกับกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองครั้งละ 15 นาที ทั้งหมด 40 แผน รวมเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน จนถึงที่สุดการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหวดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว

สัปดาห์ที่	วันที่	เวลา	การเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว
1		09.00 น. – 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 - 5
2		09.00 น. – 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 - 10
3		09.00 น. – 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 10 -15
4		09.00 น. – 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 16 -20
5		09.00 น. – 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 21 - 25
6		09.00 น. – 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 26 - 30
7		09.00 น. – 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 31-35
8		09.00 น. – 09.15 น.	แผนการจัดกิจกรรมที่ 36 - 40

4. วัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหลังการทดลอง โดยใช้แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กฉบับเดียวกับที่ใช้วัดก่อนการทดลองโดยทำการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเป็นรายบุคคล คนละประมาณ 15 นาที วันละ 3-4 คน ใช้เวลาในการทดสอบทั้งสิ้น 5 วัน ตามตารางที่ 3.1

5. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งการให้คะแนนของแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเด็กปฐมวัย อายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบแบ่งเป็นระดับ 0,1,2,3 เป็นระดับของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กแตกต่างกัน ดังแสดงในภาคผนวก ง

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ทดสอบค่าที t (t-test dependent samples)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีต่อพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับเลี้ยงเด็กมาดส์โฮม เคย์แควร์ เนอสเซอรี กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์และตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนำไปสู่คำตอบของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวเป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

ตอนที่ 1 คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหวเป็นรายบุคคล

จากการทดสอบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหวเป็นรายบุคคลจำนวน 17 คนผลคะแนนรวมผลต่างของคะแนน และคะแนนเฉลี่ยมีดังนี้

ผลคะแนนรวมของคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อน – หลัง การจัดกิจกรรม

เมื่อได้พิจารณาผลรวมคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหวพบว่าคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนรวม สูงสุดคือ 17 คะแนน มีคะแนนรวม ต่ำสุดคือ 5 คะแนน และพบว่าคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนรวม สูงสุดคือ 29 คะแนน มีคะแนนรวม ต่ำสุดคือ 24 คะแนน

ผลต่างของคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อน – หลัง การจัดกิจกรรม

เมื่อได้พิจารณาจำแนกความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหวพบว่าคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันมากที่สุดคือ 21 คะแนน และแตกต่างกันน้อยที่สุดคือ 11 คะแนน

คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อน – หลัง การจัดกิจกรรม

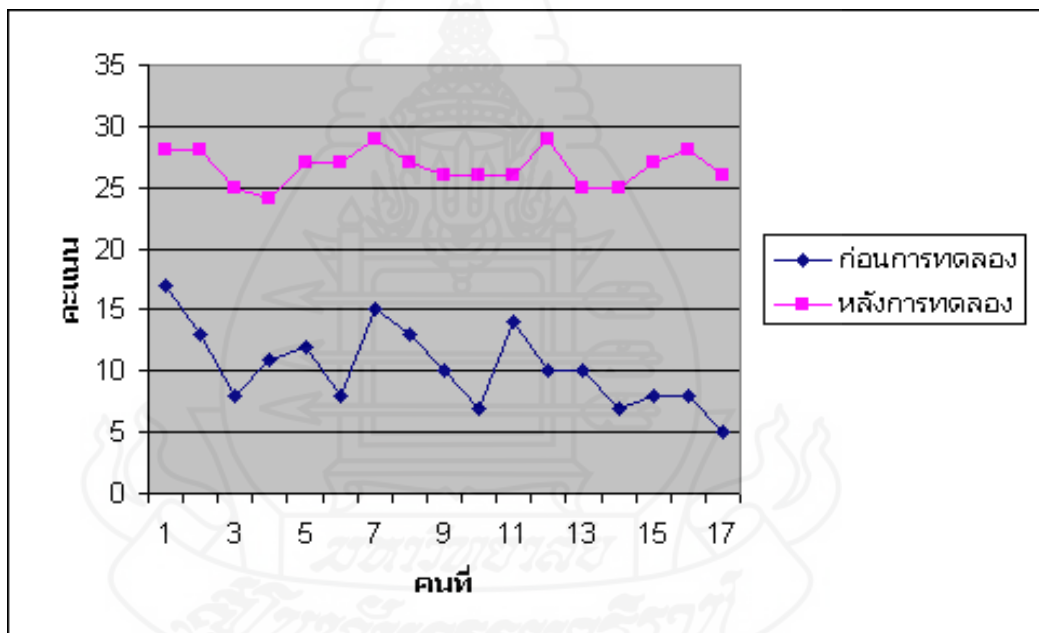
เมื่อได้พิจารณาจำแนกคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหวพบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 10.35 คะแนน หลังการจัดกิจกรรม พบว่ามีคะแนนสูงขึ้นโดยมีคะแนนเฉลี่ยคือ 26.64 คะแนน และ มีความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองคือ 16.29 คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 คะแนนความสามารถ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว
เป็นรายบุคคล (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

คนที่	คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก		ผลต่างของคะแนน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
	ก่อนการจัดกิจกรรม	หลังการจัดกิจกรรม	
1	17	28	11
2	13	28	15
3	8	25	17
4	11	24	13
5	12	27	15
6	8	27	19
7	15	29	14
8	13	27	14
9	10	26	16
10	7	26	19
11	14	26	12
12	10	29	19
13	10	25	15
14	7	25	18
15	8	27	19
16	8	28	20
17	5	26	21
รวม	176	453	277
\bar{X}	10.35	26.64	16.29
S	3.25	1.45	2.97

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถแสดงเป็นกราฟเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กในภาพรวมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหวได้พบว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหวคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันสูง โดยมีคะแนนสูงสุด 17 คะแนน ต่ำสุด 5 คะแนน และหลังการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหวคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการทดสอบเกาะกลุ่มใกล้เคียงกัน โดยมีคะแนนสูงสุด 29 คะแนน ต่ำสุด 24 คะแนน ดังแสดงในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหว

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหว

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ มุ่งตรวจสอบสมมติฐานว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหวมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพิ่มขึ้นหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหว โดยทดสอบค่าที (t-test) พบว่าหลังจากที่เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหวแล้ว มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบการเคลื่อนไหว

การทดลอง	n	\bar{X}	S.D	t
ก่อนการทดลอง	17	10.35	3.25	22.58**
หลังการทดลอง	17	26.64	1.45	

**P < .01

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการนำเสนอการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว ที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับเลี้ยงเด็กมาดโฮม เดย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

การสรุปการวิจัยครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยระหว่าง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือเด็กปฐมวัยอายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ ในสถานรับเลี้ยงเด็ก มาดโฮม เดย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กปฐมวัยอายุ 2 ขวบครึ่ง ถึง 3 ขวบ ในสถานรับเลี้ยงเด็ก มาดโฮม เดย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่

1) คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวและ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

2) แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก (อายุ 2 ครั้งถึง 3 ขวบ) จำนวน 1 ชุด มีทั้งหมดจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบวัดที่ใช้วัดเป็นรายบุคคลก่อนและหลังการทดลอง

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) ทดสอบก่อนการทดลอง (Pre -Test) กับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล ด้วยแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก มีทั้งหมด 10 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบวัด 15 นาที
- 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวด้วยตนเอง โดยทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 15 นาที ในช่วงเวลา 09.00 น -09.15 น ของวันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี และวันศุกร์ จนถึงสิ้นสุดการทดลอง
- 3) เมื่อดำเนินการทดลองไปจนครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการวัดความสามารถ ในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหลังการทดลอง (Post – Test) กับเด็กกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบวัดแบบเดียวกับแบบวัดก่อนการทดลอง ด้วยวิธีเดียวกัน

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที่ t (t- test dependent samples)

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน โดยค่าเฉลี่ยก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวนิ้วมือ ข้อมือ พร้อมทั้งได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ และ ตา ได้หมุนมือ โบกมือ กำมือ สะบัดมือ กระดิกนิ้วมือ ขยับแขน ขณะที่เล่านิทานทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานกับนิทานที่เป็นคำกลอน คำคล้องจอง และ หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวพบว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน และการเคลื่อนไหวสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้ เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. เนื้อหานิทาน ที่ผู้วิจัยใช้ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัย ใช้ภาษาที่เด็กเข้าใจง่าย เด็กเกิดความสุขและเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวนิ้วมือ ข้อมือ ได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา ได้หมุนมือ โบกมือ กำมือ สะบัดมือ กระดิกนิ้วมือ ขยับแขน ขณะที่เล่านิทาน ด้วยความสุขสนุกสนาน สอดคล้องกับ อุดม เพชรสังหาร (2550 : 32-33) ที่กล่าวว่า การที่เด็กได้ฟังนิทาน และแปลเนื้อหาของเรื่องที่ได้อินออกมาเป็นการเคลื่อนไหวร่างกาย และต้องการแสดงออกตามบทบาทต่าง ๆ ของตัวละครในเรื่อง ซึ่งเป็นเสมือนการกระตุ้นให้เด็กมีโอกาส ในการฝึกฝนและมีพัฒนาการด้านร่างกาย ในบางครั้งนิทานที่มีภาพงดงามยังเป็นแรงบันดาลใจให้เด็กหิบบินสอด สีเทียนระบายสี จิตเขียนรูปภาพ หรือ การสร้างสรรค์งานศิลปะซึ่งเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ของประสาทตาและ กล้ามเนื้อมือ ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2542 : 13) ที่กล่าวว่า การที่เด็กได้ฟังนิทานเด็กจะเลียนแบบการปฏิบัติตัวตามตัวละครเอก หรือ สาระที่ได้จากนิทาน ซึ่งเป็นเครื่อง กระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาทางด้านร่างกายของเด็กเป็นอย่างดี ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ โชติชูษณะ (2547: 69-72) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กวัยเตาะแตะที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบการเล่าเรื่อง ผลการศึกษาพบว่า

ความสามารถในการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กวัยเตาะแตะที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบการเล่าเรื่องก่อน โดยหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถทางการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่สูงกว่าก่อนการทดลอง และผลงานวิจัยของเบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์ (2547: 41-43) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงขึ้น สอดคล้องกับปทุมทิพย์ ไพศาล (2547: 43-46) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์และเด็กนักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์มีการพัฒนาความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์

2. การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน ได้เรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน และ ปฏิบัติกิจกรรมด้วยท่าทางที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือ และได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ และ ตา ได้หมุนมือ โบกมือ กำมือ สะบัดมือ การกระดิกนิ้วมือ การขยับมือ ซ้ำๆบ่อยครั้งไปตามท่าทางที่กำหนดตามเนื้อหาของนิทาน ซึ่งการที่ได้เคลื่อนไหวร่างกายพร้อมกับการเล่านิทานนี้ทำให้เด็กเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น สนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้วิธีการเคลื่อนไหวร่างกายที่ถูกต้อง และ คล่องแคล่ว สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไคค์ (Edward L. Thorndike. 1875 – 1949 อ้างถึงใน ปรมพร ดอนไพธรรม 2550: 17-18) ที่กล่าวถึง การฝึกฝน การตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอ ย่อมทำให้เกิดพันธะที่แน่นแฟ้นระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งเมื่อได้เรียนรู้สิ่งใดแล้ว ได้นำไปใช้อยู่เป็นประจำ ก็จะทำให้ความรู้ยังคงทนถาวรและไม่ลืม เป็นผลทำให้เกิดความพอใจ กล่าวคือ เมื่อได้รับความพอใจจากผลของการกระทำก็จะเกิดผลดีกับการเรียนรู้ ทำให้อยากเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น และ สอดคล้องกับโคเปค(COPEC , 2000 อ้างถึงใน กุลยา ตันติผลาชีวะ 2551 : 114-115) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมเสริมสมรรถนะทางกายและการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พัฒนาสืบเนื่องตลอดชีวิต สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของกิจกรรมที่เด็กได้รับ กระบวนการเรียนที่เหมาะสมสามารถทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

3. บรรยากาศการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยให้เด็กมีอิสระในการคิด สื่อสารเรื่องราวและการเคลื่อนไหวที่สนุกสนานเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีความกระตือรือร้นที่ทำการกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยจะเชิญชวนและกระตุ้นให้เด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ทั้งให้คำชมเชยและให้กำลังใจ เพื่อให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจ มีความสุข และเกิดความพยายามในการฝึกทักษะ และเกิดความชำนาญในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับปทุมทิพย์ ไพศาล (2547 : 21) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมการกิจกรรมเคลื่อนไหวนั้น จะต้องคำนึงถึงตัวเด็กและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเอง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนจะช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น เพลิดเพลิน และสนุกสนานและ สอดคล้องกับคาลิตซ์ (Calitz 1986: 17) ได้ศึกษาถึงการสื่อความหมายระหว่างครูกับเด็กในขณะที่จัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวทั้งนี้เพื่อพยายามให้มีประสิทธิภาพ ด้วยศักยภาพและปัญหาของการใช้ภาษาของเด็กระหว่าง การเตรียมกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการสำรวจบริเวณการเคลื่อนไหว ในขณะที่เด็กสำรวจและเคลื่อนไหวไปในบริเวณต่างๆและค้นหาสิ่งแวดล้อมซึ่งประโยชน์ของการที่เด็กได้เคลื่อนไหวนั้นส่งผลต่อการพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก ในขณะที่จัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวสามารถที่จะให้เด็กมีส่วนร่วม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม การศึกษาดังกล่าวใช้วิธีการสร้างรูปแบบการสอน รูปแบบนี้เป็นลักษณะของการสอนแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งเน้นการสำรวจและค้นพบตามแนวของการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา

3. ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัยตลอดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว ในระยะเวลา 8 สัปดาห์มีดังนี้คือ

1. ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว เด็กๆ ยังไม่คุ้นเคยกับการทำกิจกรรมในลักษณะนี้ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กยังมีความเคยชินกับการเล่านิทานและมีภาพประกอบด้วยทุกครั้ง แต่เมื่อครูกระตุ้นและชักชวนให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันทุกคน เด็กเริ่มเข้าใจและมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรมมากยิ่งขึ้นในสัปดาห์ที่ 2

2. จากการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว เด็กจะไม่เคลื่อนไหวเพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่เด็กยังสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาและการพูดด้วย จะเห็นได้ว่า ถ้านิทานหรือเรื่องเล่าเป็นคำคล้องจอง คำกลอน และมีคำง่าย ๆ ซ้ำๆ อย่างเช่น เรื่อง กบเล่นน้ำ เวลาฝนตก มีเสียง “จ๊ก จ๊ก

จัก”หรือเสียงกรรียง “โอบ โอบ” เด็กๆ จะเคลื่อนไหวมือทำท่าทางฝนตกและ ออกเสียงฝนตก “จ๊ก จ๊ก จ๊ก” กรรียง “โอบ โอบ” ไปพร้อมกันด้วยความ ร่าเริง สนุกสนาน

3. การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีการพูดคุยถึงเนื้อหาของนิทานและคำคล้องจอง หลังจากที่มีการเล่านิทานแล้ว ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ช่วยการเรียนรู้ด้านคำศัพท์ และการปฏิบัติตนเพราะในระหว่างการทำกิจกรรมเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวนั้นเด็กได้เรียนรู้เรื่องราวในนิทานไปด้วย เช่น นิทานเรื่อง หนอน 3 พี่น้อง เด็กๆ ได้เรียนรู้ว่าการปีนป่ายด้วยความประมาทและไม่ระมัดระวังนั้น ทำให้เกิดอันตรายได้ ส่งผลให้เด็กคิดถึงความปลอดภัยของตัวเองและเพื่อนๆ โดยเล่นด้วยความระมัดระวังมากยิ่งขึ้น หรือ นิทานเรื่องช้างหมุนแสนชน ทำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ว่าการที่เราเที่ยวเล่นด้วยความเพลิดเพลินโดยไม่รู้เวลาและสถานที่นั้นทำให้เราหลงทางหรืออาจพลัดหลงกับพ่อแม่และกลับบ้านไม่ถูกได้

4. การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายในระหว่างการทำกิจกรรมช่วยให้เด็กมีสมาธิที่จะเรียนรู้และมีความตั้งใจในการทำกิจกรรมและเด็กมีท่าทีที่สงบมากขึ้น จะเห็นได้จากการ์ตูนที่เด็กสามารถเล่าเรื่องราวของนิทานเป็นคำคล้องจองพร้อมกับเคลื่อนไหวไปด้วยอย่างตั้งใจ และพยายามทำท่าทางให้ถูกต้องเหมือนคุณครูและเด็กเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว

5. เด็กมีพัฒนาการทางด้านสังคมและมีจินตนาการมากขึ้นซึ่งเห็นได้จากการ์ตูนที่เด็กเล่นกันเป็นกลุ่มมีการแบ่งปัน ไม่แย่งชิงของเล่น และเล่นด้วยกันมีความสุข แม้แต่ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้งและช่วงกิจกรรมเสรี เช่น เมื่อเด็กเห็นนกบินหรือเกาะกิ่งไม้เด็กบางคนก็จะเล่านิทานเรื่องนกเอี้ยงกับหนอนพร้อมกับเคลื่อนไหว หรือเมื่อไปเจอหนอนเด็กๆ ก็จะชวนเพื่อนๆ มาดูพร้อมชวนกันเล่านิทานหนอนสามพี่น้อง พร้อมกับทำท่าทาง กระดืบ กระดืบ หรือเมื่อเห็นมดก็จะพูดคุยกันและเล่าเป็นนิทานด้วยความร่าเริงสนุกสนาน

4. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวกับเด็กที่มีจำนวนมาก การบริหารจัดการค่อนข้างยาก จึงควรเตรียมตัวเตรียมความพร้อมและวางแผนในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับจำนวนของเด็กโดยมีสื่อที่เพียงพอกับเด็ก

1.2 ครูควรสามารถจำเนื้อหาניתานและทำทางการเคลื่อนไหวได้อย่างแม่นยำ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการเล่นניתานประกอบการเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่วขณะทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก

1.3 ครูควรยิ้มแย้มแจ่มใสและมีน้ำเสียงที่อบอุ่นเหมาะสมไม่ดังและไม่เบาจนเกินไปในขณะที่ทำกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผ่อนคลาย ทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานและเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ

1.4 การจัดกิจกรรมการเล่นניתานประกอบการเคลื่อนไหวควรส่งเสริมให้เด็กมีความรู้สึเป็นอิสระ สามารถคิดทำทางการเคลื่อนไหวตามความเข้าใจและจินตนาการของตัวเอง โดยมีครูกอยเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดและเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวได้อย่างเสรี ทั้งนี้ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของเรื่องเวลาในการจัดกิจกรรม วัย และความสนใจในการทำกิจกรรมของเด็ก ในกรณีที่เด็กอายุ 2-3 ขวบ ควรใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมประมาณ 10 - 15 นาที เนื่องจากช่วงความสนใจของเด็กในวัยนี้สั้น ซึ่งถ้าใช้เวลาในการจัดกิจกรรมนานเกินไป อาจทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย และไม่ต้องการร่วมในการทำกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการนำกิจกรรมการเล่นניתานประกอบการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานในด้านอื่นๆให้แก่เด็กปฐมวัย เช่น พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะทางภาษา ทักษะวิทยาศาสตร์ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย

2.2 ควรมีการศึกษาการนำกิจกรรมการเล่นניתานประกอบการเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กออทิสติก เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*
(สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี) กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์
_____. (2546) *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546* (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3
ปี) กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย* นนทบุรี
โรงพิมพ์ กองสุขภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (2547) *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร สำนักประสานและพัฒนากิจการ
การศึกษาท้องถิ่น
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2553) *คู่มือครูผู้ดูแลเด็กส่งเสริมพัฒนาการเด็กแรกเกิด-5ปี
ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย*
- กรวิภา สรรพกิจงานง (2532) "ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึก
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบจีน่าและแบบอิสระ" *ปริญญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- กวีระภัส พลศรี (2542) "ผลการฝึกกล้ามมือที่มีต่อความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการ
ประสานงานระหว่างตากับมือความสามารถด้านการเขียนเส้นและตัวอักษร"
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร มิตร
สัมพันธ์กราฟฟิค
_____. (2542) *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ปี* กรุงเทพมหานคร โชติสุขการพิมพ์
_____. (2541) "กิจกรรมพัฒนาทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย" *วารสารการศึกษาปฐมวัย* , 1
(4) (ตุลาคม) : 11
_____. (2546) "การเลือกนิทานสอนเด็ก" *วารสารการศึกษาปฐมวัย* , 9 (1) (มกราคม) :
34-49
- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2550) *คู่มือพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือ* กรุงเทพมหานคร มูลนิธิ
ซีเมนต์ไทย
- เกริก ชุ่นพันธ์ (2543) *การเล่านิทาน พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น

- เกศรินทร์ ศรีชนะ (2551) "การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับเรียนได้จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี" *ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2546) สอนให้เป็นอัจฉริยะ ตามแนวนีโอฮิวแมนนิส กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์
- ขวัญแก้ว คำรงค์ศรี (2539) "ผลการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยเน้นจุดประสงค์ที่มี
ต่อความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย" *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- ขวัญนุช บุญย่อง (2546) "การส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการเล่า
นิทานคณิต" *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- คำวัง สมสุวรรณ (2551) "การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยการจัด
กิจกรรมการปั้นดิน" *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- จรัล คำภารัตน์ (2541) *การสอนศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์เวลด์มีเดีย*
- จิตตินันท์ เตชะคุปต์ (2537) "พัฒนาการและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย" ในประมวล
สาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย หน้าที่ 75 หน้าที่ 53-54
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- จิระประภา บุญชนิดย์ (2551) *วิธีช่วยให้เด็กรักการอ่าน สำหรับพัฒนาเด็กอนุบาลและช่วงชั้นปี
ประถม 1-3 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น*
- จุฬาลักษณ์ สุตระ (2550) "ผลของการจัดกิจกรรมประสาทสัมผัสที่มีต่อความสามารถในการใช้
กล้ามเนื้อเล็กเด็กวัยเตาะแตะ" *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- ชัยณรงค์ เจริญพาณิชย์กุล (2533) *พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แปลนพับ
ลิซซิ่ง*
- ณัฐฉิณี ชนะโชติ (2548) "การใช้นิทานที่ครูแต่งเองโดยใช้เค้าโครงนิทานพื้นบ้านพัฒนา
พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือผู้อื่นของเด็กปฐมวัย" *ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ*

- ดวงพร พันธุ์แสง (2551) "ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงโยคะที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ตรีดาว รongสวัสดิ์ (2549) "การพัฒนาทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการปั้น" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เดือนใจ ทวีเมือง (2547) "ผลการใช้กิจกรรมการปั้นเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่2 โรงเรียนอนุบาลมิตรเด็ก เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร" สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ธรรมบุญ นวลใจ (2541) *หัวใจแห่งการศึกษาสำหรับเด็ก 1-5 ขวบ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ ก้าว
- ธนาภรณ์ ธนิตชัยพันธ์ (2547) "การพัฒนาสัมพันธภาพของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ฐปทอง ศรีทองท่วม (2538) "ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นภเนตร ธรรมบวร (2549) *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย* พิมพ์ครั้งที่4 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____ (2544) *การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- น้ำฝน ปิยะ (2543) "การใช้นิทานปลายเปิดเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลระยอง" วิทยุศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เบญจมาศ วิไล (2544) "การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เบญจวรรณ วงศ์ศักดิ์ (2547) "ผลการจัดกิจกรรมคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง

- จังหวัดนนทบุรี " ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญณีย์ สมญาประเสริฐ (2551) "ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเล่นเกมที่ผล
ต่อการรักการอ่านของเด็กปฐมวัย" ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปทุมทิพย์ ไพศาล (2547) "ผลการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก
ของนักเรียนชั้นอนุบาล2 โรงเรียนวัดหลักสี่(ทองใบทิวารีวิทยา) เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร" ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิต (2549) "การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กด้านร่างกาย" ในประมวล
สาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 7 หน้าที่ 1-83 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ปรมพร ดอนไพรัชธรรม (2550) "การศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กกลุ่ม
อาการดาวน์ โดยใช้กิจกรรมโยคะ" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปาริฉัตร ผลเจริญ (2547) "การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์โดยผ่านกิจกรรม
การเคลื่อนไหวและจังหวะที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย"
ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปรีชา เนาว์เย็นผล (2545) "การวิจัยเชิงทดลอง" ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและ
กระบวนการเรียนการสอน หน่วยที่ 6 หน้าที่ 99 - 179 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พิมพ์ภา คงรุ่งเรือง (2542) "การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่
ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮสโคป"
ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2544) เมื่อหนูน้อยหัดเขียน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรรณี รัตนธรรม (2548) จิตวิทยาพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ฉะเชิงเทรา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

- พรทิพย์ วินโกมินทร์ (2542) *นิทาน ละครและหุ่นสำหรับเด็ก ปทุมธานี สถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัย*
- ไพรัตน์ อยู่สุขสมบูรณ์ (2539) "การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและนิสัยรักการอ่านในเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานไม่จบเรื่องก่อนนอน" *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- พิชิต ภูมิจันทร์ (2546) *กิจกรรมเข้าจังหวะ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์*
- พวงทอง ไสยวรรณ (2530) "กิจกรรมพลศึกษากับเด็กปฐมวัย" *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษา มหาบัณฑิต พลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- मितสีเอะ อธิทาเกะ (2541) *พรอนงค์ นิยมคำ แปล นิทานพื้นฐานของการศึกษา นิทานเพื่อการอ่าน กรุงเทพฯ สมาพันธ์องค์กรเพื่อการพัฒนาหนังสือ*
- เยาวพา เดชคุปต์ (2542) *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แม่แจ่ม จำกัด*
- _____. (2542) *ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แม่แจ่ม จำกัด*
- ระพีพรรณ พัฒนาเวช (2550) *คู่มือพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือ กรุงเทพมหานคร มูลนิธิซีเมนต์ไทย*
- รัฐจวน ประโมจน์ย์ (2544) "ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีผลต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย" *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- ละไม สีหาอาจ (2551) "การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์" *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- ละออ ชูติกร (2551) *วิธีช่วยให้เด็กรักการอ่าน กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น*
- ลัดดา เหมทานนท์ (2543) *การเล่านิทาน กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กรมวิชาการ กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชวนพิมพ์*
- วิไล มาศจรัส (2551) *เทคนิคการเขียน การเล่านิทานสำหรับเด็ก กรุงเทพมหานคร ชารอักษร*
- วศิณี อิศรเสนา ณ อยุธยา (2547) *การจัดโปรแกรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน(ปฐมวัย) ภาควิชา หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- วันเนาว์ ยูเต็น (2542) *นิทานคือชีวิต กรุงเทพมหานคร องค์กรค้าของครุสภา*

- วรรณิ อยู่คง (2547) "ความสามารถของกล้ามเนื้อมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมการปั้น"
 ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศิริรัตน์ ชูชีพ (2544) "พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว
 เชิงสร้างสรรค์" ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549) *จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย เล่ม 1: แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง*
 พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศศิพันธ์ นิลจันทร์ (2547) "ผลของการจัดการกิจกรรมเล่นิทานที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของ
 เด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดคลองเตย" ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2551) "การวางแผนกิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กอนุบาล" *การศึกษา
 ปฐมวัย* 12, 2 (เมษายน) : 14-19
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) *รูปแบบและเทคนิคการประเมินพัฒนาการโดย
 ใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfotio) สำหรับเด็กปฐมวัย* กรุงเทพมหานคร สำนักนิเทศและ
 พัฒนามาตรฐานการศึกษา
- _____. (2539) "การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการ
 ใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กก่อนระดับประถมศึกษา" *วิจัยสนเทศ* 15,32 (พฤษภาคม-
 มิถุนายน) : 176 -177
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) *รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย*
 กรุงเทพมหานคร เพลิน สตุติโอ จำกัด
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2549) "การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กด้านร่างกาย" ในประมวลสาระชุด
 วิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 7 หน้าที่ 1-83 นนทบุรี
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____. (2542) "จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก" ในเอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชน
 ระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- สุวคนธ์ เกิดผล (ม.ป.ป.) "การศึกษาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษนักเรียนที่มี
 ความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้วิธี Modelleb Reading" ปริญญา
 นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต(การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- สมกมล บุญมี (2551) "ผลการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมศรี เมฆไพบุลย์วัฒนา (2551) "ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้" ปรินิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สัณห์พัฒน์ อรุณธารี (2542) "สื่อที่ใช้ในการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย" *การศึกษาปฐมวัย* 5, 4 (ตุลาคม) : 24-28
- สมศักดิ์ ปรึประณะ (2542) *นิทานความสำคัญและประโยชน์* สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 2, 4 (กุมภาพันธ์) : 47-64.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2550) *การวัดและการประเมินแนวใหม่:เด็กปฐมวัย* ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อรุณี หรดาล (2535) "การประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย" ในเอกสารการ สอนชุดวิชาการวัดและประเมินผลกลุ่มวิชาเตรียมประสบการณ์ หน่วยที่2 หน้า 49-90 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ (2538) "แนวการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย" ใน ประมวลสาระชุดวิชา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 2 หน้า 87-90 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- อรุณวันท์ ทะพิงค์แก (2545) "การใช้ชุดของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการ ใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลลำพูน จังหวัดลำพูน" ปรินิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อธิภัทร สายนาค (2543) "การศึกษาเจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูที่ใช้ คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอน" ปรินิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- อารมณ สุวรรณपाल (2549) "การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กด้านร่างกาย" ในประมวลสาระชุด วิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 7 หน้าที่ 1-83 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- อุดม เพชรสังหาร (2550) *คู่มือพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือ* กรุงเทพมหานคร
มูลนิธิปณิชนิเวศน์ไทย
- อุไรวรรณ โชติษณะ (2547) "ผลการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบการเล่าเรื่องที่มีต่อ
พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กวัยเตาะแตะ" ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- Audrey, C. (1998) *A Curriculum for the Pre-school Child : Learning to Learn*. 2nd ed New
York: Routledge.
- Anderson, Paul S & Diane, Lapp Z. (1979) *Language Skill in Elementary Education*. 3rd ed
New York: Macillian Publishing Co., Inc.
- Calitz, E.M. . (1988 spring) " Verbal Accompaniment During Planned Movement Activities in the
Preprimary School" Master Abstracts International. 26(1): 17.
- Fisher, J. & Terry, A. (1977) *Children Language and the Language Arts*. New York:
Mc Graw - Hill.
- Foman, E. & Fleet, H. (1980) *Constructive Play – Applying Piaget in the Preschool*.
Sanfransisco: Brooks Cale Publishing Company
- Gesell, Arnold. (1940) *The First Five Years of Life: A guide to the Study of the Preschool Child*.
New York: Harper
- Hawng, R.L. (1987, Febuary) "*The Creative Effectiveness of Movement and Music in fifth Grade
Children's Art Class Motivation*". Dissertation Abstract International: 47(8) :
2857-A.
- Hildreth. (1956) *Gertrude Learning of the R*S Minneapolis Education*. Publisher Mc.
- Kogan, S. (1989, March) "*The Relationship Between Formal Movement Education in the
Elementary School and Increased School Competent*". Resoruces in Education.
24(3): 116
- Morrison, G.S. (2007) *Fundamentals of early childhood* . 2nd ed New Jersey: Merrill
_____. (1990) *The Word of Child Development: Conception to Adolescence*. New York:
Deimar.
- Mcafee, O. & Leong, D. (1994) *Assessing and guiding young children's development and
learning*. Toronto: Allyn and Bacon

- Sheldon,L.L. (1998,February) “*The Effect of Position on the Fine Motor Tasks of Student with Cerebral Palsy Who are Nonambulatory (Motor disabilities,Writing, Communication)*” . Dissertation Abstracts International. 58 (8): 3089.
- Tidyman,W.F & Butterfield,M. (1951) *Teaching the Language Arts*. New York: Mac Graw – Hill Co.
- Wilson. (1985, December) “*The Effectiveness of Movement and Contact Improvisation Experience on Self-Awareness*” . Dissertation Abstract International. 46(6): 1556-A

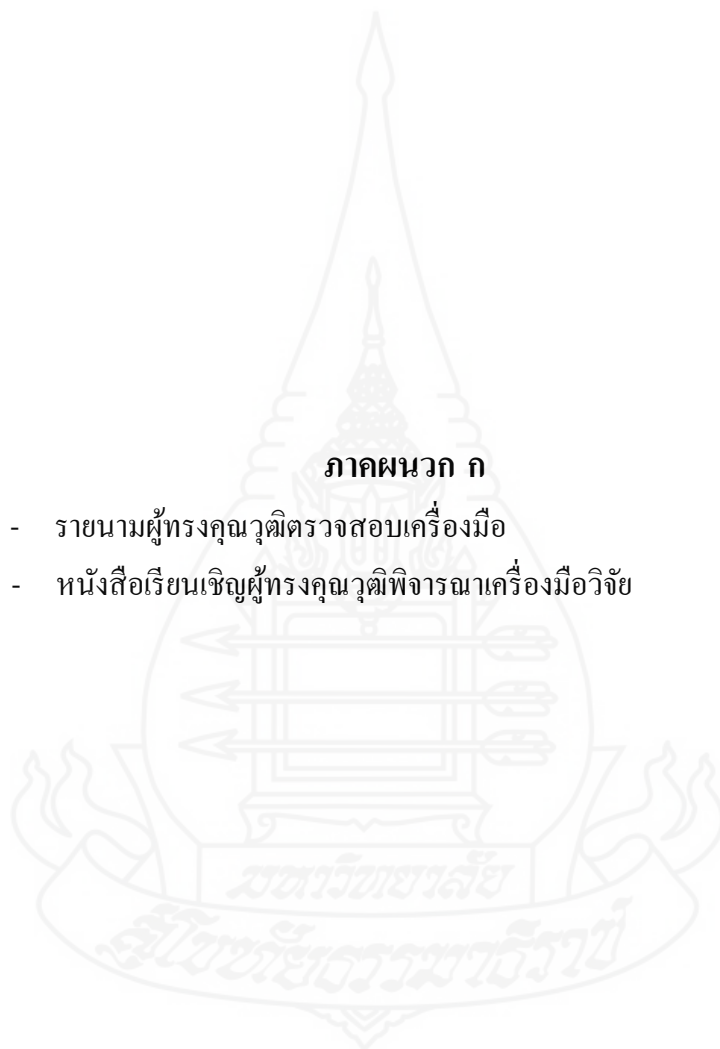

ภาคผนวก

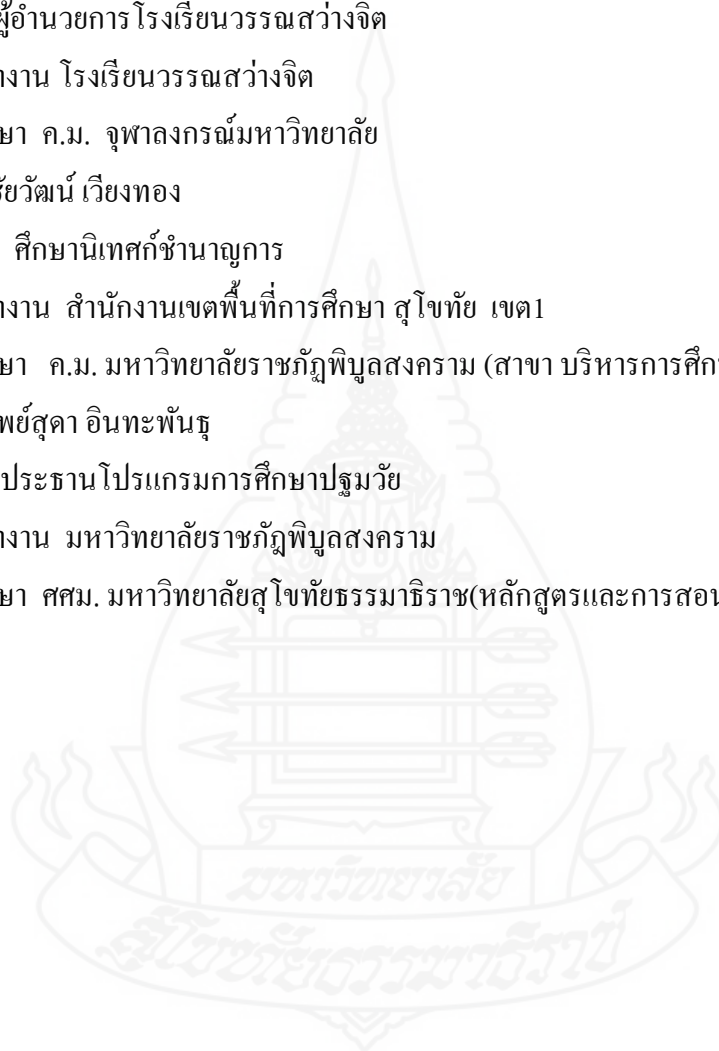
ภาคผนวก ก

- ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ
- หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นางสาว วิจิตรา แจ่มดวง
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวรรณสว่างจิต
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวรรณสว่างจิต
วุฒิการศึกษา ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ชื่อ สน. ชัยวัฒน์ เวียงทอง
ตำแหน่ง คีษานินเทศก์ชำนาญการ
สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุโขทัย เขต1
วุฒิการศึกษา ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (สาขา บริหารการศึกษา)
3. ชื่อ ผศ.ทิพย์สุดา อินทะพันธุ์
ตำแหน่ง ประธานโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย
สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
วุฒิการศึกษา ศสม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช(หลักสูตรและการสอน)

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / 47

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาว วิจิตรา แจ่มดวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา อินทร์นุรักษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา

หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับเลี้ยงเด็ก มายด์โฮม เคย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร “ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ ” ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักการและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านปฐมวัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / 47

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ศน. ชัยวัฒน์ เวียงทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา อินทร์นุรักษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา หลักสูตรและ
การสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ผลการจัด
กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีผลต่อพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานรับเลี้ยงเด็ก
มาดส์โฮม เคย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร “ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ ” ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักการและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึง
ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านปฐมวัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการ
ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ที่ ศธ 0522.16 (บ) / 47

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ทิพย์สุดา อินทะพันธุ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา อินทร์นุรักษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา หลักสูตรและ
การสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง ผลการจัด
กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวที่มีผลต่อพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย สถานะรับเลี้ยงเด็ก
มาดส์โฮม เคย์แคร์ เนอสเซอรี่ กรุงเทพมหานคร “ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ ” ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่
จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักการและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึง
ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านปฐมวัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการ
ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

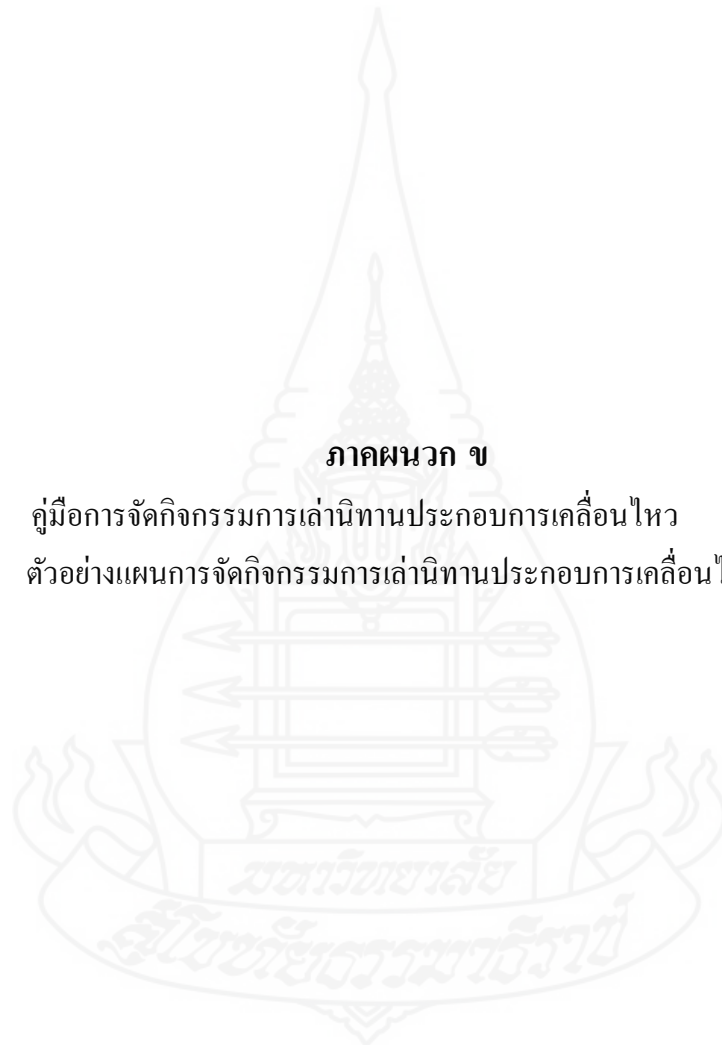
ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566-7

ภาคผนวก ข

- คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว
- ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

หลักการและเหตุผล

กิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กด้านการใช้กล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และตา เนื่องจากเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อบริเวณมือ ข้อมือ และนิ้วมือ ขณะเดียวกันเด็กจะได้รับความสุข ความสนุกสนานจากการได้รับฟังนิทานพร้อมทั้งได้เคลื่อนไหวในระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานซึ่งช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ และได้เรียนรู้ ภาษาซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านการพูด ตลอดจนการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้ออ่อนเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านการเขียน

การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงได้ฝึกทักษะในการใช้มือ ข้อมือ นิ้วมือ ในการเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วไปตามเนื้อเรื่องของนิทาน การจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่เร้าความสนใจ ทำท่าทางที่หลากหลาย และส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จะช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่เกิดความคับข้องใจ ทั้งยังช่วยส่งเสริมให้การประสานสัมพันธ์ระหว่างสายตา และมีมือเป็นไปอย่างกลมกลืน การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวจึงเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อเด็กมากและเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวสำหรับครูและผู้ที่สนใจสามารถศึกษา ทำความเข้าใจและนำไปใช้ได้

เนื้อหา

คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว ประกอบด้วย

1. นิทานที่ผู้วิจัยแต่งเองจำนวน 6 เรื่องคือ นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ นกเอี้ยงกับ หนอน มดแดง เจ้าเป็ดและนกขุนทอง ช้างหมูแสนชน และ หนอน 3 พี่น้อง พร้อมกับท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบ นิทานในรูปของ VCD

2. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว จำนวน 40 แผน สำหรับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว 8 สัปดาห์

การจัดสภาพแวดล้อม

1. จัดเตรียมสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวให้อยู่ใน สภาพที่พร้อม เพียงพอ สะดวก สะอาดและปลอดภัยสำหรับเด็ก

2. สร้างบรรยากาศให้สดชื่น แจ่มใส สถานที่ใช้เล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวควรเป็นที่ๆอากาศ ปลอดโปร่งและถ่ายเทได้ดี ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งภายในห้องเรียน หรือ ภายในบริเวณโรงเรียน ภายใต้ บรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ เช่น ใต้ต้นไม้ร่มรื่น สนามหญ้า และศาลาสำหรับพักผ่อน

บทบาทครู

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับแผนการจัด กิจกรรมครูจึงควรมีหน้าที่และบทบาทดังนี้

1. ครูควรฝึกฝนเล่านิทานสามารถจำเนื้อหาในนิทานและฝึกการเคลื่อนไหวให้มีความชำนาญ โดย สามารถเล่านิทานและเคลื่อนไหวพร้อมกันอย่างคล่องแคล่วแม่นยำ

2. ก่อนการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว ครูควรเก็บเด็กให้สงบเพื่อความพร้อมใน การจัดกิจกรรม

3. ครูควรให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง มีอิสระในการแสดงออก และมีการเคลื่อนไหว อย่างอิสระ

4. ครูควรจัดเตรียมกิจกรรมทุกครั้งให้เป็นที่น่าสนใจ เกิดความสนุกสนาน และทำกิจกรรมนี้อย่างต่อเนื่องทุกวัน วันละ 15 นาที

บทบาทเด็ก

ในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว เด็กมีความสำคัญที่สุดในการที่จะทำให้กิจกรรมดำเนินได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จซึ่งบทบาทของเด็กคือการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น สนุกสนาน กล้าแสดงออก และเคลื่อนไหวตามท่าทางและเนื้อหาของนิทานอย่างอิสระ

การวัดและประเมินผล

การวัดและการประเมินผลในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวสามารถทำได้โดยการสังเกตในระหว่างการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหว

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการเคลื่อนไหวในงานวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาประมาณ 15 นาที โดยมีขั้นตอนดังนี้

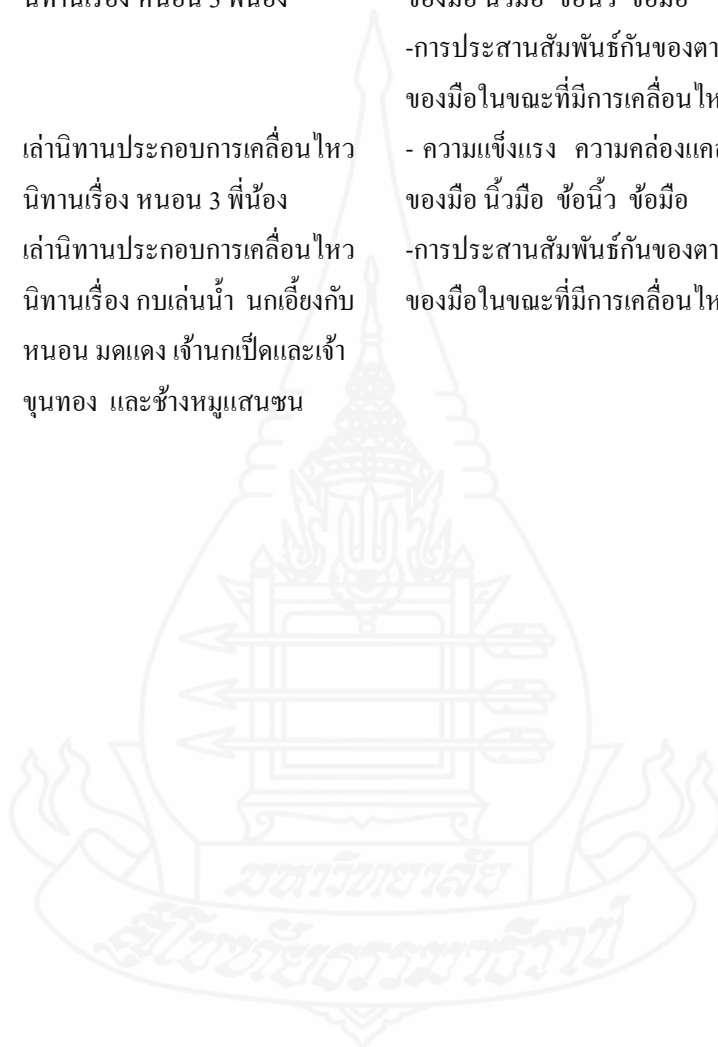
1. ครูเล่านิทาน พร้อมทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ
2. ขณะที่เล่านิทาน ครูเชื้อเชิญให้เด็กเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆกัน อย่างช้าๆ
3. ครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน และการเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ที่สื่อสัมพันธ์ถึงเนื้อหาในนิทานซึ่งแบ่งออกเป็นตอนๆ
4. ครูเล่านิทาน ทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆกันกับเด็ก
5. เชิญชวนเด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือพร้อมๆกันกับครูอีกครั้ง

ตารางการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว

สัปดาห์ที่	วันที่	กิจกรรม	ส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก
1	1-5	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ	- ความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ของมือ นิ้วมือ ข้อนิ้ว ข้อมือ -การประสานสัมพันธ์กันของตาและส่วนต่าง ของมือในขณะที่มีการเคลื่อนไหว
2	1	เล่นนิทานประกอบ การเคลื่อนไหว นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ	- ความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ของมือ นิ้วมือ ข้อนิ้ว ข้อมือ
	2-5	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่องนกเอี้ยงกับหนอน	-การประสานสัมพันธ์กันของตาและส่วนต่าง ของมือในขณะที่มีการเคลื่อนไหว
3	1-2	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่องนกเอี้ยงกับหนอน	- ความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ของมือ นิ้วมือ ข้อนิ้ว ข้อมือ
	3-5	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่องมดแดง	-การประสานสัมพันธ์กันของตาและส่วนต่าง ของมือในขณะที่มีการเคลื่อนไหว
4	1-3	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่องมดแดง	- ความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ของมือ นิ้วมือ ข้อนิ้ว ข้อมือ
	4-5	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่องเจ้าเป็ดและนกขุนทอง	-การประสานสัมพันธ์กันของตาและส่วนต่าง ของมือในขณะที่มีการเคลื่อนไหว
5	1-4	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่อง เจ้าเป็ดและนกขุนทอง	- ความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ของมือ นิ้วมือ ข้อนิ้ว ข้อมือ
	5	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่อง ช้างหมูแสนชน	-การประสานสัมพันธ์กันของตาและส่วนต่าง ของมือในขณะที่มีการเคลื่อนไหว
6	1-5	เล่นนิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่อง ช้างหมูแสนชน	- ความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ของมือ นิ้วมือ ข้อนิ้ว ข้อมือ -การประสานสัมพันธ์กันของตาและส่วนต่าง ของมือในขณะที่มีการเคลื่อนไหว

ตารางการจัดกิจกรรมเล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว(ต่อ)

สัปดาห์ที่	วันที่	กิจกรรม	ส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็ก
7	1-5	เล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่อง หนอน 3 พี่น้อง	- ความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ของมือ นิ้วมือ ข้อนิ้ว ข้อมือ -การประสานสัมพันธ์กันของตาและส่วนต่าง ของมือในขณะที่มีการเคลื่อนไหว
8	1	เล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่อง หนอน 3 พี่น้อง	- ความแข็งแรง ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ของมือ นิ้วมือ ข้อนิ้ว ข้อมือ
	2-5	เล่นิทานประกอบการเคลื่อนไหว นิทานเรื่อง กบเต้นน้ำ นกเอี้ยงกับ หนอน มดแดง เจ้านกเป็ดและเจ้า ขุนทอง และช้างหมูแสนชน	-การประสานสัมพันธ์กันของตาและส่วนต่าง ของมือในขณะที่มีการเคลื่อนไหว

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

สำหรับสัปดาห์ที่ 1 แผนที่ 1.1

วันที่..... กุมภาพันธ์.ศ. 2553 เวลา 09.00 - 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อมือและแขน
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด

กิจกรรม

1. ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรม โดยการท่องคำคล้องจอง “ กบ ” แล้วสนทนาเกี่ยวกับคำคล้องจองพร้อมกับให้เด็กดูรูปภาพกบ
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “กบเล่นน้ำ” พร้อมทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ
3. ขณะที่เล่านิทาน ครูกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กันอย่างซ้ำๆ
4. ครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน และการเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ที่สื่อสัมพันธ์ถึงเนื้อหาในนิทานซึ่งแบ่งออกเป็นตอนๆ (ตอนที่ 1)
5. ครูเล่านิทานเรื่อง “กบเล่นน้ำ” อีกครั้ง และทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กันกับเด็ก
6. ครูชักชวนเด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือพร้อมครูอีกครั้ง

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ
2. คำคล้องจอง
3. ท่าทางการเคลื่อนไหว
4. ภาพกบ

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. ความคล่องแคล่วของการเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือ และแขน ประกอบการเล่านิทาน
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

สำหรับสัปดาห์ที่ 1 แผนที่ 1.2

วันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 - 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อมือและแขน
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด

กิจกรรม

1. ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรม โดยการร้องเพลง “ กบร้องเพลง ” แล้วสนทนาเกี่ยวกับเพลง
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “ กบเล่นน้ำ ” พร้อมทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ
3. ขณะที่เล่านิทาน ครูกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กัน อย่างซ้ำๆ
4. ครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน และการเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ที่สื่อสัมพันธ์ถึงเนื้อหาในนิทานซึ่งแบ่งออกเป็นตอนๆ (ตอนที่ 2)
5. ครูเล่านิทาน และ ทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กันกับเด็ก
6. ครูชักชวนเด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือพร้อมกับครูอีกครั้ง

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ
2. เพลงกบร้องเพลง
3. ท่าทางการเคลื่อนไหว

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. ความคล่องแคล่วของการเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือ และแขน ประกอบการเล่านิทาน
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

สำหรับสัปดาห์ที่ 1 แผนที่ 1.3

วันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 - 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อมือและแขน
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด

กิจกรรม

1. ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรม โดยการร้องเพลง “ กบร้องเพลง ” และท่องคำคล้องจอง
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “ กบเล่นน้ำ ” พร้อมทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ
3. ขณะที่เล่านิทาน ครูกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กันอย่างช้าๆ
4. ครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน และการเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ที่สื่อสัมพันธ์ถึงเนื้อหาในนิทานซึ่งแบ่งออกเป็นตอนๆ (ตอนที่ 3)
5. ครูเล่านิทาน และทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กันกับเด็ก
6. ครูชักชวนเด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือพร้อมกับครูอีกครั้ง

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ
2. เพลงกบร้องเพลง
3. คำคล้องจอง
3. ท่าทางการเคลื่อนไหว

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. ความคล่องแคล่วของการเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือ และแขน ประกอบการเล่านิทาน
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

สำหรับสัปดาห์ที่ 1 แผนที่ 1.4

วันที่..... กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 - 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อมือและแขน
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด

กิจกรรม

1. ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรม โดยการร้องเพลง “ กบร้องเพลง ” และท่องคำคล้องจอง
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “กบเล่นน้ำ” พร้อมทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ
3. ขณะที่เล่านิทาน ครูกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กัน อย่างซ้ำๆ
4. ครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน และการเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ที่สื่อสัมพันธ์ถึงเนื้อหาในนิทานซึ่งแบ่งออกเป็นตอนๆ (ตอนที่ 1-2)
5. ครูเล่านิทาน และทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กันกับเด็ก
6. ครูชักชวนเด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือพร้อมกับครูอีกครั้ง

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ
2. เพลงกบร้องเพลง
3. คำคล้องจอง
4. ท่าทางการเคลื่อนไหว

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. ความคล่องแคล่วของการเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือ และแขน ประกอบการเล่านิทาน
3. ความสนุกสนาน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

สำหรับสัปดาห์ที่ 1 แผนที่ 1.5

วันที่..... กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 เวลา 09.00 - 09.15 น.

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อมือและแขน
2. เพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา
3. เพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด

กิจกรรม

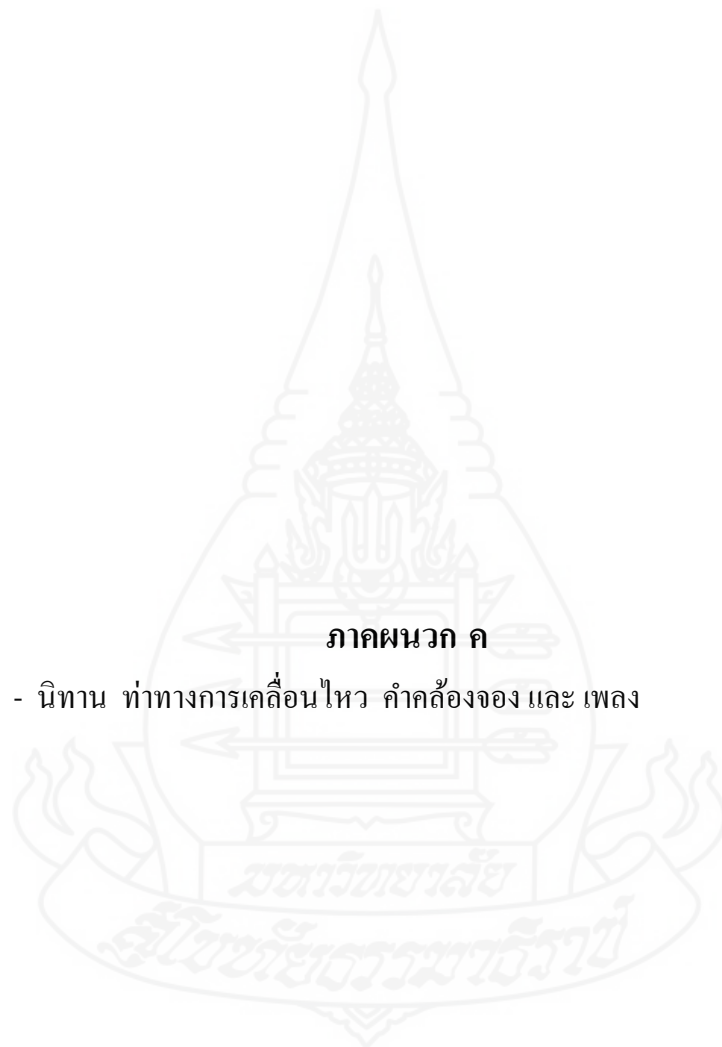
1. ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรม โดยการร้องเพลง “ กบร้องเพลง ” และท่องคำคล้องจอง
2. ครูเล่านิทานเรื่อง “ กบเล่นน้ำ ” พร้อมทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ
3. ขณะที่เล่านิทาน ครูกระตุ้นให้เด็กเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กัน อย่างซ้ำๆ
4. ครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน และการเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ที่สื่อสัมพันธ์ถึงเนื้อหาในนิทานซึ่งแบ่งออกเป็นตอนๆ (ตอนที่ 2-3)
5. ครูเล่านิทาน และทำท่าเคลื่อนไหวนิ้วมือ มือ และข้อมือ ไปพร้อมๆ กันกับเด็ก
6. ครูชักชวนเด็กเล่านิทานและเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือพร้อมกับครูอีกครั้ง

สื่อวัสดุอุปกรณ์

1. นิทานเรื่อง กบเล่นน้ำ
2. เพลงกบร้องเพลง
3. คำคล้องจอง
4. ท่าทางการเคลื่อนไหว

ประเมินผล

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. ความคล่องแคล่วของการเคลื่อนไหวมือ นิ้วมือ ข้อมือ และแขน ประกอบการเล่านิทาน
3. ความสนุกสนาน

ภาคผนวก ค

- นิตาน ทำทางการเคลื่อนไหว คำคล้องจอง และ เพลง

นิทาน “ กบเล่นน้ำ ”

ฝนตก	จ๊ก จ๊ก จ๊ก
กบน้อยน่ารัก	ออกมาเที่ยวเล่น
ใกล้พลบค่ำ	ตอน เย็น เย็น
กระโดดน้ำเล่น	จ๊ก จ๊ก จ๊ก จ๊ก
มีตำนานผ่านมา	เล่าถึงกบ
ร้องโอบ โอบ	เมื่อเหล่ากบ
พบเจอหน้า	ตอนฝนตก
เรียกเพื่อน เพื่อน	ใกล้ใกล้ล้อมวงมา
ชวนเพื่อนจ้ำ	มาออกมาเล่นน้ำกัน
ฝนตก	จ๊ก จ๊ก จ๊ก
เพื่อนกบน่ารัก	ออกมาเที่ยวเล่น
ฝนตกหนัก	ตอนเย็น เย็น(ซ้ำ)
กระโดดน้ำเล่น	จ๊ก จ๊ก จ๊ก จ๊ก

ท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบนิทานเรื่อง “กบเล่นน้ำ”(ต่อ)

เนื้อหานิทาน	ท่าทางการเคลื่อนไหวนิ้วมือ
8.เรียกเพื่อน เพื่อน ใกล้ไกล ล้อมวงมา	8. <u>เรียกเพื่อน เพื่อน</u> กวักมือทั้งสองข้างพร้อมกัน <u>ใกล้ไกล</u> กวักมือซ้ายเข้าหาลำตัว กวักมือขวาไปด้านหน้า <u>ล้อมวงมา</u> วาดมือขึ้นเป็นวงกลม
9.ชวนเพื่อนจำ ออกมาเล่นน้ำกัน	9. <u>ชวนเพื่อนจำ</u> กวักมือทั้งสองข้างพร้อมกัน <u>ออกมาเล่นน้ำกัน</u> ยื่นมือทั้งสองข้างแล้วแยกมือออกห่าง จากกันด้านข้างพร้อมกำมือแล้วดึงมือกลับมาบริเวณหน้า ท้อง(ทำซ้ำ 2 ครั้ง)
ตอนที่ 3	10. <u>ฝนตกจ๊ก จ๊ก จ๊ก</u> ชูมือทั้งสองข้างสูงระดับศีรษะขยับ ปลายนิ้วและมือทั้งสองข้างขึ้นลงไปมา
10. ฝนตก จ๊ก จ๊ก จ๊ก	
11. เพื่อนกบน่ารัก ออกมาเที่ยวเล่น	11. <u>เพื่อนกบน่ารักออกมาเที่ยวเล่น</u> ประกบมือขวาบนหลัง มือซ้ายโดยประสานนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย เข้าด้วยกัน ขยับนิ้วโป้งทั้งสองข้างและเคลื่อนไหวมีอวน วนไปมาเป็นวงกลม
12. ฝนตกหนัก ตอนเย็น เย็น(ซ้ำ)	12. <u>ฝนตกหนัก</u> ชูมือทั้งสองข้างสูงระดับศีรษะขยับปลาย นิ้วและมือทั้งสองข้างขึ้นลงไปมา <u>ตอนเย็น เย็น โบก</u> ไปด้านข้างซ้ายขวาพร้อมขยับปลายนิ้ว (ทำซ้ำตั้งแต่ต้นอีกครั้ง)
13. กระโดดน้ำเล่น จ๊ก จ๊ก จ๊ก จ๊ก	13. <u>กระโดดน้ำเล่น</u> ยื่นมือทั้งสองข้างแล้ววาดออกด้าน ข้างพร้อมกำมือแล้วดึงมือกลับมาบริเวณหน้าท้อง (ทำซ้ำ 2 ครั้ง) <u>จ๊ก จ๊ก จ๊ก จ๊ก</u> ชูมือทั้งสองข้างสูงระดับศีรษะขยับปลาย นิ้วและมือทั้งสองข้างขึ้นลงไปมา

คำคล้องจองกบ

กบ กบ กบ เจ้ากบตัวสีเขียว
 แขนขาเจ้าเล็กนิดเดียว
 กระโดดปราดเปรียว
 ร้อง โอบ โอบ โอบ

เพลงกบร้องเพลง

โอบ โอบ โอบ
 กบร้องเพลง
 ร้องบรรเลง
 เสียงเพลง โอบโอบ (ซ้ำ)

เพลงหมูตัวกลม

หมู หมู หมู ตัวกลมอ้วนขาว
 มองดูเข้า วิ่งวนไปมา
 กินข้าวและผัก ผลไม้ นานา
 สุขอุรา อู๊ด อู๊ด อู๊ด อู๊ด
 ลา ลา ลันลา อู๊ด อู๊ด อู๊ด อู๊ด

เพลงมดแดงแฝงกิ่งมะม่วง

ไอ้เจ้ามดแดงแฝงกิ่งมะม่วง
 เป็นพุ่มเป็นพวงมะม่วงสุกหน่อ
 สีเหลืองกลิ่นหอมมดแดงเฝ้ารอ
 อร่อยจริงหนอรอวันได้กิน

ภาคผนวก ง

- คู่มือการใช้แบบวัดความสามารถในกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
- แบบวัดความสามารถในกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย (อายุ 2 ครั้ง ถึง 3 ปี)

1. คำชี้แจง

- 1.1 แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยฉบับนี้เป็นแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย อายุ 2 ครั้ง ถึง 3 ปี
- 1.2 แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ฉบับนี้เป็นแบบวัดการปฏิบัติ มีทั้งหมด 10 ข้อ
- 1.3 การดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย มีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยด้วยตนเอง โดยวัดเด็กเป็นรายบุคคล

2. คำแนะนำในการใช้แบบทดสอบ

- 2.1 ลักษณะทั่วไปของแบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เป็นแบบวัดการปฏิบัติเน้นการใช้มือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา มีทั้งหมด 10 ข้อ
- 2.2 เกณฑ์การให้คะแนน
 - ให้ 3 คะแนน กรณีเด็กทำได้ครบตามจำนวนที่กำหนดและเสร็จภายในเวลาที่กำหนดให้โดยใส่เครื่องหมาย / ในช่องบันทึกคะแนนที่ตรงกับความสามารถของเด็ก
 - ให้ 2 คะแนน กรณีเด็กทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดแต่ไม่ครบตามจำนวนและเสร็จภายในเวลาที่กำหนดให้โดยใส่เครื่องหมาย / ในช่องบันทึกคะแนนที่ตรงกับความสามารถของเด็ก
 - ให้ 1 คะแนน กรณีเด็กทำได้ไม่ถึงครึ่งของเกณฑ์ที่กำหนด และไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนดให้โดยใส่เครื่องหมาย / ในช่องบันทึกคะแนนที่ตรงกับความสามารถของเด็ก
 - ให้ 0 คะแนน กรณีเด็กทำไม่ได้ตามเกณฑ์หรือไม่ให้ความร่วมมือในการวัดโดยใส่เครื่องหมาย / ในช่องบันทึกคะแนนที่ตรงกับความสามารถของเด็ก

ทั้งนี้ได้มีการกำหนดเกณฑ์การวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย และรายละเอียดขั้นตอนการวัดไว้ในแต่ละข้อของแบบวัด
- 2.3 การเตรียมตัวก่อนการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
 - 2.3.1 ผู้ดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ต้องศึกษาคู่มือการวัดและทำความเข้าใจกระบวนการในการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ทั้งหมด เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้แบบวัดซึ่งจะทำให้การดำเนินการวัดเป็นไปอย่างราบรื่น และก่อนการวัดผู้ดำเนินการวัดต้องเขียนชื่อ –

นามสกุล ของผู้เข้ารับการวัดในแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก (สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 2.6 ปี ถึง 3 ปี) ให้เรียบร้อย

2.3.2 เตรียมวัสดุ สิ่งของและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

- 1). คู่มือดำเนินการวัด ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย
2. แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก (อายุ 2 ครั้ง ถึง 3 ปี)
3. อุปกรณ์ในการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ได้แก่
 - 3.1 ลูกบิดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว จำนวน 4 เม็ด
 - 3.2 เชือกสำหรับร้อยลูกบิด
 - 3.3 บล็อกไม้ ขนาด 1.25 นิ้ว x 2.6 นิ้ว จำนวน 4 ชิ้น
 - 3.4 กระดาษ สีขาว ขนาด A4 จำนวน 1 แผ่น
 - 3.5 กระดาษ สีขาว ขนาด A4 ที่มีความยาวของรอยประในแนวตั้ง 3 เซนติเมตร จำนวน 4 เส้น ใน 1 หน้ากระดาษ
 - 3.6 กระดาษ สีขาว ขนาด A4 ที่มีความยาวของรอยประในแนวนอน 3 เซนติเมตรจำนวน 4 เส้น ใน 1 หน้ากระดาษ
 - 3.7 สีเทียนแท่งใหญ่
 - 3.8 กระดาษ สี ขนาด 3.5 นิ้ว x 3.5 นิ้ว จำนวน 1 แผ่น
 - 3.9 กรรไกรปลายมนความยาวของคมกรรไกร 2.5 นิ้ว
 - 3.10 ก้อนไม้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 10 ก้อน
 - 3.11 ก่อไม้เจาะช่องเป็นรูปทรง และชิ้นไม้รูปทรงต่างๆ
 - 3.12 รูปภาพตัดต่อ
 - 3.13 ตัวต่อแท่งพลาสติก ขนาด 1.5 นิ้ว จำนวน 6 ชิ้น
4. นาฬิกาจับเวลา 1 เรือน

2.3.3 ข้อปฏิบัติก่อนวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

1. ผู้ดำเนินการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ควรสร้างความคุ้นเคยกับผู้เข้ารับการวัด โดยการทักทายพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
2. ก่อนทำการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ควรให้เด็กทำธุระส่วนตัว เช่น ดื่มน้ำ เข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

2.4 ข้อปฏิบัติในการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ผู้ทำการวัดดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 แสดงความเป็นกันเองโดยการชักชวนให้เด็กทำการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ด้วยความผ่อนคลายไม่เป็นทางการเพื่อไม่ให้ผู้เข้ารับการวัดเกิดกังวล และร่วมมือทำการวัดเป็นอย่างดี

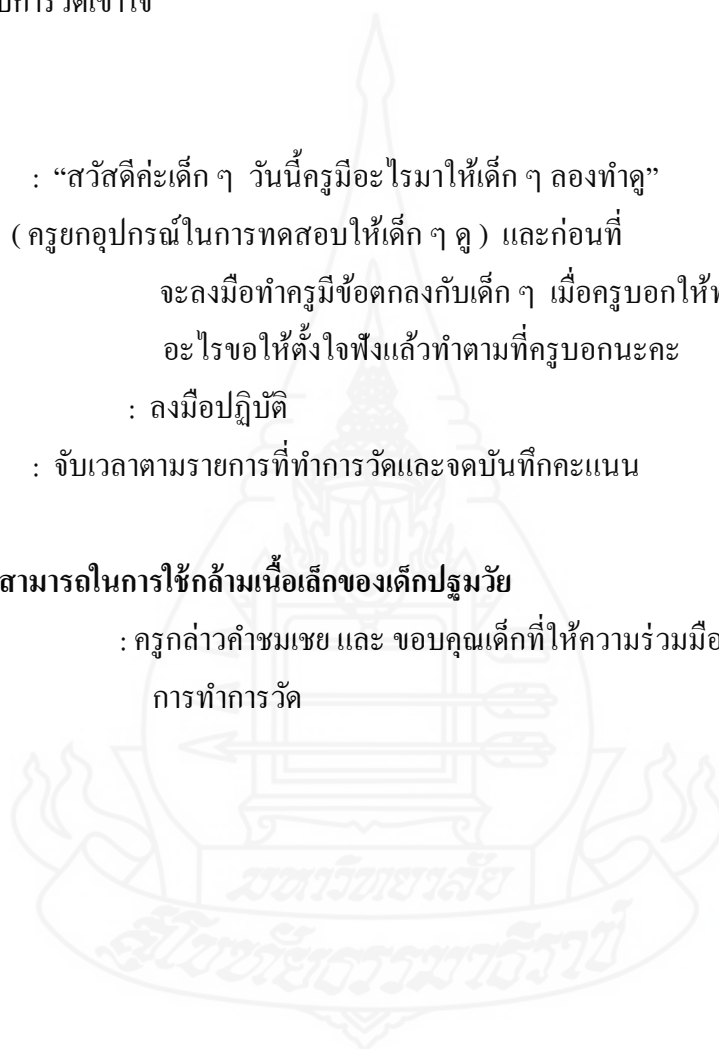
2.4.2 ก่อนลงมือวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ผู้ดำเนินการต้องอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติให้ผู้เข้ารับการวัดเข้าใจ

3. การดำเนินการ

ผู้ดำเนินการ : “สวัสดีค่ะเด็ก ๆ วันนี้ครูมีอะไรมาให้เด็ก ๆ ลองทำดู”
 (ครูยกอุปกรณ์ในการทดสอบให้เด็ก ๆ ดู) และก่อนที่
 จะลงมือทำครูมีข้อตกลงกับเด็ก ๆ เมื่อครูบอกให้ทำ
 อะไรขอให้ตั้งใจฟังแล้วทำตามที่ครูบอกนะคะ
 เด็ก : ลงมือปฏิบัติ
 ผู้ดำเนินการ : จับเวลาตามรายการที่ทำการวัดและจดบันทึกคะแนน

4. สรุปจบการวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

ผู้ดำเนินการ : ครูกล่าวคำชมเชย และ ขอบขอบคุณเด็กที่ให้ความร่วมมือในการทำการวัด

แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

1. ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้ 4 เม็ด ภายในเวลา (20 วินาที)

ขั้นตอนการทดสอบ

ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนรับ
การดำเนินการทดสอบดังนี้

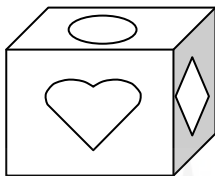
1. ลูกปัดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว จำนวน 4 เม็ด
2. เชือกผูกกรองเท้าชนิดกลม ความยาว 28 นิ้วสำหรับ
ร้อยลูกปัด
3. สร้างบรรยากาศการทดสอบที่น่าสนใจโดยการ
พูดคุย และชักชวนให้เด็กร้อยลูกปัดโดยสาธิต
วิธีการร้อยให้เด็กดูก่อน
4. เมื่อเด็กพร้อมบอกให้เด็กเริ่มร้อยลูกปัดให้เสร็จ
ครบ ทั้ง 4 เม็ดโดยเร็วที่สุด

เด็กปฏิบัติ : เด็กร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้ 4 เม็ด ภายในเวลา 20 วินาที

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 3 คะแนน กรณีเด็กสามารถร้อยลูกปัดขนาดใหญ่จำนวน 4 เม็ด เสร็จภายใน
เวลา 20 วินาที
- ให้ 2 คะแนน กรณีเด็กสามารถร้อยลูกปัดขนาดใหญ่จำนวน 4 เม็ด เสร็จภายใน
เวลา 21-25 วินาที
- ให้ 1 คะแนน กรณีเด็กสามารถร้อยลูกปัดขนาดใหญ่จำนวน 4 เม็ด เสร็จภายใน
เวลา 26-30 วินาที
- ให้ 0 คะแนน กรณีเด็กสามารถร้อยลูกปัดขนาดใหญ่จำนวน 4 เม็ด ใช้เวลามากกว่า
30 วินาที หรือ ทำไม่ได้ หรือ ไม่ทำ

2. หยอดรูปทรงวัตถุลงในช่องกล่องไม้รูปแบบ 6 ชั้น ภายในเวลา (30 วินาที)

ขั้นตอนการทดสอบ

- ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้
1. กล่องไม้ เจาะช่องเป็นรูปทรงแบบต่างๆจำนวน 1 กล่อง
 2. ชิ้นไม้รูปทรงต่างๆ จำนวน 6 ชิ้น
 3. สร้างบรรยากาศการทดสอบให้น่าสนใจโดยการพูดคุย และชักชวนให้เด็กหยอดชิ้นไม้รูปทรงลงในกล่องโดยสาธิตวิธีการหยอดให้เด็กดูก่อน
 4. เมื่อเด็กพร้อมบอกให้เด็กเริ่มหยอดชิ้นไม้ให้เสร็จครบทั้ง 6 ชิ้น โดยเร็วที่สุด

เด็กปฏิบัติ : เด็กหยอดชิ้นไม้ลงในกล่องครบจำนวน 6 ชิ้น ภายในเวลา 30 วินาที

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 3 คะแนน กรณีเด็กสามารถหยอดชิ้นไม้รูปทรงจำนวน 6 ชิ้นลงในกล่องไม้เสร็จภายใน เวลา 30 วินาที
- ให้ 2 คะแนน กรณีเด็กสามารถหยอดชิ้นไม้รูปทรงจำนวน 6 ชิ้นลงในกล่องไม้เสร็จภายใน เวลา 31-35 วินาที
- ให้ 1 คะแนน กรณีเด็กสามารถหยอดชิ้นไม้รูปทรงจำนวน 6 ชิ้นลงในกล่องไม้เสร็จภายในเวลา 36-40 วินาที
- ให้ 0 คะแนน กรณีเด็กสามารถหยอดชิ้นไม้รูปทรงจำนวน 6 ชิ้นลงในกล่องไม้ใช้เวลามากกว่า 40 วินาที หรือ ทำไม่ได้ หรือ ไม่ทำ

3. ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ตัดออกเป็นส่วนๆ 3 ชิ้น ได้ ภายในเวลา (20 วินาที)

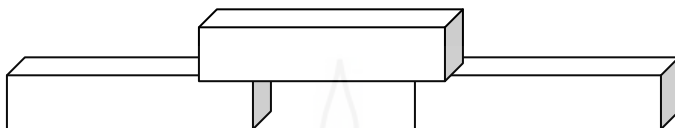
ขั้นตอนการทดสอบ

- ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้
1. กรอบไม้ สีเหลือง จำนวน 1 กรอบ
 2. ชิ้นไม้พิมพ์รูปภาพตัดออกเป็นส่วน จำนวน 3 ชิ้น
 3. สร้างบรรยากาศการทดสอบให้น่าสนใจโดยการพูดคุยและชักชวน ให้ เด็กประกอบภาพตัดต่อ 3 ชิ้น เข้าด้วยกันลงในกรอบ โดยสาธิตวิธีการประกอบภาพให้เด็กดูก่อน
 4. เมื่อเด็กพร้อมบอกให้เด็กเริ่มประกอบภาพตัดต่อเป็นรูปภาพลงใน กรอบโดยเร็วที่สุด
- เด็กปฏิบัติ : เด็กประกอบภาพตัดต่อ 3 ชิ้น เป็นรูปภาพ ภายในเวลา 20 วินาที

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 3 คะแนน กรณีเด็กสามารถประกอบภาพตัดต่อ 3 ชิ้นลงในกรอบ เสร็จภายในเวลา 20 วินาที
- ให้ 2 คะแนน กรณีเด็กสามารถประกอบภาพตัดต่อ 3 ชิ้นลงในกรอบ เสร็จภายในเวลา 21-25 วินาที
- ให้ 1 คะแนน กรณีเด็กสามารถประกอบภาพตัดต่อ 3 ชิ้นลงในกรอบ เสร็จภายในเวลา 26-30 วินาที
- ให้ 0 คะแนน ในกรณีเด็กสามารถประกอบภาพตัดต่อ 3 ชิ้นลงในกรอบ ใช้เวลามากกว่า 30 วินาที หรือ ทำไม่ได้ หรือ ไม่ทำ

4. วางต่อบล็อกไม้ 3 ชั้น เป็นสะพานตามรูปแบบที่กำหนด ภายในเวลา (15 วินาที)

ขั้นตอนการทดสอบ

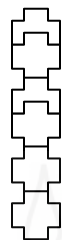
- ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้
1. บล็อกไม้ ขนาด 1.25 นิ้ว x 2.6 นิ้ว จำนวน 3 ชั้น
 2. สร้างบรรยากาศการทดสอบที่น่าสนใจโดยการพูดคุย และ วางบล็อกไม้เป็นสะพานให้เด็กดู
 3. เมื่อเด็กพร้อมชักชวนให้เด็กวางบล็อกไม้ ทั้ง 3 ชั้นให้เหมือนตามแบบ

เด็กปฏิบัติ : เด็กวางบล็อกไม้ ทั้ง 3 ชั้นให้เหมือนตามแบบ ภายในเวลา 15 วินาที

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 3 คะแนน กรณีเด็กสามารถวาง ชั้นไม้ต่อกัน 3 ชั้นเป็นรูปสะพาน เสร็จภายในเวลา 15 วินาที
- ให้ 2 คะแนน กรณีเด็กสามารถวาง ชั้นไม้ต่อกัน 3 ชั้นเป็นรูปสะพาน เสร็จภายในเวลา 16-20 วินาที
- ให้ 1 คะแนน กรณีเด็กสามารถวาง ชั้นไม้ต่อกัน 3 ชั้นเป็นรูปสะพาน เสร็จภายในเวลา 21-25 วินาที
- ให้ 0 คะแนน กรณีเด็กสามารถวาง ชั้นไม้ต่อกัน 3 ชั้นเป็นรูปสะพาน ใช้เวลามากกว่า 25 วินาที หรือ ทำไม่ได้ หรือ ไม่ทำ

5. สร้างหอสถูงโดยกตแห่งสี่เหลี่ยมพลาสติกให้ติดกันได้ 6 อัน ภายในเวลา (30 วินาที)

ขั้นตอนการทดสอบ

- ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้
1. ตัวต่อพลาสติก ขนาด 1.5 นิ้ว จำนวน 6 ชิ้น
 2. สร้างบรรยากาศการทดสอบที่น่าสนใจโดยการพูดคุย และ กตแห่งพลาสติก 6 ชิ้นติดกันเป็นหอสถูงให้เด็กดู
 3. เมื่อเด็กพร้อมชักชวนให้เด็กสร้างหอสถูงโดยกตแห่งพลาสติก ทั้ง 6 ชิ้นให้ติดกันเหมือนตามแบบ
- เด็กปฏิบัติ : เด็กสร้างหอสถูงโดยกตแห่งพลาสติก ทั้ง 6 ชิ้นให้ติดกันเหมือนตามแบบภายในเวลา 30 วินาที

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 3 คะแนน กรณีเด็กสามารถสร้างหอสถูงโดยกตแห่งพลาสติก ทั้ง 6 ชิ้นให้ติดกัน เสร็จภายในเวลา 30 วินาที
- ให้ 2 คะแนน กรณีเด็กสามารถ สร้างหอสถูงโดยกตแห่งพลาสติก ทั้ง 6 ชิ้นให้ติดกันเสร็จภายในเวลา 31-35 วินาที
- ให้ 1 คะแนน กรณีเด็กสามารถสร้างหอสถูงโดยกตแห่งพลาสติก ทั้ง 6 ชิ้นให้ติดกัน เสร็จภายในเวลา 36-40 วินาที
- ให้ 0 คะแนน กรณีเด็กสามารถ สร้างหอสถูงโดยกตแห่งพลาสติก ทั้ง 6 ชิ้นให้ติดกันใช้เวลามากกว่า 40 วินาที หรือ ทำไม่ได้ หรือ ไม่ทำ

6. สร้างหอคอยด้วยก้อนไม้ 10 ก้อน ภายในเวลา (50 วินาที)

ขั้นตอนการทดสอบ

ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้

1. ก้อนไม้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 10 ก้อน
2. สร้างบรรยากาศการทดสอบให้น่าสนใจโดยการพูดคุย และ ผู้ดำเนินการทดสอบนำก้อนไม้ทั้ง 10 ก้อนมาต่อซ้อนกัน
3. เมื่อเด็กพร้อมจึงแจกก้อนไม้ ทั้ง 10 ก้อนให้เด็กพร้อมชักชวนให้เด็กนำก้อนไม้มาต่อซ้อนกันให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยไม่ให้ล้ม

เด็กปฏิบัติ : เด็กนำก้อน ไม้มาต่อซ้อนกันให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยไม่ให้ล้ม ภายในเวลา 50 วินาที

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ 3 คะแนน	เมื่อเด็กสามารถต่อก้อนไม้ 10 ก้อนได้โดยไม่ล้มภายในเวลา 50 วินาที
ให้ 2 คะแนน	เมื่อเด็กสามารถต่อก้อนไม้ได้สูง 8 ก้อนภายในเวลา 50 วินาที
ให้ 1 คะแนน	เมื่อเด็กสามารถต่อก้อนไม้ได้สูง 6 ก้อนภายในเวลา 50 วินาที
ให้ 0 คะแนน	เมื่อเด็กสามารถต่อก้อนไม้ได้น้อยกว่า 6 ก้อนภายในเวลา 50 วินาทีหรือไม่ทำ

7. วาดรูป ตามแบบ ภายในเวลา (50 วินาที)

ขั้นตอนการทดสอบ

ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้

1. กระดาษ สีขาว ขนาด A4 จำนวน 1 แผ่น
2. สีเทียนแท่งใหญ่
3. สร้างบรรยากาศการทดสอบให้น่าสนใจโดยการพูดคุย และพร้อมกับพูดว่า “ต่อไปครูจะให้หนูวาดภาพตามแบบ” ส่งกระดาษที่มีภาพ วงกลมให้เด็กดู โดยไม่ต้องเรียกชื่อ หรือวาดให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง
4. เมื่อเด็กพร้อมจึงแจกกระดาษและดินสอ จากนั้นชักชวนให้เด็กวาดรูปวงกลมให้เหมือนตามแบบ ให้เด็กวาดจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษที่มีภาพวงกลมไว้

เด็กปฏิบัติ : เด็กวาด รูปวงกลมเหมือนตามแบบ

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ดำเนินการทดสอบพิจารณาจากภาพที่เด็กวาดให้ 3 คะแนน เมื่อเด็กสามารถวาดภาพที่เกิดจากเส้นโค้งมาบรรจบกัน

ให้ 2 คะแนน เมื่อเด็กสามารถวาดภาพที่เกิดจากเส้นโค้งมาบรรจบกันแม้ว่าเส้นนั้นจะไม่ราบเรียบ สม่่าเสมอ

ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถวาดภาพที่เกิดจากเส้นโค้ง แต่ปลายของเส้นไม่บรรจบกันหรือไขว้กันไปมา

ให้ 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถวาดภาพที่เกิดเส้นโค้ง หรือทำไม่ได้หรือไม่ทำ

8. ลากเส้นแนวตั้ง | ▼ | โดยไม่ออกนอกกรอบ ภายในเวลา (50 วินาที)

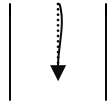
ขั้นตอนการทดสอบ

ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้

1. กระดาษ สีขาว ขนาด A4 ที่มีความยาวของรอยประในแนวตั้ง 3 เซนติเมตร จำนวน 4 เส้น ใน 1 หน้ากระดาษ
2. สีเทียนแท่งใหญ่
3. สร้างบรรยากาศการทดสอบให้น่าสนใจโดยการพูดคุย และพร้อมกับพูดว่า “ต่อไปครูจะให้หนูลากเส้นตรงลงบนกระดาษนะคะ” ส่งกระดาษที่มีรอยประในแนวตั้งให้เด็กโดยไม่ต้องลากเส้นให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง
4. เมื่อเด็กพร้อมจึงแจกสีเทียนแท่งใหญ่ให้แก่เด็กจากนั้นชักชวนให้เด็กลากเส้นแนวตั้ง โดยให้เด็กลากเส้นจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษ

เด็กปฏิบัติ : เด็กลากเส้นตรงแนวตั้งตามแบบที่กำหนดให้

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ดำเนินการทดสอบ พิจารณาจากเส้นตรงที่เด็กลาก
 ให้ 3 คะแนน เมื่อเด็กสามารถลากเส้นตรงอยู่บนตำแหน่งของรอยประ แม้ว่าเส้นที่ลากจะ
 ไม่สม่ำเสมอ

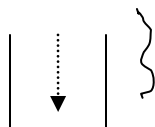
ให้ 2 คะแนน เมื่อเด็กสามารถลากเส้นตรง แม้ว่าเส้นที่เด็กลากจะไม่สม่ำเสมอ

ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถลากเส้นอยู่ในกรอบ แม้ว่าเส้นที่เด็กลากจะไม่สม่ำเสมอ

ให้ 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถลากเส้นให้อยู่ในกรอบหรือทำไม่ได้หรือไม่ทำ

9. ลากเส้นแนวนอน► โดยไม่ออกนอกกรอบ ภายในเวลา (50 วินาที)

ขั้นตอนการทดสอบ

ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้

1. กระดาษ สีขาว ขนาด A4 ที่มีความยาวของรอยประในแนวนอน 3 เซนติเมตร จำนวน 4 เส้น ใน 1 หน้ากระดาษ
2. สีเทียนแท่งใหญ่
3. สร้างบรรยากาศการทดสอบให้น่าสนใจโดยการพูดคุย และพร้อมกับพูดว่า “ต่อไปครูจะให้หนูลากเส้นตรงลงบนกระดาษนะคะ” ส่งกระดาษที่มีรอยประในแนวนอนให้เด็ก โดยไม่ต้องลากเส้นให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง
4. เมื่อเด็กพร้อมจึงแจกสีเทียนแท่งใหญ่ให้แก่เด็ก จากนั้น ชักชวนให้เด็กลากเส้นแนวนอน โดยให้เด็กลากเส้นจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเก็บกระดาษ

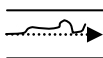
เด็กปฏิบัติ : เด็กลากเส้นตรงแนวนอนตามแบบที่กำหนดให้

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้ดำเนินการทดสอบ พิจารณาจากเส้นที่เด็กลาก

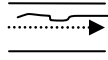
ให้ 3 คะแนน เมื่อเด็กสามารถลากเส้นตรงอยู่บนตำแหน่งของรอยประ แม้ว่าเส้นที่ลากจะไม่สม่ำเสมอ

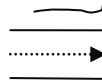
ให้ 2 คะแนน เมื่อเด็กสามารถลากเส้นตรง แม้ว่าเส้นที่เด็กลากจะไม่สม่ำเสมอ

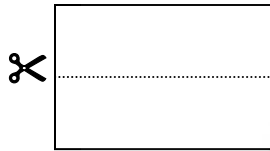
ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถลากเส้นอยู่ในกรอบแม้ว่าเส้นที่เด็กลากจะไม่สม่ำเสมอ

ให้ 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถลากเส้นให้อยู่ในกรอบหรือทำไม่ได้หรือไม่ทำ

10. ตัดกระดาษด้วยกรรไกร ภายในเวลา (120 วินาที)

ขั้นตอนการทดสอบ

ผู้ดำเนินการทดสอบ : ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมอุปกรณ์และขั้นตอนสำหรับการดำเนินการทดสอบดังนี้

1. กระดาษ สี ขนาด 3.5 นิ้ว x 3.5 นิ้ว จำนวน 1 แผ่น
2. กรรไกรปลายมน
3. สร้างบรรยากาศการทดสอบให้น่าสนใจโดยการพูดคุย และ ผู้ดำเนินการทดสอบทำการตัดกระดาษสี่เหลี่ยมให้ขาดจากกัน
4. เมื่อเด็กพร้อมจึงแจกกระดาษพร้อมกรรไกรปลายมน และชักชวนให้เด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดจากกันเหมือนตามแบบ

เด็กปฏิบัติ

: เด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดจากกันเหมือนตามแบบ

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 3 คะแนน เมื่อเด็กสามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ รอยตัดเรียบไม่มีรอยฉีกขาด หรือ รอยขยับย่นของกระดาษ
- ให้ 2 คะแนน เมื่อเด็กสามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษได้แต่ไม่คล่องแคล่ว ไม่ชำนาญ รอยตัดไม่เรียบสม่ำเสมอ อาจ เป็นรอยหยัก แต่ไม่มีรอยฉีกขาด หรือรอยขยับย่นของกระดาษ
- ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดออกจากกันได้อย่างยากลำบาก ไม่ชำนาญใช้เวลาใน การตัดยาวนาน รอยตัดไม่เรียบสม่ำเสมอ มีรอยขยับย่นของกระดาษซึ่งเกิดจากการใช้มือช่วยดึง
- ให้ 0 คะแนน เมื่อเด็กทำไม่ได้หรือไม่ทำ

แบบบันทึกคะแนนวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก (อายุ 2 ครั้ง ถึง 3 ปี)

ชื่อ ค.ช. / ค.ญ..... นามสกุลชื่อเล่น.....อายุ.....ปี

โรงเรียน.....วันที่ทำการทดสอบ.....

ผู้ทดสอบ.....

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

ข้อ	รายการทดสอบ	คะแนน				พฤติกรรมที่สังเกตพบ
		3	2	1	0	
1.	ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้ 4 เม็ด ภายในเวลา (20 วินาที)					
2.	หยอดรูปทรงวัตถุลงในช่องกล่องไม้รูปแบบ 6 ชั้น ภายในเวลา (30 วินาที)					
3.	ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ตัดออกเป็นส่วนๆ 3 ชิ้นได้ ภายในเวลา (20 วินาที)					
4.	วางต่อชิ้นไม้ 3 ชิ้นเป็นสะพานตามรูปแบบที่กำหนด ภายในเวลา (15 วินาที)					
5.	สร้างหอสูงโดยกดแท่งสี่เหลี่ยมพลาสติกให้ติดกันได้ 6 อัน ภายในเวลา (30 วินาที)					
6.	สร้างหอคอยด้วยก้อนไม้ 10 ก้อน ภายในเวลา (50 วินาที)					
7.	วาดรูป ตามแบบ ภายในเวลา (50 วินาที)					
8.	ลากเส้นแนวตั้ง โดยไม่ออกนอกกรอบ ภายในเวลา (50 วินาที)					
9.	ลากเส้นแนวนอน โดยไม่ออกนอกกรอบ ภายในเวลา (50 วินาที)					
10	ตัดกระดาษด้วยกรรไกรภายในเวลา (120 วินาที)					
รวม						คะแนน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสุกัญญา อินทร์นุรักษ์
วัน เดือน ปีเกิด	13 มิถุนายน 2519
สถานที่เกิด	นครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2535
สถานที่ทำงาน	สถานรับเลี้ยงเด็กมายด์โฮม เคย์แคร์ เนอสเซอริ์
ตำแหน่ง	เจ้าของและผู้ดำเนินกิจการ

